

Sesja RM

MATERIAŁY NA SESJĘ
RADA MIEJSKA
0053-1-1-2020

Biurowo Rady Miejskiej
wpłynęło dnia

54.0006.197.2020
07-01-2020

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej w Bogatyni

UCHWAŁA NR

Ryszard Morawski

RADY MIEJSKIEJ W BOGATYNI

KOPIA

197.2020

L. dz ilość zał. z dnia 2020 r.

podpis

w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2019.506 z późn. zm.) w związku z art. 54 § 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U.2019.2325 z późn. zm.) Rada Miejska w Bogatyni uchwala, co następuje:

§1

Przekazuje się skargę z dnia 3 grudnia 2019 r. p. l na uchwałę nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno – Zdrój.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Gminy Bogatynia.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
Bernadetta Baszak

Burmistrz Mi G Bogatynia

15-12-2019

SA.0053.1.1.2020

Kraków, dnia 3 grudnia 2019 roku

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Bogatyni

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu
ul. Św. Mikołaja 78-79

09-12-2019

50-126 Wrocław

za pośrednictwem

Rady Miejskiej w Bogatyni

Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni

ul. I. Daszyńskiego 1

59-920 Bogatynia

L. dz.

Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni
Kancelaria Urzędu
WPLYNĘŁO DNIA

06-12-2019

L. dz.

podpis

Skarżący:

PESEL:

zamieszkały ul.

adres do

reprezentowany przez radcę prawnego

doręczeń: ul.

Organ: Rada Miejska w Bogatyni, ul. I. Daszyńskiego 1, 59-920 Bogatynia

Wpis od skargi w kwocie 300,00 zł został uiszczony przelewem na rachunek bankowy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu.

SKARGA

Na uchwałę nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia - terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój

Działając w imieniu Skarżącego, pełnomocnictwo w załączeniu, na podstawie art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym¹ (dalej: „u.s.g.”) w zw. z art. 53 § 2a, art. 54 § 1 w zw. z art. 3 § 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi² (dalej: „p.p.s.a.”), zaskarżam w całości uchwałę nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy

¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 994 (ze zm.).

² Dz.U. 2002 nr 153 poz. 1270 (ze zm.).

Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój (dalej: „**Uchwała**”).

Na podstawie art. 57 § 1 pkt 3 p.p.s.a. zaskarżonej Uchwale zarzucam naruszenie:

1. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym³ (dalej: „**u.p.z.p.**”) poprzez nierozpatrzenie przez Organ wszystkich uwag do projektu Uchwaly, które wpłynęły do Organu w ramach konsultacji społecznych;
2. art. 14 ust. 3 u.p.z.p. poprzez zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dla dowolnie wybranego, wycinkowego obszaru, zamiast dla całego obszaru wyznaczonego w studium;
3. art. 1 ust. 1 *in fine* w zw. z ust. 2 pkt 9 w zw. z ust. 3 u.p.z.p. poprzez brak zważenia interesu publicznego i bezwzględne przyjęcie prymatu interesu inwestora kopalni węgla brunatnego Turów przy przyjmowaniu Uchwaly;
4. art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁴ (dalej: „**u.o.o.ś.**”) poprzez brak przedstawienia w prognozie o oddziaływaniu na środowisko w rozumieniu art. 51 ust. 1 u.o.o.ś. (dalej: „**Prognoza**”) alternatywnych rozwiązań do rozwiązań zawartych w Uchwale;
5. art. 55 ust. 3 u.o.o.ś. poprzez brak pisemnego podsumowania zawierającego uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 u.o.o.ś. a także zgłoszone uwagi i wnioski;
6. art. 52 ust. 1 w zw. z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. poprzez sporządzenie Prognozy w oparciu o nieaktualne i nierzetelnie zebrane dane wyjściowe, co narusza zasadę aktualności Prognozy, wprowadza w błąd oraz wypacza sens i przydatność Prognozy do oceny oddziaływania Uchwaly na środowisko, a także poprzez bezpodstawne twierdzenie o zgodności Prognozy z dokumentami strategicznymi będącymi podstawą opracowania Prognozy, podczas gdy zgodność taka nie zachodziła;
7. art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e *tiret* 9 u.o.o.ś. poprzez brak określenia, analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych na klimat;
8. art. 72 ust. 1 pkt 5 i 6 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁵ (dalej: „**p.o.ś.**”) w zw. z § 4 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego

³ Dz.U. 2003 nr 80 poz. 71 (ze zm.).

⁴ Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 (ze zm.).

⁵ Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 (ze zm.).

planu zagospodarowania przestrzennego⁶ poprzez pominięcie w Uchwale obowiązku przedstawienia rozwiązań służących utrzymaniu równowagi przyrodniczej i ochrony warunków klimatycznych, brak rozważenia potrzeby zapewnienia ochrony warunków klimatycznych oraz uwzględnienia potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem;

9. art. 1 ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. w zw. z art. 326 ust. 1 ustawy Prawo wodne (dalej: „p.w.”) w zw. z art. 315 pkt. 1 p.w. w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry poprzez nieuwzględnienie treści wspomnianego Planu Gospodarowania Wodami w treści zaskarżonej Uchwały i ustalenie przeznaczenia nieruchomości, które skutkować będzie nieosiągnięciem celów ustalonych w Planie Gospodarowania Wodami dla dorzecza Odry.

Na podstawie art. 147 § 1 p.p.s.a. wnoszę o stwierdzenie nieważności Uchwały w całości.

Na podstawie art. 106 § 3 p.p.s.a. wnoszę o przeprowadzenie dowodu uzupełniającego z dokumentów załączonych do skargi oraz dokumentów urzędowych wskazanych w skardze wraz z adresem stron internetowych prowadzonych przez odpowiednie organy administracji publicznej, na których te dokumenty się znajdują na okoliczności wskazane w passusach bezpośrednio poprzedzających powołanie dowodu.

Na podstawie art. 119 pkt 2 p.p.s.a. wnoszę o skierowanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym.

Na podstawie art. 200 p.p.s.a. wnoszę o zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

UZASADNIENIE

I. Legitymacja Skarżącego.

Zgodnie z art. 101 ust. 1 u.s.g. skargę na uchwałę lub zarządzenie organu gminy w sprawie z zakresu administracji publicznej może złożyć ten, którego interes prawny lub uprawnienie zostało przez tę uchwałę lub zarządzenie naruszone. Zaskarżona Uchwała bez wątpienia stanowi akt z zakresu administracji publicznej. Legitymacja skargowa jest zatem uzależniona od wykazania, że Uchwała dotyczy interesu prawnego Skarżącego oraz ten interes narusza.

A. Lokalizacja nieruchomości Skarżącego.

Skarżący jest właścicielem nieruchomości znajdującej się przy ul. _____ w _____, gmina Bogatynia, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr _____. Nieruchomość położona jest

⁶ Dz.U. 2003 nr 164 poz. 1587 (ze zm.).

w obrębie , na działce numer . Identyfikacja nieruchomości w kontekście jej przestrzennej lokalizacji w stosunku do Uchwały wskazuje, że nieruchomość Skarżącego jest położona w odległości zaledwie ok. 290 metrów od granic obszaru objętego Uchwałą.

dowód:

- Wydruk aktualnej treści księgi wieczystej numer . - Załącznik nr 4
- Wypis z rejestru gruntów i wyrys z mapy ewidencyjnej numer - Załącznik nr 5
- Opinia geodety mgr. ... w przedmiocie identyfikacji nieruchomości (identyfikacja graficzna i opisowa) będących we władaniu osoby fizycznej w kontekście jej przestrzennej lokalizacji w stosunku do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia - terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój zgodnie z uchwałą nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 roku oraz w stosunku do planowanego obszaru górniczego i terenu górniczego "Turoszów-Bogatynia" (dalej: „**Opinia Geodety**”) - Załącznik nr 6

B. Interes prawny Skarżącego. Dopuszczalność zaskarżenia Uchwały, gdy nieruchomość jest położona w sąsiedztwie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W niniejszej sprawie Skarżący upatruje interesu prawnego w prawie własności do nieruchomości położonej w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru objętego Uchwałą. Nieruchomość Skarżącego, będąc zlokalizowana zaledwie 290 metrów od granic tegoż obszaru, znajduje się niewątpliwie w zakresie oddziaływania inwestycji objętej Uchwałą. Zaskarżona Uchwała stanowi bowiem podstawę do realizacji inwestycji polegającej na poszerzeniu kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów w kierunku nieruchomości Skarżącego, co wynika wprost z uzasadnienia Uchwały: *Głównym celem opracowania zmiany planu miejscowego jest powiększenie dotychczasowych (przewidzianych w dokumentach planistycznych) terenów działalności górniczej Kopalni Węgla Brunatnego Turów (funkcjonującej pod nazwą PGE GiEK - Kopalnia Węgla Brunatnego Turów) o nowe tereny związane z kontynuacją wydobywania węgla brunatnego (kopalin) ze złoża „Turów” (tj. wyznaczenie nowych terenów powierzchniowej eksploatacji kopalin - oznaczonych symbolem PG) oraz uzyskania zgody na przeznaczenie gruntów leśnych i rolnych na cele nieleśne i nierolne⁷. Zgodnie z zamierzeniem inwestora kopalni Turów⁸, kopalnia ma zostać poszerzona w granicach obecnie obowiązującego obszaru górniczego w kierunku południowo-wschodnim, a więc w kierunku obszaru, na którym jest położona nieruchomość Skarżącego. Okoliczność ta jest również wprost wskazana dalej w uzasadnieniu Uchwały: *określenie przeznaczenia terenów zgodnie z potrzebami zakładu górniczego (PGE GiEK - Kopalnia Węgla Brunatnego Turów) i kontynuacją wydobywania węgla**

⁷ S. 1 uzasadnienia Uchwały.

⁸ Tj. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. z siedzibą w Bełchatowie.

brunatnego (kopaliny) ze złoża „Turów” przy uwzględnieniu granic udokumentowanego złoża i dotychczasowej koncesji na wydobywanie węgla nr 65/94 (tereny oznaczono symbolami 1PG i 2PG – tereny powierzchniowej eksploatacji kopalni). Planowany kierunek rozwoju kopalni Turów wynika nadto wprost z lokalizacji terenu objętego Uchwałą w stosunku do całego obszaru kopalni, a dodatkowo został wskazany przez inwestora w raporcie o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn. Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów, sporządzonego w Bogatyni w lipcu 2019 roku (dalej: „**Raport**”). Raport został złożony przez inwestora w postępowaniu toczącym się przed Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu, znak sprawy WOOŚ.4235.1.2015.MS, w przedmiocie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. „Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów”.

dowód:

- Raport – s. 17, s. 72-73 – Załącznik nr 7

W przywołanym fragmencie Raportu wskazane zostało jednoznacznie, że: *Fronty wydobywcze prowadzone będą z generalnym postępowaniem wachlarzowym w kierunku południowo-wschodnim⁹. Proponowany przez wnioskodawcę wariant kontynuacji eksploatacji złoża Turów, to wariant 2. Rejon południowo-wschodni eksploatacji jest najbardziej przyległy do zabudowanych terenów miejscowości Opolno Zdrój [...] ¹⁰.*

Kierunek rozwoju inwestycji, której realizacja jest przewidziana w Uchwale został ponadto wskazany we wniosku inwestora zacytowanym w Prognozie: *Zgodnie z wnioskiem KWB Turów (...) powstała potrzeba rozszerzenia dotychczas prowadzonej działalności górniczej na tereny rolne i leśne w rejonie wsi Opolno-Zdrój, a tym samym konieczność zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia¹¹.*

Należy zauważyć, że już obecnie nieruchomości Skarżącego jest położona w Obszarze Górniczym „Turoszów – Bogatynia” utworzonym decyzją M.O.Ś.Z.N.i L. nr GOsm/756/93/92 z dnia 30.06.1993 r. oraz na terenie górniczym „Turoszów – Bogatynia I”, utworzonym decyzją M.O.Ś.Z.N.i L. nr BKk/PK/555/96 z dnia 21.03.1996 r.

dowód:

- Opinia Geodety – Załącznik nr 6

Terenem górniczym jest – zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze¹² (dalej: „**p.g.g.**”) przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego. Nie ulega więc wątpliwości,

⁹ S. 17 Raportu.

¹⁰ S. 72-73 Raportu.

¹¹ S. 6 Prognozy.

¹² Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981 (ze zm.).

że na nieruchomości Skarżącego w sposób negatywny będzie wpływała działalność, na którą zezwala zaskarżona Uchwała.

W orzecznictwie¹³ nie budzi wątpliwości dopuszczalność zaskarżenia uchwały w przedmiocie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przez właściciela nieruchomości położonej co prawda nie w granicach obszaru objętego tym planem, ale w jego sąsiedztwie. Jak słusznie stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 2 lipca 2009 r., sygn. akt II OSK 591/09: ***Nie można bowiem wykluczyć, że mimo położenia nieruchomości poza obszarem objętym zmianą, ale w jego sąsiedztwie, może dojść do naruszenia interesu prawnego właściciela (użytkownika wieczystego) takiej nieruchomości. Wiele zależy od tego w jakim stopniu ustalenia planu, w tym brak oczekiwanych regulacji, wpływają na sytuację prawną sąsiednich nieruchomości.*** W przywołanym wyroku Naczelny Sąd Administracyjny zobowiązał sąd pierwszej instancji do: *oceny kwestii naruszenia interesu prawnego skarżących, rezygnując z poglądu, że położenie nieruchomości poza obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego w każdym przypadku (bez wyjątku) oznacza brak naruszenia interesu prawnego, skutkując a priori oddaleniem skargi.*

W wyroku z dnia 3 listopada 2010 r., sygn. akt II OSK 1780/10 Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił przy tym, że: *Nie ma prostej zawsze aktualnej reguły, która wykluczałaby legitymację skargową każdego bez wyjątku właściciela działki położonej poza terenem, dla którego uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Konieczne jest staranne zbadanie każdego pojedynczego przypadku dla oceny skargi na miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.*

Podobnie wyrzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 19 września 2017 r. sygn. akt II SA/Op 215/17 stwierdzając dalej, że: *Każdorazowo więc konieczna jest analiza, czy przyjęty w uchwalonym planie sposób zagospodarowania oznaczonego terenu powoduje pogorszenie warunków korzystania z nieruchomości sąsiednich. Sam fakt, że rozwiązania przyjęte w planie nie zmieniają przeznaczenia gruntu należącego do podmiotu skarżącego nie uzasadnia twierdzenia o braku jego legitymacji do zaskarżenia uchwały.*

C. Naruszenie interesu prawnego Skarżącego.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem orzecznictwa i doktryny, w sprawie ze skargi na akt prawa miejscowego skarżący musi wykazać nie tylko samo istnienie interesu prawnego wynikającego z prawa materialnego ale również fakt naruszenia tego interesu przez zaskarżany akt. Jak słusznie wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 września 2019 r. sygn. akt: II SA/Kr 596/19: *Naruszenie interesu prawnego lub uprawnienia jest zatem przesłanką dopuszczalności skargi do sądu administracyjnego i*

¹³ Tak też: Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 13 marca 2009 r. sygn. akt: II OSK 1360/08, LEX nr 597223, Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 1 września 2009 r. sygn. akt: II OSK 900/09, LEX nr 597946.

otwiera drogę do jej merytorycznej oceny. Interes ten winien być bezpośredni i realny, aktualny, a nie przyszły, hipotetyczny lub ewentualny¹⁴.

Przyjmuje się, że do naruszenia interesu prawnego może dojść już przez samo przyjęcie uchwały dopuszczającej realizację przedsięwzięcia. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 3 kwietnia 2019 r., sygn. akt II OSK 1423/17 stwierdził, że: ***Sam fakt, iż w planie miejscowym dopuszczono realizację danego rodzaju zabudowy przesądza o naruszeniu interesu właściciela nieruchomości sąsiedniej, która znajduje się w obszarze oddziaływania potencjalnej nowej zabudowy.*** W wywodzie prawnym cytowanego wyroku Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że: ***Błędne jest stwierdzenie Sądu I instancji, że interes skarżących jest jedynie potencjalny, gdyż uchwalenie planu zagospodarowania przestrzennego i jego wejście w życie nie jest równoznaczne z rozpoczęciem i powstaniem inwestycji w nim przewidzianych. Ustalenia planu zawsze mają działanie potencjalne, gdyż przewidują jedynie możliwość realizacji danej inwestycji, a nie nakładają obowiązku jej realizacji przez inwestora. Przyjęcie takiego rozumowania prowadziłoby do wniosku, że ustalenia planu co do sposobu zabudowy nieruchomości nie mogą naruszać interesu właściciela nieruchomości sąsiedniej, bo nie od niego zależy realizacja inwestycji. Tymczasem właściciel nieruchomości sąsiedniej - zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy - ma prawo, w granicach określonych ustawą, do ochrony własnego interesu prawnego przy zagospodarowaniu terenów należących do innych osób lub jednostek organizacyjnych. Sam fakt, iż w planie miejscowym dopuszczono realizację danego rodzaju zabudowy przesądza o naruszeniu interesu właściciela nieruchomości sąsiedniej, która znajduje się w obszarze oddziaływania potencjalnej nowej zabudowy.***

Do podobnych wniosków doszedł także Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt II OSK 2479/12, stwierdzając, że: ***Niewątpliwie już sam fakt podjęcia uchwały może rodzić przekonanie o naruszeniu interesu prawnego, gdyż uchwalenie planu miejscowego i jego wejście w życie powoduje i może powodować określone skutki dotyczące interesu prawnego różnych osób, a także naruszenie tych interesów, już z chwilą wejścia w życie planu.***

W związku z powyższym, nie ulega wątpliwości, że samo uchwalenie skarżonej Uchwały może być realnym i bezpośrednim naruszeniem interesu prawnego Skarżącego.

W niniejszej sprawie interes prawny Skarżącego wywodzony z prawa własności został bowiem naruszony poprzez takie ustalenie przeznaczenia sąsiednich nieruchomości w Uchwale, które będzie negatywnie oddziaływać na nieruchomość Skarżącego. Pomiedzy treścią Uchwały a sferą prawa własności Skarżącego występuje taki związek, że sposób zagospodarowania nieruchomości objętych Uchwałą jednocześnie ingeruje w prawo własności i ogranicza przysługujące Skarżącemu prawo do dysponowania nieruchomością.

¹⁴ Tak przykładowo Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku, w wyroku z dnia 3 października 2019 r., sygn. akt: III SA/Gd 453/19.

Jak słusznie stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w cytowanym wyżej wyroku: *Jeżeli dochodzi do uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego, który daje właścicielowi nieruchomości sąsiedniej (znajdującej się w sferze oddziaływania) w stosunku do nieruchomości skarżących, możliwości szerszego wykonywania swego prawa własności, to ma to wpływ na zakres wykonywania własności przez skarżących, gdyż tym samym muszą oni więcej znosić.* W niniejszej sprawie mamy do czynienia z analogiczną sytuacją. Uchwała bowiem stwarza inwestorowi możliwość wykonywania swego prawa w sposób, który ograniczy uprawnienia Skarżącego wynikających z prawa własności.

Jak zostało wyżej wskazane, zaskarżona Uchwała stanowi podstawę do realizacji inwestycji polegającej na poszerzeniu kopalni odkrywkowej węgla brunatnego Turów. Przedmiotowa inwestycja jest zaliczana do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu § 2 pkt 27 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko¹⁵. Ponadto, co również wskazano, nieruchomość Skarżącego położona jest w obrębie obecnego terenu górniczego z czego wynika *a priori* możliwość szkodliwego wpływu przedmiotowej inwestycji na nieruchomość Skarżącego. Negatywny wpływ planowanej inwestycji na Opolno-Zdrój, w tym na nieruchomość Skarżącego został ponadto dokładnie opisany w Raporcie.

dowód:

- Raport – s. 517- 532 – Załącznik nr 8

Obecnie nieruchomość Skarżącego jest wykorzystywana na cele mieszkalno-rekreacyjne. Na działce obejmującej nieruchomość Skarżący uprawia warzywa oraz prowadzi pasiekę. Realizacja inwestycji przewidzianej w Uchwale utrudni lub wręcz uniemożliwi wykorzystywanie nieruchomości w dotychczasowy sposób. Odwadnianie złoża węgla brunatnego Turów będzie się bowiem przyczyniało do utraty wód podziemnych występujących bezpośrednio pod nieruchomością Skarżącego i zasilających uprawiany przez niego ogród. Utrata wód spowoduje usychanie i obumieranie hodowanej przez Skarżącego roślinności, ewentualnie wzrost kosztów uprawy w wyniku konieczności użytkowania większej ilości wody doprowadzanej z innych źródeł. Jak wskazał Inwestor kopalni Turów w streszczeniu Raportu w języku niespecjalistycznym: *Działalność Kopalni wymaga odprowadzania wód podziemnych napływających do wyrobiska. Jest to przyczyną rozwoju leja depresji w kolejnych poziomach wodonośnych [...]. Lej depresji w różnych poziomach jest różny i ma różne skutki. Obniżenie zwierciadła wód w poziomach czwartorzędowych ma wpływ na wilgotność siedlisk roślinnych i na dostępność zasobów dyspozycyjnych w czeskim ujęciu głębinowym Uhelna – zaopatrującym w wodę okolice rejony. [...] Wykonane prognozy do 2044 r. wykazują powiększenie lejów depresji w poziomach trzeciorzędowych nie tylko na obszarze Polski, ale również na terenie Czech i Niemiec, przy czym oddziaływania te ogranicza kontur Niecki Żytawskiej, w której występują te poziomy (podkreślenia w tekście moje – r.pr. D.B.).*

¹⁵ Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397.

dowód:

- Streszczenie Raportu w języku niespecjalistycznym – s. 53 – Załącznik nr 9

Z przytoczonego fragmentu wynika wyraźnie, że przewiduje się negatywny wpływ kopalni na wody podziemne (obniżanie poziomu tychże wód) w obrębie Niecki Żytawskiej. W granicach rzeczony Niecki Żytawskiej znajduje się cała wieś Opolno-Zdrój, a więc także nieruchomości Skarżącego, co dobrze obrazuje mapa zamieszczona na stronie 80 Raportu.

dowód:

- Raport – s. 80 – Załącznik nr 10

Skoro nieruchomości Skarżącego znajduje się w granicach Niecki Żytawskiej, to nie ulega wątpliwości, że jest ona jednocześnie posadowiona na obszarze negatywnego wpływu kopalni na wody podziemne. Wpływ kopalni na wody podziemne oddziałuje z kolei w sposób bezpośredni na możliwość wykorzystywania nieruchomości Skarżącego zgodnie z jej dotychczasowym przeznaczeniem. Na marginesie wskazać należy, że na występowanie leja depresji w obrębie Niecki Żytawskiej wskazuje również Prognoza¹⁶.

Ponadto, w związku z poszerzeniem się odkrywki w kierunku nieruchomości Skarżącego, zmniejszeniu ulega obszar, z którego pszczoły Skarżącego pozyskują pożytek, co wpływa na konieczność stopniowego zmniejszania, a w konsekwencji likwidacji pasieki. Uprawę oraz rekreację utrudni nadto zapylenie w związku z emisją niezorganizowaną z terenu kopalni, która będzie się nasilała w miarę postępu odkrywki w kierunku nieruchomości Skarżącego. Jak wskazano na stronie 27 Prognozy: *Zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru zmiany planu pochodzą głównie z Kopalni, z kotłowni przydomowych, lokalnych zakładów przemysłowych i usługowych oraz ruchu pojazdów mechanicznych. Głównym powodem uciążliwości kopalni dla środowiska atmosferycznego jest niezorganizowana emisja pyłu z terenu odkrywki. Emisja ta ma charakter lokalny i występuje przede wszystkim w okresach bezdeszczowych i przy wietrznej pogodzie.*

Jak stwierdza się w Raporcie: *KWB Turów z racji specyfiki wydobycia jest emitorem mineralnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Poziomy dopuszczalne dla tych zanieczyszczeń definiowane są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Rozporządzenie to stanowi implementację Dyrektywy 2008/50/WE (CAFE) [...].*

dowód:

- Raport – s. 517 – Załącznik nr 8

¹⁶ s. 11 Prognozy – Największe zasięgi lejów depresji występują w poziomach trzeciorzędowych. Jednakże nie mogą one wychodzić poza kontur Niecki Żytawskiej, ponieważ stanowi on jednocześnie kontur wstępowania tych poziomów.

Wpływ pyłu zawieszonego (PM10) pochodzącego z tzw. emisji skumulowanej (tj. połączonej emisji z różnych źródeł, w tym z kopalni) na Opolno-Zdrój dobrze obrazuje rysunek wykonany przez autorów Raportu (rys. 170).

dowód:

- Raport – s. 400 – Załącznik nr 11

Widnieje na nim prognozowana w 2020 r. liczba dni z dobowym stężeniem pyłu zawieszonego PM10 powyżej 50 µg/m³, a więc powyżej dopuszczalnej wartości stężeń tego zanieczyszczenia określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁷. Na załączonym rysunku widać wyraźnie, że pylenie z terenu kopalni obejmuje również teren Opolna-Zdroju (jasnoróżowy kolor). Podobnie na nieruchomość Skarżącego oddziaływać będzie pył o drobniejszych cząsteczkach (PM2,5), co zostało zobrazowane na rysunku nr 172 Raportu.

dowód:

- Raport – s. 402 – Załącznik nr 12

Na ww. rysunku ujęto rozkład imisji pyłu zawieszonego PM 2,5 pochodzącej z emisji skumulowanej w 2020 r. Bładoróżowy kolor, którym zaznaczono imisję pyłu obejmuje również tereny całej wsi Opolno-Zdrój, a więc niewątpliwie dosięga nieruchomości Skarżącego.

Ponadto, Skarżący będzie doświadczał zwiększonego hałasu, także w porze nocnej, co stanowi niewątpliwą uciążliwość w szczególności dla osób stale zamieszkujących na danym terenie, a do takich osób należy Skarżący. Należy bowiem zwrócić uwagę, że kopalnia jest przedsięwzięciem funkcjonującym całą dobę bez przerw, co dodatkowo potęguje jej negatywnie oddziaływanie na ludzi. Jak słusznie wskazano w Prognozie: *Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Hałas jest uznawany za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku ludzi. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on między innymi zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne [...] Wg ewidencji prowadzonej przez Jeleniogórską Delegaturę WIOŚ we Wrocławiu Kopalnia KWB Turów jest obiektem, który powodował przekroczenia norm hałasu w gminie i mieście Bogatynia. Dla Opolna-Zdroju (poza obszarem zmiany planu) głównym źródłem hałasu jest działalność związana z eksploatacją złoża południowo-zachodniego*¹⁸ (podkreślenie moje - r.pr. D.B.).

Bezsprzecznie Opolno-Zdrój (a zatem i nieruchomość Skarżącego) znajduje się w obszarze oddziaływania akustycznego KWB Turów, co obrazuje również rysunek nr 187 zamieszczony w Raporcie.

¹⁷ Dz.U. 2012 poz. 1031 (ze zm.).

¹⁸ S. 27 Prognozy.

dowód:

- Raport – s. 424 – Załącznik nr 13

Zielonym i ciemnozielonym kolorem zaznaczono na rysunku kształt pola akustycznego kopalni dla horyzontu czasowego 2025 roku w porze nocnej.

W związku z realizacją przedsięwzięcia przewidzianego w Uchwale Skarżący będzie nadto narażony na powstawanie szkód w postaci pęknięć i innych zniszczeń w budynku mieszkalnym posadowionym na przedmiotowej nieruchomości, a to w wyniku ruchów mas ziemi spowodowanych nieodległymi pracami odkrywkowymi. Zgodnie bowiem z przewidywaniami autorów Raportu: *Najważniejsze czynniki, jakie są związane z kontynuacją eksploatacji złoża Turów, w kontekście potencjalnego wpływu na ludzi, można podzielić na:*

- zajęcie nowych terenów (rolniczych, mieszkalnych);
- likwidacja obiektów użyteczności publicznej w Opolnie-Zdroju (szkoła, przedszkole, ośrodek zdrowia, dom pomocy społecznej, biblioteka);
- *emisje z Kopalni, czyli zanieczyszczenia powietrza, hałas, emisje do wód, światło;*
- uszkodzenia budynków wskutek przemieszczeń gruntów (osiadania, wzniosy, szkody górnicze);
- odwadnianie wgłębne;
- zmiany w siedliskach gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- zmiany krajobrazu i widoków. (podkreślenia moje – r.pr. D.B.).

dowód:

- Raport – s. 517 – Załącznik nr 8

W kontekście powyższego, nie ulega wątpliwości, że inwestycja przewidziana w Uchwale wywrze negatywny wpływ na nieruchomość Skarżącego. Podkreślić przy tym należy, że dla uznania legitymacji Skarżącego niekoniecznie musi to być oddziaływanie ponadnormatywne. Jak słusznie wskazał bowiem Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 22 maja 2019 r. sygn. akt: II SA/Kr 300/19: *Przeznaczenie danych terenów obejmujących ww. działki dla zabudowy produkcyjnej, usługowej niewątpliwie wpływa na sposób korzystania z prawa własności działki skarżących bezpośrednio sąsiadującej z tymi nieruchomościami i położonej w obszarze oddziaływania, a wiąże się to chociażby ze znoszeniem uciążliwości, tj. np. hałas, natężenie ruchu pojazdów, zapachy czy zanieczyszczenie powietrza i to niezależnie od tego, czy uciążliwości te będą mieściły się w granicach norm dopuszczonych przez obowiązujące przepisy prawa.* (podkreślenie moje – r.pr. D.B.).

Interes prawny Skarżącego, chroniony przede wszystkim przez art. 140 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny¹⁹ (dalej: „**k.c.**”) oraz art. 6 ust. 2 pkt 2 u.p.z.p. został naruszony przez Uchwałę, gdyż dopuszcza ona realizację inwestycji ograniczającej sposób wykonywania prawa własności Skarżącego. Jak zauważył Naczelny Sąd Administracyjny w cytowanym wyżej wyroku²⁰: *Na tej podstawie można sformułować tezę, że o ile nieruchomości leżą w sąsiedztwie, a nadto ustalenia planu otwierają szerokie możliwości przed*

¹⁹ Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93 (ze zm.).

²⁰ Naczelny Sąd Administracyjny, w wyroku z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt: II OSK 2479/12.

właścicielem jednej z nich w zakresie wykonywania prawa własności, to z reguły ustalenia planu dla jednej nieruchomości naruszać będą interes prawny właściciela innych sąsiednich (znajdujących się w sferze oddziaływania) nieruchomości. [...] Można powiedzieć, że jeżeli właściciel jednej nieruchomości zgodnie z ustaleniami planu może więcej, to właściciel sąsiedniej nieruchomości będzie musiał więcej znieść." Jak wskazano powyżej, nieruchomość Skarżącego znajduje się w sferze oddziaływania nieruchomości objętych Uchwałą, a wskutek postanowień Uchwały może dojść do pogorszenia sytuacji Skarżącego w kontekście przysługujących mu uprawnień do korzystania z nieruchomości zgodnie z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem i uprawnień wynikających z ochrony przed uciążliwymi imisjami (art. 140 k.c. i art. 144 k.c.). W związku z powyższym, nie ulega wątpliwości, że Uchwała narusza interes prawny Skarżącego, a w konsekwencji przysługuje mu legitymacja do wniesienia niniejszej skargi.

II. Uzasadnienie zarzutów skargi.

1. Ad. art. 20 ust. 1 u.p.z.p.

Zgodnie z przywołanym przepisem, koniecznym elementem procedury uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest rozpatrzenie uwag społecznych do projektu planu wniesionych na podstawie art. 18 ust. 1 w zw. z art. 17 pkt 11 u.p.z.p. W niniejszym postępowaniu doszło do rażących uchybień temu przepisowi. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Organ w ogóle nie rozpatrzył części uwag złożonych do projektu Uchwały. Uwagi złożyli bowiem mieszkańcy Opolna-Zdroju, Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” oraz Fundacja Frank Bold.

dowód:

- Odpowiedź Burmistrza Bogatyni na wniosek o udostępnienie uwag do projektu Uchwały – Załącznik nr 14

W załączniku nr 2 do Uchwały, który zawiera rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych, nie zamieszczono jednak żadnej z uwag złożonych przez Fundację „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” (7 stron uwag, w sumie 16 odrębnych uwag) oraz zamieszczono tylko jedną z sześciu odrębnych uwag Fundacji Frank Bold.

dowód:

- Uwagi Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” z 12 kwietnia 2019 roku – Załącznik nr 15;
- Uwagi Fundacji Frank Bold z 12 kwietnia 2019 roku – Załącznik nr 16;

Powyższe stanowi rażące uchybienie przepisom art. 20 ust. 1 u.p.z.p., które w istocie czyni udział społeczny w procedowaniu aktu planistycznego czysto formalnym i fasadowym.

Jak słusznie wyrzekł Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku z dnia 30 marca 2017 r. sygn. akt: II SA/OI 87/17: *Należy bowiem mieć na względzie, że ustawowy wymóg rozstrzygnięcia przez radę gminy o sposobie rozpatrzenia uwag stanowi gwarancję*

udziału czynnika społecznego w procedurze sporządzania planu i stwarza jedną z możliwości wpływania na jego treść. Właściciele nieruchomości mają prawo zgłaszania wniosków i uwag do projektu, które powinny być w całości rozpatrzone przez organy gminy. Na organach tych ciąży obowiązek szczegółowego wyjaśnienia, jakie przesłanki przemawiają za ograniczeniem prawa własności nieruchomości przysługującego danej osobie. Nie można przyspieszać procedury planistycznej kosztem eliminowania z niej czynności, które są realizacją demokracji bezpośredniej i świadczą o transparentności organów władzy publicznej obligowanej do działania na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP). Nałożony w art. 20 ust. 1 u.p.z.p. na radę gminy obowiązek rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium służy zabezpieczeniu praw osób trzecich przed ewentualnymi naruszeniami ich interesów. Wobec tego to brak rozstrzygnięcia w tym przedmiocie jest istotnym naruszeniem trybu sporządzania planu miejscowego (zob. np. wyrok NSA z dnia 6 października 2011 r. sygn. akt II OSK 1335/11, CBOSA).

W orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się ponadto, że uwzględniając indywidualny charakter uwag, wymagać należy indywidualnych rozstrzygnięć w stosunku do poszczególnych uwag. Taki pogląd wyraził też Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 30 stycznia 2018 r. sygn. akt II OSK 925/16: *rozstrzygnięcie rady ma charakter merytoryczny i towarzyszy mu ocena zasadności uwagi. W wyniku tej oceny uwaga może zostać uwzględniona lub odrzucona. Przyjmuje się, że rozpatrzenie uwag powinno być czynnością odrębną od uchwalenia planu i poprzedzającą jego uchwalenie. Uwagi takie poddaje się indywidualnym głosowaniom i na tej podstawie tworzy się listę uwag uwzględnionych przez radę oraz uwag nieuwzględnionych. Popętnienie błędu przez radę gminy przez niewłaściwe wykonanie czynności z art. 20 ust. 1 ustawy niesie ze sobą daleko idące konsekwencje w postaci wadliwości uchwały w sprawie miejscowego planu, a więc może doprowadzić do stwierdzenia nieważności omawianej uchwały (porównaj: Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Komentarz. (red.) Z. Niewiadomski wyd. 8. rok 2015, str. 205-206).*

Dla prawidłowości procedury przyjęcia Uchwały konieczne było odniesienie się przez radę do każdej z wniesionych uwag z osobna.

Ponadto, sposób rozpatrzenia uwag mieszkańców Opolna-Zdroju (Załącznik nr 2 do Uchwały: uwagi nr 1-3) nie może zostać uznany za prawidłowy w świetle art. 20 ust. 1 u.p.z.p. Uzasadnienie rozstrzygnięcia poszczególnych uwag nie odpowiada bowiem treści uwagi. Nie można więc uznać, że doszło w rzeczywistości do „rozpatrzenia” uwagi”.

2. Ad. art. 14 ust. 3 u.p.z.p

W dalszej kolejności należy wskazać na naruszenie przez Uchwałę art. 14 ust. 3 u.p.z.p., który stanowi: *Plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium.* W niniejszej Uchwale nastąpiła zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, na co wskazuje uzasadnienie Uchwały (s. 3 pkt 3), załącznik graficzny do Uchwały, a także uzasadnienie do uchwały nr XXIX/209/16 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przystąpienie do sporządzenia

zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno – Zdrój (s. 1).

dowód:

- Uchwała nr XXIX/209/16 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno – Zdrój – dostępna na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Bogatynia pod adresem <http://bip.bogatynia.pl/?a=8126> [data dostępu: 2.12.2019 r.]

Jak słusznie wskazuje się w doktrynie: [...] zwrot „sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium” oznacza, że jeśli na danym obszarze, na którym gmina planuje uchwalenie planu miejscowego, znajdują się częściowo lub w całości grunty rolne i/lub leśne, stanowiące zwarty kompleks nieruchomości gruntowych, określony w gminnym studium jako „wymagające zmiany przeznaczenia”, to w takiej sytuacji projekt tego planu uwzględniający uwarunkowania studium powinien być sporządzony dla całego takiego zwanego kompleksu nieruchomości gruntowych²¹.

Grunty rolne i leśne znajdujące się na obszarze objętym Uchwałą stanowią zwarty kompleks nieruchomości gruntowych. Znacznie wykraczają one poza obszar objęty Uchwałą, szczególnie w kierunku południowym i południowo-wschodnim w stosunku do obszaru objętego Uchwałą. Wynika to wyraźnie z załącznika graficznego do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia przyjętego uchwałą nr LV/459/17 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 marca 2017 roku (dalej: „**Studium**”).

dowód:

- Studium – dostępne na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Bogatynia pod adresem <http://www.bip.bogatynia.pl/?a=9074> [data dostępu: 2.12.2019 r.]

Nieruchomości te zostały określone w Studium jako wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne²². Uchwała winna obejmować cały obszar zwanego kompleksu nieruchomości rolnych i leśnych wskazanych w części graficznej Studium symbolami ZL, Z, i R, a nie jedynie ich niewielki wycinek. Jak bowiem słusznie stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny²³: *Przepis art. 14 ust. 3 u.p.z.p. określa, iż plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium. Zwrot*

²¹ Plucińska-Filipowicz Alicja i Kosicki Artur. Art. 14. W: Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Komentarz aktualizowany. System Informacji Prawnej LEX, 2019.

²² Por. s. 134-135, pkt 2.1.7. Studium.

²³ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lipca 2011 r., sygn. akt II OSK 777/11, LEX nr 1083692.

"sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium" oznacza, że jeśli na danym obszarze znajdują się grunty rolne i/lub leśne, stanowiące zwarty kompleks nieruchomości gruntowych, określone w gminnym studium jako "wymagające zmiany przeznaczenia" (art. 10 ust. 2 pkt 9 u.p.z.p.), to w takim przypadku projekt planu uwzględniający uwarunkowania studium powinien być sporządzony dla całego obszaru (zwarłego kompleksu nieruchomości gruntowych) objętego postanowieniami studium. Przez „obszar”, o którym mowa w art. 14 ust. 3 u.p.z.p., należy niewątpliwie rozumieć pewien konwencjonalnie wyznaczony, zwarty obszar, mieszczący się w granicach danego symbolu²⁴. Celem powołanego przepisu jest zapewnienie właściwej ochrony gruntów rolnych i leśnych. Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego²⁵: z treści art. 14 ust. 3 wskazanej ustawy wynika jednoznacznie, że regulacja ta ma wykluczyć etapowe obejmowanie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych lub leśnych, które mają być przeznaczone na cele nierolne i nieleśne. Postanowienia art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapewniają spójność ustawy z rozwiązaniami zawartymi w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, zgodnie z którą przeznaczenie przez gminę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolne i nieleśne większych arealów gruntów określonych klas obwarowane jest szczególnymi wymaganiami formalnymi (uzyskanie zgody innych organów władzy publicznej, w zakresie wskazanym w art. 7 ust. 2). Możliwość etapowego wyłączania poszczególnych części jednego kompleksu gruntów rolnych lub leśnych w ramach przyjmowanych odrębnie planów, zdaniem Sądu I instancji, niweczyłaby zawarty w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych mechanizm reglamentowania działań gmin w tym zakresie.

W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że Uchwała jest rażąco niezgodna z art. 14 ust. 3 u.p.z.p. ze względu na nieobjęcie swoim zakresem całego, zwarłego obszaru nieruchomości rolnych i leśnych wskazanych w Studium jako wymagające zmiany przeznaczenia.

**3. naruszenie art. 1 ust. 1 in fine w zw. z ust. 2 pkt 9 w zw. z ust. 3 u.p.z.p.,
naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b u.o.o.ś.**

Powołane przepisy określają fundamentalne założenia i zasady władztwa planistycznego. Jako podstawę zasad kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego ustawodawca wskazał ład przestrzenny i **zrównoważony rozwój** oraz konieczność uwzględnienia potrzeb **interesu publicznego**. Co więcej, na właściwy organ został nałożony obowiązek ważenia interesu publicznego i interesu prywatnego przy ustalaniu przeznaczenia terenu. W tym celu organ winien w szczególności rozważyć konkluzje płynące z uwag i wniosków społeczeństwa, a także analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

²⁴ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 5 października 2017 r., sygn.. akt: IV SA/Po 596/17, LEX nr 2463198.

²⁵ NSA II OSK 135/06 - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego LEX nr 267005, który w tym zakresie w całości podtrzymuje stanowisko Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

W niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia wyżej opisanych zasad. Nie tylko bowiem Organ pominął niektóre z uwag składanych przez społeczeństwo w konsultacjach dotyczących projektu Uchwały oraz nie odniósł się merytorycznie do części z nich, nawet jeśli formalnie zostały one zamieszczone w załączniku do Uchwały. Przede wszystkim zaś Organ od samego początku procedury planistycznej wyraźnie wskazywał, że przyjęcie Uchwały jest wynikiem wniosku inwestora kopalni Turów oraz jej celem jest umożliwienie realizacji zamierzenia inwestora. W uzasadnieniu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zaskarżonej Uchwały²⁶ Organ wskazał, że: *Podstawą faktyczną analizy są wnioski Kopalni Węgla Brunatnego Turów (będącej oddziałem PGE GiEK SA w Bełchatowie) z dnia 18.05.2015 r. i 18.08.2015 r. dotyczące aktualizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia, w związku z potrzebą rozszerzenia dotychczas prowadzonej działalności górniczej na tereny rolne i leśne w rejonie wsi Opolno - Zdrój. [...] Celem opracowania planu będzie określenie nowych podstaw planistycznych i prawnych związanych z docelowym zagospodarowaniem obszaru pod tereny powierzchniowej eksploatacji kopalni, dla potrzeb Kopalni Węgla Brunatnego Turów.*

W wielu miejscach Uchwały, a także w treści Prognozy kładzie się nacisk na interes inwestora kopalni Turów w kontynuacji eksploatacji jako podstawę zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego²⁷. Prymat interesu indywidualnego nad interesem społeczności został wyraźnie sformułowany w Prognozie, która stwierdza, że charakter zmiany Uchwały wyraża się w *uwzględnieniu konkretnego wniosku instytucji*²⁸.

Powyższe stoi w rażącej sprzeczności z podstawowymi zasadami realizacji władztwa planistycznego, w szczególności z zasadą zrównoważonego rozwoju²⁹ i interesu publicznego³⁰. Organ błędnie utożsamia interes publiczny z indywidualnym interesem inwestora.

Na stronie 6 uzasadnienia Uchwały Organ wskazuje na rzekomą realizację potrzeb interesu publicznego poprzez: *kontynuację wydobycia węgla brunatnego ze złoża „Turów” przez Kopalnię Węgla Brunatnego Turów (PGE) S.A., celem zaopatrywania w paliwo funkcjonującej i modernizowanej (poprzez budowę nowego bloku energetycznego nr 11) Elektrowni Turów (PGE) S.A.* . Organ zdaje się przy tym nie dostrzegać, że opisany wyżej interes jest w rzeczywistości interesem inwestora-wnioskodawcy i nieprawidłowe jest zrównywanie go z interesem publicznym. Organ uchyla się od rozważenia innych składowych interesu publicznego, takich jak słuszny interes publiczny w poprawie jakości powietrza, w dostępie do czystej, nieskażonej wody, w zachowaniu dostępu do niezbędnej infrastruktury mieszkańców Opolna-Zdroju. Należy wskazać, że realizacja wymienianych

²⁶ S. 1 i 4 Uzasadnienia do uchwały nr XXIX/209/16 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno - Zdrój

²⁷ Por. s. 6 Uchwały.

²⁸ S. 38 Prognozy, gdzie wskazano wprost: „Ze względu na charakter dokumentu, tj. uwzględnienie konkretnego wniosku instytucji[...]”.

²⁹ Art. 1 ust. 1 u.p.z.p.

³⁰ Art. 1 ust. 2 pkt 9 u.p.z.p.

interesów publicznych jest zagrożona w sytuacji realizacji przedsięwzięcia które przewiduje Uchwała. Nie czyniąc na żadnym etapie procedury planistycznej należytego ważenia wyżej opisanego interesu publicznego (z całą jego wieloaspektowością) z interesem indywidualnym, Organ w sposób rażący uchybia art. 1 ust. 2 pkt 9 i ust. 3 u.p.z.p. Należy również podkreślić, że z uwagi na okoliczność, że planowana inwestycja polega na poszerzeniu kopalni odkrywkowej węgla brunatnego, która to inwestycja jest szczególnie szkodliwa środowiskowo, Organ winien był wnikliwie rozważyć potrzebę zezwolenia na nią w Uchwale w myśl zasady zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 1 ust. 1 u.p.z.p. Przyjmując niniejszą Uchwałę Organ w zupełności pominął ten aspekt analizy.

Opisane błędne założenia Organu jakoby należało przyznać pierwszeństwo interesowi inwestora - względnie, że należy zrównać interes inwestora z interesem publicznym - doprowadziły w rezultacie do braku przedstawienia w Prognozie alternatywnych rozwiązań do rozwiązań zawartych w Uchwale³¹, co stanowi oczywiste naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b u.o.o.ś. Przepis ten, w sposób związany nakłada obowiązek przedstawienia w prognozie oddziaływania na środowisko rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

4. Naruszenie art. 55 ust. 3 u.o.o.ś

W dalszej kolejności należy podkreślić, że do zaskarżonej Uchwały nie załączono pisemnego podsumowania zawierającego uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, o którym mowa w art. 55 ust. 3 u.o.o.ś. Uchybienie to jest najprawdopodobniej pochodną braku rozważenia rozwiązań alternatywnych w ogólności, niemniej okoliczność ta w żadnym wypadku nie może sanować opisanej nieprawidłowości.

Co więcej, do Uchwały nie zostało dołączone podsumowanie zawierające informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione zgłoszone uwagi i wnioski (art. 55 ust. 3 pkt 3 u.p.z.p.). W uzasadnieniu Uchwały³² możemy znaleźć jedynie lakoniczną informację, że:

Do prognozy oddziaływania na środowisko – wyłożonej do publicznego wglądu w dniach od 1 marca 2019 r. do 29 marca 2019 r. – wniesiono 23 uwagi. Zgodnie z art. 55 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Burmistrz Miasta i Gminy rozpatrzył je w następujący sposób: 16 uwag zostało nieuwzględnionych w całości, 2 uwagi zostały nieuwzględnione częściowo, natomiast 5 uwag w całości i 2 uwagi

³¹ S. 38 Prognozy.

³² S. 11.

częściowo zostały uwzględnione. Uwzględnione uwagi dotyczyły uzupełnień do prognozy nie mających wpływu na wyniki analiz i wnioski przedstawione w prognozie.

Organ nie wskazał jednakże, **w jaki sposób** zostały wzięte pod uwagę i **w jakim zakresie** zostały uwzględnione zgłoszone uwagi i wnioski, a ograniczył się jedynie do przedstawienia liczby tychże uwag i wniosków. Brak wskazania ich merytorycznej treści oraz wyjaśnienia co do rzeczywistego sposobu ich rozpatrzenia stanowi naruszenie art. 55 ust. 3 pkt 3 u.o.o.ś.

Jak słusznie stwierdził Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w wyroku z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt: II SA/Łd 795/17: *Przepis prawa wprost wymaga bowiem od organu planistycznego odniesienia się do uwag i zastrzeżeń formułowanych do prognozy oddziaływania na środowisko. Konstatacji tej nie zmienia fakt, że prognoza wspomniana nie ma charakteru normatywnego. Jest ona jednak sporządzana w postępowaniu, którego rezultatem jest uchwalenie aktu planistycznego, opartego m.in. na zawartych w niej ocenach i analizach. Uchylenie się przez organ od należytej oceny uwag, formułowanych w toku postępowania z udziałem społeczeństwa oraz recypowanie do treści studium kontestowanych zapisów prognozy, stanowi naruszenie zasad sporządzania studium, o których mowa w art. 55 ust. 3 pkt 3 u.o.o.ś.*

Podobnie wadliwy jest brak dostatecznej informacji w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58 u.o.o.ś. Również i w tym przypadku Organ ograniczył się do lakonicznego wyliczenia opinii, które uzyskał bez wskazania ich zasadniczej treści, oraz sposobu ich uwzględnienia w Uchwale³³.

5. Naruszenie art. 52 ust. 1 w zw. z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.o.ś.

Na liczne braki Prognozy zwracano uwagę w konsultacjach społecznych dotyczących projektu Uchwały.

dowód:

- uwagi Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” z 12 kwietnia 2019 roku – Załącznik nr 15
- uwagi Fundacji Frank Bold z 12 kwietnia 2019 roku – Załącznik nr 16

Brak jest jednakże informacji czy i w jakim zakresie nieprawidłowości te zostały dostrzeżone i naprawione przez Organ. Wnioskując jednak z treści Uchwały i jej uzasadnienia wskazane nieprawidłowości zostały utrzymane przez Organ. Skarżący w pełni podziela i podtrzymuje uwagi złożone w odniesieniu do Prognozy i czyni z nich przedmiot zarzutów niniejszej skargi.

a. Naruszenie zasady aktualności i szczegółowości Prognozy.

³³ S. 11 pkt 8 Uzasadnienia Uchwały.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Prognoza jest niezgodna z zasadą aktualności wyrażoną w art. 52 ust. 1 u.o.o.ś. Zgodnie z powołanym przepisem, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy, tymczasem niniejsza Prognoza jako podstawę prawną wskazała nieaktualne już studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia zatwierdzonego uchwałą Nr XXXII/255/200, w wersji przyjętej uchwałą Nr XCIV/1174/14 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 30 października 2014 roku³⁴ (dalej: „**Stare Studium**”), podczas gdy obecnie obowiązujące studium przyjęte zostało uchwałą nr LV/459/17 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 marca 2017 roku. Powyższej rozbieżności nie sposób traktować jako oczywistej omyłki pisarskiej.

Naruszenie powołanej zasady aktualności stanowi również okoliczność, że Prognoza została oparta na nieaktualnym dokumencie strategiczno-planistycznym jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Autorzy Prognozy powołują się na Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, podczas gdy obecnie obowiązuje przyjęta uchwałą Semiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 roku Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku (dalej: „**Strategia Rozwoju**”). Obecnie obowiązująca Strategia Rozwoju została przyjęta znacznie wcześniej niż zaskarżona Uchwała, wobec czego jej treść musiała być znana Organowi oraz musiała być przedmiotem analizy Organu.

dowód:

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku dostępna na stronie internetowej <http://www.umwd.dolnyslask.pl/rozwoj/strategia-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2030/aktualnosci/> [data dostępu: 29.11.2019 r.]

Nadto należy wskazać, że wyjątkowo lakoniczna ocena zgodności ustaleń Uchwały z dokumentami strategicznymi, w tym Strategią rozwoju miasta i gminy Bogatynia, ograniczająca się jedynie do stwierdzenia takiej zgodności, narusza wywodzoną z art. 52 ust. 1 u.o.o.ś. zasadę szczegółowości prognozy.

Sprzeczne z zasadami aktualności i szczegółowości wyrażonymi w ww. artykule jest nieprzedstawienie w Prognozie w sposób rzetelny wykorzystanych materiałów wyjściowych³⁵ na jakich opierali się jej autorzy. W szczególności nie przedstawiono w Prognozie źródeł powoływanych dokumentów, ich pełnych publikatorów (np. w odniesieniu do Strategii rozwoju gminy Bogatynia – nie wiadomo, do którego dokumentu odwołuje się autor Prognozy), część wskazanych publikacji jest niedookreślona (np. publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wrocław), brak jest konkretnego wskazania dokumentów (np. Opinia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu z dnia 7.12.2016 r. – bez wskazania przedmiotu opinii i jej

³⁴ Por. s. 4 i s. 7 Prognozy.

³⁵ S. 6 Prognozy.

znaku). Powyższe braki uniemożliwiły weryfikację zaprezentowanych źródeł i właściwe odniesienie się do ich treści w związku z treścią Prognozy.

Na to uchybienie zwracano uwagę Organowi w konsultacjach społecznych.

dowód:

- uwagi Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”, s. 1- Załącznik nr 15

Jednakże, nie jest jasne czy i w jaki sposób Organ odniósł się do powyższych uwag (co stanowi osobne uchybienie opisane w punkcie 4 skargi).

b. Niezgodność Uchwały z innymi dokumentami.

Odrębną kwestię stanowi brak zgodności Prognozy z ww. dokumentami, co stanowi naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a w zw. z art. 52 ust. 1 u.o.o.ś. Uchwała bowiem – wbrew twierdzeniom autorów Prognozy – nie jest w rzeczywistości zgodna ze Starym Studium. Już pobieżna analiza załącznika graficznego Starego Studium i załącznika graficznego do Uchwały pozwala zauważyć, że tereny oznaczone w Uchwale jako 1 PG i 2 PG są terenami rolnymi i/lub leśnymi w Starym Studium.

dowód:

- Stare Studium – dostępne na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Bogatynia pod adresem <http://bip.bogatynia.pl/?a=6728> [data dostępu: 29.11.2019 r.]

Ponadto należy zauważyć, że wbrew bowiem twierdzeniom autorów Prognozy³⁶, Uchwała nie jest zgodna z celami ujętymi w Strategii Rozwoju. Jednym z wymienionych w niej celów strategicznych jest: *Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego*³⁷, a w ramach tego celu *Poprawa stanu środowiska, w tym Działania w zakresie zwalczania źródeł niskiej emisji, szczególnie w uzdrowiskach, Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i leśnych, Wspieranie działań na rzecz racjonalnej gospodarki zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, w tym zapewnienia odpowiedniej jakości wód*. Przyjęte w Uchwale założenia kontynuacji wydobycia węgla na złożu Turów, skutkujące zmianą stosunków wodnych³⁸, niezorganizowaną emisją do powietrza³⁹ oraz przekształceniem terenów leśnych i rolnych na tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin stoją w wyraźnej sprzeczności z przyjętymi celami strategicznymi

³⁶ Por. s. 8, pkt 2.2.5 Prognozy.

³⁷ Por. s. 49 Strategii Rozwoju.

³⁸ Por. s. 16 Prognozy, „Podsumowanie oddziaływań na wody powierzchniowe”.

³⁹ Por. s. 4 Uchwały, pkt 5: Głównym powodem uciążliwości kopalni dla środowiska atmosferycznego jest niezorganizowana emisja pyłu z terenu odkrywki i nieobjętej rekultywacją części zwalowiska wewnętrznego. Emisja ta ma charakter lokalny i występuje przede wszystkim w okresach bezdeszczowych, suchych i przy wietrznej pogodzie. Powiększenie odkrywki o teren objęty zmianą w planie nie zmieni istotnie oddziaływania kopalni w zakresie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

województwa dolnośląskiego. Należy zauważyć, że organem wdrażającym założenia Strategii Rozwoju jest również gmina⁴⁰.

Co więcej, w Prognozie w zupełności nie rozważono kwestii zgodności Uchwały z istotnym dokumentem o charakterze aktu prawa miejscowego jakim jest Program ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego⁴¹ (dalej: „POP”), co stanowi naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a w zw. z art. 52 ust. 1 u.o.o.ś. POP nakłada konkretne obowiązki na poszczególne organy administracji publicznej, w tym organy samorządu terytorialnego, w celu realizacji ujętych w nim zadań. POP nakłada wprost na właściwe organy gminy Bogatynia obowiązki w zakresie: *Ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z tzw. niskiej emisji*⁴². Organy gminy zostały zobowiązane do podejmowania szeregu różnorodnych czynności - w tym na etapie tworzenia i aktualizowania planów zagospodarowania przestrzennego⁴³ - w celu obniżenia wartości średnich rocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5} co najmniej do poziomu dopuszczalnego⁴⁴. Należy wskazać, że nawet wysoce skuteczna realizacja przez gminę Bogatynia zadań określonych w POP nie umożliwi realizacji zakładanego celu, jeśli w swoich zamierzeniach planistycznych gmina nadal będzie przewidywać poszerzenie kopalni węgla brunatnego Turów. Jak bowiem jednoznacznie wskazuje Prognoza⁴⁵, *zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru zmiany planu pochodzą głównie z Kopalni [...]*. Z treści samego uzasadnienia Uchwały⁴⁶ wynika również, że: *Głównym powodem uciążliwości kopalni dla środowiska atmosferycznego jest niezorganizowana emisja pyłu z terenu odkrywki i zwałowiska wewnętrznego*. Powyższe prowadzi do niespójności Uchwały z podstawowymi założeniami POP i obowiązkami tam nałożonymi na właściwe organy. Wśród działań kierunkowych w zagospodarowaniu przestrzennym, POP wymienia: *ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych*⁴⁷, *stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza*⁴⁸, które to działanie jest adresowane zarówno do władz samorządowych, jak i zakładów przemysłowych. W szczególności zaś, nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek uwzględniania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów⁴⁹.

⁴⁰ S. 61 Strategii Rozwoju.

⁴¹ Uchwała nr XLVI/1544/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 985 ze zm.), której część stanowi Uchwała nr XL/1330/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu.

⁴² S. 108-109 POP.

⁴³ S. 143 POP.

⁴⁴ S. 2 POP.

⁴⁵ Por. s. 27 Prognozy.

⁴⁶ Por. s. 4 Uchwały, pkt 5.

⁴⁷ S. 89 POP.

⁴⁸ S. 90 POP.

⁴⁹ S. 91 POP.

Naruszenie powołanych przepisów art. 52 ust. 1 w zw. z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a u.o.o.ś. stanowi niewątpliwie naruszenie zasad sporządzania aktu planistycznego. Jak bowiem słusznie stwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w powołanym wyżej wyroku z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt: II SA/Łd 795/17: *Przez zasady sporządzania aktu planistycznego należy rozumieć wartości i merytoryczne wymogi kształtowania polityki przestrzennej przez uprawnione organy dotyczące między innymi zawartych w akcie planistycznym ustaleń. Zasady sporządzania aktu planistycznego (studium) dotyczą zatem merytorycznej zawartości tego aktu (część tekstowa i graficzna oraz inne załączniki), wynikających z niego ustaleń, a także standardów dokumentacji planistycznej.*

Skoro więc w ramach procedury sporządzania planu konieczne jest uprzednie sporządzenie Prognozy, a organ ma obowiązek wzięcia pod uwagę ustaleń zawartych w prognozie (art. 55 ust. 1 u.o.o.ś.), to niewątpliwie stanowi ona część procedury planistycznej. Naruszenie zasad odnoszących się do samej Prognozy jest tym samym naruszeniem zasad sporządzania aktu planistycznego.

6. Naruszenie art. 72 ust. 1 pkt 5 w zw. z ust. 2 p.o.ś. w zw. z § 4 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e tiret 9 u.o.o.ś.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej: „**Rozporządzenie**”) ustala w § 4 wymogi dotyczące stosowania standardów przy zapisywaniu ustaleń projektu tekstu planu miejscowego. W ramach wskazanych wymogów Rozporządzenie w § 4 pkt 3 lit. a wskazuje, że ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego powinny zawierać nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w szczególności w art. 72 i 73 p.o.ś. Zgodnie z artykułem 72 ust. 1 pkt 5 p.o.ś. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych. W zaskarżonej Uchwale brak w ogóle odniesień do kwestii wpływu Uchwały (a ściślej przedsięwzięcia, którego realizację dopuszcza Uchwała) na klimat, a tym bardziej próżno szukać w niej nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń, o których mowa w § 4 pkt 3 lit. a Rozporządzenia. Jest to szczególnie rażące z uwagi na fakt, że Uchwała dotyczy przeznaczenia terenów pod rozwój kopalni odkrywkowej węgla brunatnego, która jest jedną z najszkodliwszych klimatycznie inwestycji. Nie tylko bowiem – poprzez metodę wydobywania – bezpowrotnie dewastuje środowisko naturalne, ale w jej efekcie wydobywany zostaje węgiel brunatny, którego spalanie odpowiada za wysokie emisje gazu cieplarnianego CO₂. Jak zgodnie stwierdzają przedstawiciele nauki⁵⁰: *Spalanie różnych paliw kopalnych wiąże się z różnymi emisjami CO₂ przypadającymi na jednostkę pozyskiwanej przy tym energii: największe emisje towarzyszą*

⁵⁰ Kardaś A., Malinowski S., Popkiewicz M., *Nauka o klimacie*, Katowice 2019, s. 230.

spalaniu węgla, najmniejsze gazu. Obecnie nie budzi wątpliwości w świecie nauki, że wzrost średniej globalnej temperatury powierzchni Ziemi w ostatnich dekadach jest spowodowany czynnikami antropogenicznymi, zwłaszcza emisją dwutlenku węgla, który jest jednym z gazów cieplarnianych: *Obecna globalna zmiana klimatu przebiega bardzo szybko, a jej przyczyną bez wątpienia jest nasza działalność, przede wszystkim emisje gazów cieplarnianych*⁵¹. Polska – z dominującym udziałem węgla w krajowym miksie energetycznym – istotnie przyczynia się do eskalacji problemu⁵²: *Spójrzmy na polskie emisje gazów cieplarnianych [...]. Nasz problem jest przede wszystkim (choć nie wyłącznie) problemem emisji CO₂ ze spalania paliw kopalnych. Sam dwutlenek węgla stanowi ponad 80% całości emisji*⁵³. Waga skutków zmian klimatu – zarówno skutków środowiskowych, przyrodniczych jak i społecznych oraz ekonomicznych – stanowi obecnie fakt notoryjny i nie wymaga bliższych wyjaśnień.

Z drugiej strony Polska jest związana umowami międzynarodowymi⁵⁴ oraz zobowiązaniami wewnątrzwspólnotowymi⁵⁵, zgodnie z którymi powinna dążyć do ograniczenia emisji CO₂ ze źródeł antropogenicznych. W szczególności jako strona porozumienia paryskiego do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r., przyjętego w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r.⁵⁶ (dalej: „**Porozumienie Paryskie**”) Polska jest zobowiązana do doprowadzenia do szybkiej redukcji emisji zgodnie z najnowszymi dostępnymi informacjami naukowymi (art. 4 ust. 1 Porozumienia Paryskiego). W Porozumieniu Paryskim uznano ważną rolę różnego rodzaju zainteresowanych stron w przeciwdziałaniu zmianom klimatu, w tym między innymi rolę miast, władz niższego szczebla, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego⁵⁷. Nie ulega wątpliwości, że w świetle powyższego obowiązek rozważenia kwestii zapewnienia ochrony warunków klimatycznych, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 5 p.o.ś., winien być w Uchwale spełniony ze szczególną starannością.

Niezależnie od powyższych wymogów stawianych w Rozporządzeniu, art. 72 p.o.ś. jest samodzielną podstawą zawierającą – jak słusznie wskazuje M. Bar – *dalsze, bardziej szczegółowe wymagania odnośnie treści [...] miejscowych planów zagospodarowania*

⁵¹ Tamże, s. 310.

⁵² Choć z oczywistych względów nie jest w tym zakresie światowym liderem.

⁵³ Kardaś A., Malinowski S., Popkiewicz M., *Nauka o klimacie*, Katowice 2019, s. 230.

⁵⁴ Tamże, s. 400.

⁵⁵ Porozumienie paryskie do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r., przyjęte w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r. (Dz.U. 2017 poz. 36).

⁵⁶ Decyzja Rady (UE) 2016/1841 z dnia 5 października 2016 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (OJ L 282, 19.10.2016, p. 1–3).

⁵⁷ Dz.U. 2017 poz. 36.

⁵⁷ Por. https://ec.europa.eu/clima/policies/international/negotiations/paris_pl [data dostępu: 29.11.2019 r.].

przestrzennego. Uzupełnia w ten sposób art. 71 komentowanej ustawy, a także koresponduje z przepisami PlanPrzestrzU⁵⁸.

Jak słusznie podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie: Wymagania zawarte w komentowanym artykule (ust. 1-4 i 7) kierowane są do organów odpowiedzialnych za opracowanie i przyjęcie wymienionych w nim dokumentów planistycznych. Organy te mają więc obowiązek rozważyć na ile zasadne i potrzebne jest uwzględnienie wymienionych w komentowanym przepisie wartości na danym terenie⁵⁹.

Dodatkowo, zwraca się uwagę w orzecznictwie na wymóg konkretności i dokładności przy uwzględnianiu określonego elementu w akcie planistycznym. Jak słusznie wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie, w wyroku z dnia 25 czerwca 2002 r., sygn. akt: II SA/Kr 608/02: [...] nie można utrzymywać, że wymóg zawarcia w studium danego elementu jest już spełniony, jeżeli w ogóle coś o nim napisano i jakoś go określono. Wymóg ten jest spełniony dopiero wówczas, gdy napisano o nim tak, by wynikały z tego konkretne dyrektywy na przyszłość, pozwalające napisać "spójny" ze studium plan zagospodarowania przestrzennego. Postanowienia studium są zatem sprzeczne z ustawą wtedy, gdy nie realizują dyspozycji konkretnej normy ustawy, a także wtedy, gdy ich "ogólnikowość" i "hasłowość" nie pozwalają na realizację celów, które ma do spełnienia studium. Cytowany wyrok odnosi się co prawda do studium, ale jego treść można wprost przełożyć na wymagania odnośnie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwagi na brzmienie art. 72 ust. 1 p.o.ś.

W Uchwale brak w ogóle rozważenia potrzeby i zasadności uwzględnienia kwestii dotyczących wpływu kopalni Turów na klimat, a tym samym należy uznać, że narusza ona zarówno sam art. 72 ust. 1 pkt 5 w zw. z ust. 2 p.o.ś., jak również powołany przepis w powiązaniu z § 4 pkt 3 Rozporządzenia.

Uchwała powiela w tym zakresie uchybienia Prognozy, która – opisując klimat – odnosi się tylko i wyłącznie do obecnie panujących lokalnych warunków klimatycznych, bez określenia, analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań na klimat (krótko, średnio i długoterminowych). Powyższe stanowi oczywiste uchybienie art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e tiret 9 u.o.o.ś., który w sposób imperatywny nakazuje uwzględnienie powyższej kwestii w Prognozie.

7. Naruszenie art. 1 ust. 2 pkt. 3 u.p.z.p w zw. z art. 326 ust. 1 p.w. w zw. z art. 315 pkt. 1 p.w. w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt. 3 u.p.z.p. w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych. Podobną regulację zawiera ustawa Prawo

⁵⁸ M. Bar [w:] *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Art.72, wyd. 3, Warszawa 2019.

⁵⁹ Tamże.

wodne. Zgodnie z art. 326 ust. 1 p.w. ustalenia dokumentów o których mowa w art. 315 pkt 1-3 uwzględnia się m.in. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie zaś z powołanym art. 315 pkt. 1 p.w., planowanie w gospodarowaniu wodami obejmuje m.in. plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.

Uwzględniając powyższe stwierdzić należy, iż przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniać należy postanowienia planów gospodarowania wodami na obszarze właściwych dorzeczy. Skarżący podnosi, iż zaskarżona Uchwała nie uwzględniła postanowień właściwego planu gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy. Gmina Bogatynia znajduje się na terenie dorzecza Odry, tym samym Uchwała winna uwzględniać postanowienia co najmniej Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku (dalej: „PGW”).

Analiza wpływu treści Uchwały, a dokładnie planowanej w nim inwestycji, tj. kopalni odkrywkowej węgla brunatnego, na treść postanowień PGW dokonana została przez dr. w Opinii nt. wpływu Kopalni Węgla Brunatnego Turów na osiągnięcie celów ujętych w Planie Gospodarowania Wodami w odniesieniu do wód podziemnych i powierzchniowych (dalej: „Opinia Hydrogeologa”). W Opinii wskazano, że cały omawiany obszar znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr PLGW6000105.

dowód: Opinia Hydrogeologa – Załącznik nr 17

Jak wynika z PGW, stan ilościowy tej części Jednolitej Części Wód Podziemnych (dalej: „JCWPd”) określony został jako słaby, zaś osiągnięcie wyznaczonych celów środowiskowych określono jako zagrożone. Co istotne, dla tej części wód ustalono mniej rygorystyczny cel środowiskowy w zakresie ilościowym, tj. ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem. Cel ten jest mniej rygorystyczny od celu ogólnego, podstawowego, tj. dobrego stanu ilościowego. Odstępstwo w tym zakresie (mniej rygorystyczny cel) udzielone zostało z uwagi na nadmierny pobór wód podziemnych związanych z odwadnianiem odkrywek KWB „Turów”.

W przedłożonej Opinii Hydrogeologa wskazano, że eksploatacja odkrywkowa węgla brunatnego w kopalni Turów powoduje odwodnienie warstw wodonośnych na obszarach otaczających kopalnię, prowadząc do powstania leja depresji. Zdaniem autora Opinii można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że dalsza eksploatacja złoża Turów w kierunku południowo-wschodnim będzie skutkowałą pogłębianiem się leja depresji oraz zwiększaniem jego zasięgu w kierunku południowym. Przewiduje to także inwestor i aby zminimalizować skutki odwodnienia złoża przewiduje wybudowanie ekranu przeciwfiltracyjnego o długości 990 m i głębokości do 100 m. Lokalizuje go na południe od uskoku południowego i bariery studni odwadniających wzdłuż południowo-zachodniej granicy odkrywki.

Lej depresji wywiera negatywny wpływ zarówno na podziemne jak i na powierzchniowe Jednolite Części Wód. Cel dla JCWPd nr PLGW6000105 to ochrona stanu ilościowego przed

dalszym pogorszeniem, którego osiągnięcie określono jako zagrożone. Zdaniem autora Opinii, jeśli eksploatacja węgla brunatnego będzie kontynuowana do 2044 roku, to udostępnienie południowo-wschodniej części złoża powiększy zasięg i pogłębi istniejący lej depresji w tamtej części JCWPd, mimo wybudowania ekranu przeciwnieprzepuszczalnego, a zatem nie da się ochronić aktualnego stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem. Gdyby natomiast nie podejmować dalszej eksploatacji i zakończyć odwadnianie, to rozpocząłby się proces zaniku istniejącego leja depresji i odbudowa zasobów wodnych tej JCWPd. Ponadto, odwodnieniowy lej depresji obejmujący swoim zasięgiem odcinki koryt potoków przechwytyje część ich wód i proces ten będzie postępował w razie podjęcia decyzji o kontynuacji eksploatacji złoża do 2044 roku.

Uwzględniając powyższe należy, w ocenie Skarżącego, stwierdzić, że zaskarżona Uchwała nie uwzględniła postanowień Planu Gospodarowania Wodami dla dorzecza Odry. Gdyby bowiem tak było, to nie zostałaby przewidziana w nim inwestycja, która będzie oddziaływać negatywnie na możliwość osiągnięcia określonego w planie celu, a właściwie uniemożliwi jego osiągnięcie. Planowania kopalnia węgla brunatnego doprowadzi do dalszego pogarszania stanu ilościowego wód podziemnych, co jest sprzeczne z PGW. W związku z tym zapisy Uchwały z całą stanowczością pominięły postanowienia Planu Gospodarowania Wodami dla dorzecza Odry.

Skarżący wskazuje, iż z braku uwzględnienia PGW w treści Uchwały świadczy również fakt, że w treści uzasadnienia Uchwały nie zawarto żadnej analizy odnoszącej się do treści PGW. Co więcej, analiza ta nie została zawarta również w Prognozie przygotowanej przed przyjęciem planu. W Prognozie zawarto m.in. podrozdział pt. *Powiązania z innymi dokumentami*. W podrozdziale tym brak jednak jakiegokolwiek wzmianki o planach gospodarowania wodami dla dorzeczy. Ponadto w rozdziałach dotyczących wpływu planu na stan wód nie ma żadnego odniesienia do Planu Gospodarowania Wodami, żadnej analizy wpływu treści Uchwały na cele wynikające z PGW. Okoliczności te, w ocenie Skarżącego, tym bardziej przemawiają za uznaniem, że Plan Gospodarowania Wodami nie został uwzględniony przez uchwałodawcę przy przyjmowaniu zaskarżonej Uchwały.

W tym miejscu Skarżący wyjaśnia, iż Plan Gospodarowania Wodami i jego postanowienia mają bardzo doniosłe znaczenia. Plan ten jest przygotowywany w sposób bardzo szczegółowy i konkretny. Jego postanowienia nie stanowią ogólnych, niesprecyzowanych zapisów. Postanowienia planu są bardzo precyzyjne i w każdej sytuacji istnieje możliwość oceny wpływu planowanej inwestycji lub dokumentu na PGW, a tym samym można ocenić zgodności planowanej inwestycji, względnie zapisów dokumentu z treścią planu. Na doniosłość postanowień planów gospodarowania wodami wskazuje treść art. 81 ust. 3 u.o.o.ś., zgodnie z którym jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy. Tym samym realizacja

celów określonych w planach gospodarowania wodami ma tak doniosłe znaczenie, że negatywny wpływ na możliwość ich osiągnięcia stanowi przesłankę odmowy realizacji określonego przedsięwzięcia. Wskazuje to na istotność zapisów samych planów, ale również na ich konkretność i szczegółowy charakter. Tym samym podobna sytuacja powinna mieć miejsce w przypadku dokumentów planowych takich jak plany zagospodarowania przestrzennego – brak ich zgodności z treścią planów gospodarowania wodami powinien skutkować odmową ich przyjęcia.

Tym samym uznać należy, iż Rada Miejska w Bogatyni mogła dokonać oceny wpływu projektowanej uchwały na możliwość osiągnięcia celów wynikających z PGW. Analiza taka powinna prowadzić do wniosku, że zaskarżona Uchwała w aktualnym brzmieniu nie powinna zostać przyjęta z uwagi na sprzeczność z postanowieniem PGW, a przede wszystkim z uwagi na negatywny wpływ na możliwość osiągnięcia celu wskazanego w PGW. Brak opisanego oceny, a nawet odniesienia się do treści PGW stanowi naruszenie art. 1 ust. 2 pkt. 3 u.p.z.p. w zw. z art. 326 ust. 1 p.w. w zw. z art. 315 pkt. 1 p.w. w zw. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie Planu gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.

8. Wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie uproszczonym.

Rozpoznanie niniejszej sprawy w postępowaniu uproszczonym w sposób istotny przyspieszy wydanie orzeczenia kończącego postępowanie. Jest to szczególnie istotne w obecnym stanie faktycznym wobec toczącego się od 2015 roku przed Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu postępowania w przedmiocie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. „Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów”, znak sprawy WOOŚ.4235.1.2015.MS. Rzeczone postępowanie winno zakończyć się do 2 marca 2020 roku.

dowód:

- Obwieszczenie w sprawie WOOŚ.4235.1.2015.MS z dnia 29 października 2019 roku – Załącznik nr 18

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu będzie badał zgodność realizacji przedsięwzięcia z Uchwałą na podstawie art. 80 ust. 2 u.o.o.ś., dlatego jest szczególnie ważne aby organ ten nie oceniał zgodności przedsięwzięcia z treścią niniejszej wadliwej Uchwały.

Z uwagi na powyższe skarga jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie w całości.

Za Skarżącego – pełnomocnik

radca prawny

Załączniki:

1. Odpis skargi i załączników dla Organu;
2. Wydruk potwierdzenia przelewu wpisu od skargi;
3. Pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty skarbowej;
4. Wydruk aktualnej treści księgi wieczystej numer _ -
5. Wypis z rejestru gruntów i wyrys z mapy ewidencyjnej numer GK.6621.3609.2019;
6. Opinia Geodety;
7. Raport – s. 17, s. 72-73;
8. Raport – s. 517- 532;
9. Streszczenie Raportu w języku niespecjalistycznym – s. 53;
10. Raport – s. 80;
11. Raport – s. 400;
12. Raport – s. 402;
13. Raport – s. 424;
14. Wydruk odpowiedzi Burmistrza Bogatyni na wniosek o udostępnienie uwag do projektu Uchwały;
15. Wydruk uwag Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” z 12 kwietnia 2019 roku;
16. Wydruk uwag Fundacji Frank Bold z 12 kwietnia 2019 roku;
17. Opinia Hydrogeologa;
18. Wydruk obwieszczenia w sprawie WOOŚ.4235.1.2015.MS z dnia 29 października 2019 roku.

na Qxmi nr 2

SA-0053-1-1-2020

POTWIERDZENIE WYKONANIA PRZELEWU - DUPLIKAT

mBank S.A.

Bankowość Detaliczna
Skrytka Poczтовая 2108, 90-959 Łódź 2

Informacje o transakcji

Rachunek:	MBANK S.A.	Rachunek:	Ma (Odbiorca)
Nr Rachunku:		Nr Rachunku:	68 1010 1674 0040 8222 3100 0000
Nazwa Banku:	MBANK S.A.	Nazwa Banku:	NBP O/Kr. we Wrocławiu
Nadawca:		Odbiorca:	WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY WE WROCŁAWIU

Tytuł operacji: WPIS OD SKARGI NA UCHWAŁĘ
Rodzaj operacji: NR XIII/83/19 RADY MIEJSKIEJ W BOGATYNI
Nr referencyjny operacji: PRZELEW ZEWNĘTRZNY WYCHODZĄCY

Data operacji: 2019-12-02
Data księgowania: 2019-12-02
Kwota przelewu: 300,00 PLN

Data wysłania dokumentu: 2019-12-03

Wygenerowane elektronicznie potwierdzenie wykonania przelewu. Dokument sporządzony na podstawie art. 7 Ustawy Prawo Bankowe (Dz.U.Nr 140 z 1997 roku, poz.939 z późniejszymi zmianami). Nie wymaga podpisu ani stempla.

Ziębów nr 3

SA-OU53-1-1-2019

04.11.2019 Opolno Zdrój
data, miejscowość

PEŁNOMOCNICTWO

Ja, niżej podpisany **.....**, PESEL: **.....**, udzielam pełnomocnictwa radcy prawnemu **.....**, nr wpisu na listę radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie **.....**, do reprezentowania mnie w sprawie ze skargi na Uchwałę nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój.

Pełnomocnictwo niniejsze obejmuje upoważnienie do podejmowania wszelkich czynności prawnych i faktycznych mających na celu doprowadzenie do zmiany lub stwierdzenia nieważności ww. Uchwały, a w szczególności do: przygotowania i złożenia skargi do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz reprezentowania mnie w postępowaniu zainicjowanym tą skargą; przygotowania i złożenia skargi kasacyjnej do Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz reprezentowania mnie w postępowaniu kasacyjnym.

Pełnomocnictwo niniejsze upoważnia do udzielania dalszych pełnomocnictw.

.....
podpis

3.12.2019

https://przegladarka-ekw.ms.gov.pl/eukw_prz/KsiegiWieczyste/pokazWydruk

SA-0053.1.1.2020

Załącznik nr 4

KSIĘGA KSIĘGI WIECZYTEJ NR

STAN Z DNIA 2019-12-03 11:21

prowadzonej przez SĄD REJONOWY W ZGORZELCU, V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH - 0612

NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA

Dział I-O	Dział I-Sp	Dział II	Dział III	Dział IV
-----------	------------	----------	-----------	----------

DZIAŁ I-O - OZNACZENIE NIERUCHOMOŚCI

Numer bieżący nieruchomości	7	Nr podstawy wpisu

Działki ewidencyjne

Lp. 1.	---	Nr podstawy wpisu
		1, 3
Numer działki		
Identyfikator działki		
Obręb ewidencyjny (numer, nazwa)		
Położenie (numer porządkowy / województwo, powiat, gmina, miejscowość)	Lp. 1. 1	DOLNOŚLĄSKIE, ZGORZELECKI, BOGATYNIA, OPOLNO ZDRÓJ
Ulica		ZAMKNIĘTA
Sposób korzystania		B - GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE

Obszar całej nieruchomości	0,1100 HA	Nr podstawy wpisu

Budynki

Lp. 1.	---	Nr podstawy wpisu
		1, 3, 4
Położenie (numer porządkowy / województwo, powiat, gmina, miejscowość)	Lp. 1. 1	DOLNOŚLĄSKIE, ZGORZELECKI, BOGATYNIA, OPOLNO ZDRÓJ
Identyfikator działki	Lp. 1. 1	
Nazwa ulicy numer porządkowy budynku		
Liczba kondygnacji		2,0
Powierzchnia użytkowa budynku		188,0000 M2
Przeznaczenie budynku		BUDYNEK MIESZKALNY
Odrębność (budynek stanowi odrębną nieruchomość)		NIE

Komentarz do migracji

Ostatni numer aktualnego lub wykreślonego wpisu w danym dziale w dotychczasowej księdze wieczystej	7	Nr podstawy wpisu

SA-0053-1-1-2020

POTWIERDZENIE WYKONANIA PRZELEWU - DUPLIKAT

mBank S.A.

Bankowość Detaliczna
Skrytka Poczтовая 2108, 90-959 Łódź 2

Informacje o transakcji

Rachunek:	Winien (Nadawca)	Rachunek:	Ma (Odbiorca)
Nr Rachunku:		Nr Rachunku:	82 1020 5226 0000 6102 0417 7895
Nazwa Banku:	MBANK S.A.	Nazwa Banku:	PKOBP Oddział 1 we Wrocławiu
Nadawca:		Odbiorca:	GMINA WROCLAW

Tytuł operacji: PŁATA KWASOWA OD PEŁNOMOCNICTWA I
... DLA:

Rodzaj operacji: PRZELEW ZEWNĘTRZNY WYCHODZĄCY
Nr referencyjny operacji: ...

Data operacji: 2019-12-02
Data księgowania: 2019-12-02
Kwota przelewu: 17,00 PLN

Data wystawienia dokumentu: 2019-12-03

Wygenerowane elektronicznie potwierdzenie wykonania przelewu. Dokument sporządzony na podstawie art. 7 Ustawy Prawo Bankowe (Dz.U.Nr 140 z 1997 roku, poz.939 z późniejszymi zmianami). Nie wymaga podpisu ani stempla.

KSIĘGA KSIĘGI WIECZYSTYCH NR

STAN Z DNIA 2019-12-03 11:11

prowadzonej przez SĄD REJONOWY W ZGORZELCU, V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH - 1012

NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA

Dział I-O	Dział I-Sp	Dział II	Dział III	Dział IV
-----------	------------	----------	-----------	----------

DZIAŁ I-SP - SPIS PRAW ZWIĄZANYCH Z WŁASNOŚCIĄ**BRAK WPISÓW**[Powrót](#)

KSIĘGA KSIĘGI WIECZYSTYCH NR

STAN Z DNIA 2019-12-03 11:21

prowadzonej przez SĄD REJONOWY W ZGORZELCU, V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH - RG12

NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA

Dział I-O	Dział I-Sp	Dział II	Dział III	Dział IV
-----------	------------	----------	-----------	----------

DZIAŁ II - WŁASNOŚĆ

Właściciele

Lp. 1.	---				Nr podstawy wpisu
Lista wskazań udziałów w prawie (numer udziału w prawie/ wielkość udziału/rodzaj wspólności)		Lp. 1.	1	1 / 1	WSPÓLNOŚĆ USTAWOWA MAJĄTKOWA MAŁŻEŃSKA
Osoba fizyczna (Imię pierwsze nazwisko, imię ojca, imię matki)					
Lp. 2.	---				Nr podstawy wpisu
Lista wskazań udziałów w prawie (numer udziału w prawie/ wielkość udziału/rodzaj wspólności)		Lp. 1.	1	1 / 1	WSPÓLNOŚĆ USTAWOWA MAJĄTKOWA MAŁŻEŃSKA
Osoba fizyczna (Imię pierwsze imię drugie nazwisko, imię ojca, imię matki)					

DOKUMENTY BĘDĄCE PODSTAWĄ WPISU / DANE O WNIOSKU

Nr podstawy wpisu	
2	UMOWA SPRZEDAŻY, (tytuł aktu, numer rep A, data sporządzenia; położenie dokumentu - numer karty akt) [.....] (rodzaj i numer dziennika, chwila wpisu, czy z urzędu, położenie wniosku - numer karty akt)

Powrót

3.12.2019

https://przegladarka-ekw.ms.gov.pl/eukw_prz/KsiegiWieczyste/pokazWydruk

SA-0053-1-1-2020

TREŚĆ KSIĘGI WIECZYSTej NR .

STAN Z DNIA 2019-12-03 11:20

prowadzonej przez SĄD REJONOWY W ZGORZELCU, V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH - Ks12

NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA

Dział I-O	Dział I-Sp	Dział II	Dział III	Dział IV
------------------	-------------------	-----------------	------------------	-----------------

DZIAŁ III - PRAWA, ROSZCZENIA I OGRANICZENIA

BRAK WPISÓW

[Powrót](#)

SA-0053. 1-1-2020

3.12.2019

https://przegladarka-ekw.ms.gov.pl/eukw_prz/KsiegiWieczyste/pokazWydruk

IMIŚĆ KSIĘGI WIECZYSTEJ NR

, STAN Z DNIA 2019.12.03.11.22.22

przebiegającej przez SĄD REJONOWY W ZGORZELCU, V WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH 3612

NIERUCHOMOŚĆ GRUNTOWA

Dział I-O	Dział I-Sp	Dział II	Dział III	Dział IV
------------------	-------------------	-----------------	------------------	-----------------

DZIAŁ IV - HIPOTEKA

BRAK WPISÓW

Powrót

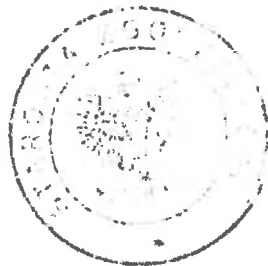
34-0053. 1. 1. 2020
Zgierz nr 5

STAROSTA ZGORZELECKI		Województwo: dolnośląskie Powiat: zgorzelecki Jednostka ewidencyjna: Bogatynia - obszar wiejski Obręb ewidencyjny: 1 1 0 Miejscowość: (					
GK.6621.3609.2019							
WYPIS Z REJESTRU GRUNTÓW według stanu na dzień: 2019-11-12 10:27:59							
Jednostka rejestrowa gruntów:							
WŁAŚCICIELE/ WŁADAJĄCY:							
UDZIAŁ WSPÓLNY: 1/1		charakter stanu władania: własność grupa rejestrowa:					
MAŁŻEŃSTWO:		PESEL:					
Zam.	rodzice: ,						
Zam.	rodzice: ,	PESEL: f					
DZIAŁKI EWIDENCYJNE:							
Ark. mapy	Numer działki ewiden- cyjnej	Położenie gruntów	Opis użytku	Symbol klasoużytku	Powierzchnia		Nr KW
					użytku [ha]	działki [ha]	
1			Pastwiska trwałe Grunty rolne zabudowane	PsIII Br-PsIII	0.07 0.04	0.11	
Identyfikator działki:				Całkowita powierzchnia jednostki rejestrowej:			
KLAUZULE: Dokument niniejszy jest przeznaczony do dokonywania wpisu w księdze wieczystej Dokument niniejszy zawiera dane niespełniające wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 393) oraz w obowiązujących standardach technicznych							

W dniu: 2019-11-12

dokument sporządzony przez: f

Zgorzelec, dnia: 2019-11-12

Z up. STAROSTY

Artur Klecki

Starosta Powiatowy
(imię i nazwisko osoby uprawnionej)

STAROSTA ZGORZELECKI

Nazwa organu

Województwo: dolnośląskie

Powiat: zgorzelecki

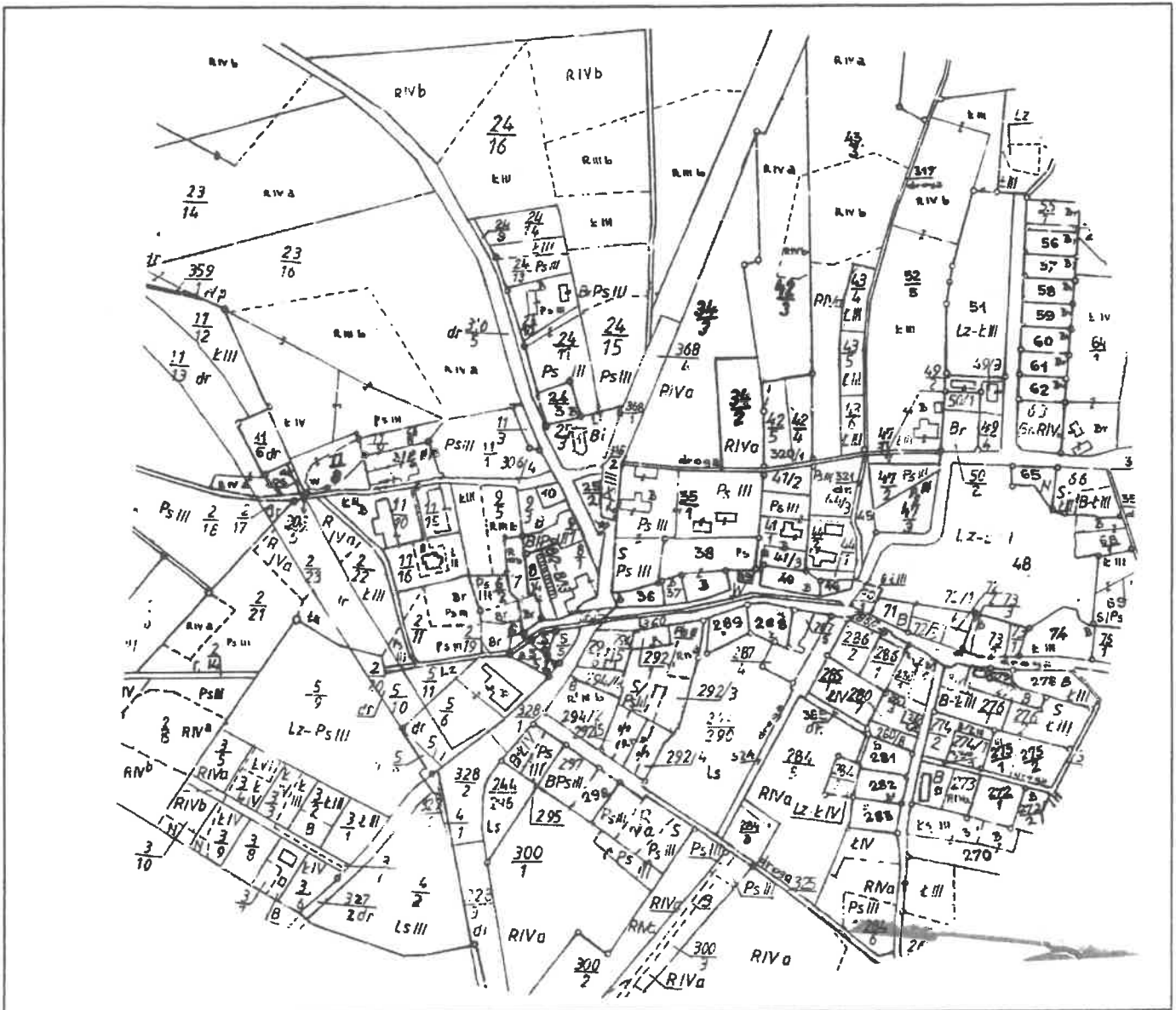
Jednostka ewidencyjna: Bogatynia - obszar wiejski

GK.6621.3609.2019

Obręb ewidencyjny: 1

Wyrys z mapy ewidencyjnej

Skala 1:5000

Dokument sporządzony przez:

Data sporządzenia dokumentu: 12-11-2019 r.

Dokument niniejszy zawiera dane niespełniające wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 393) oraz w obowiązujących standardach technicznych

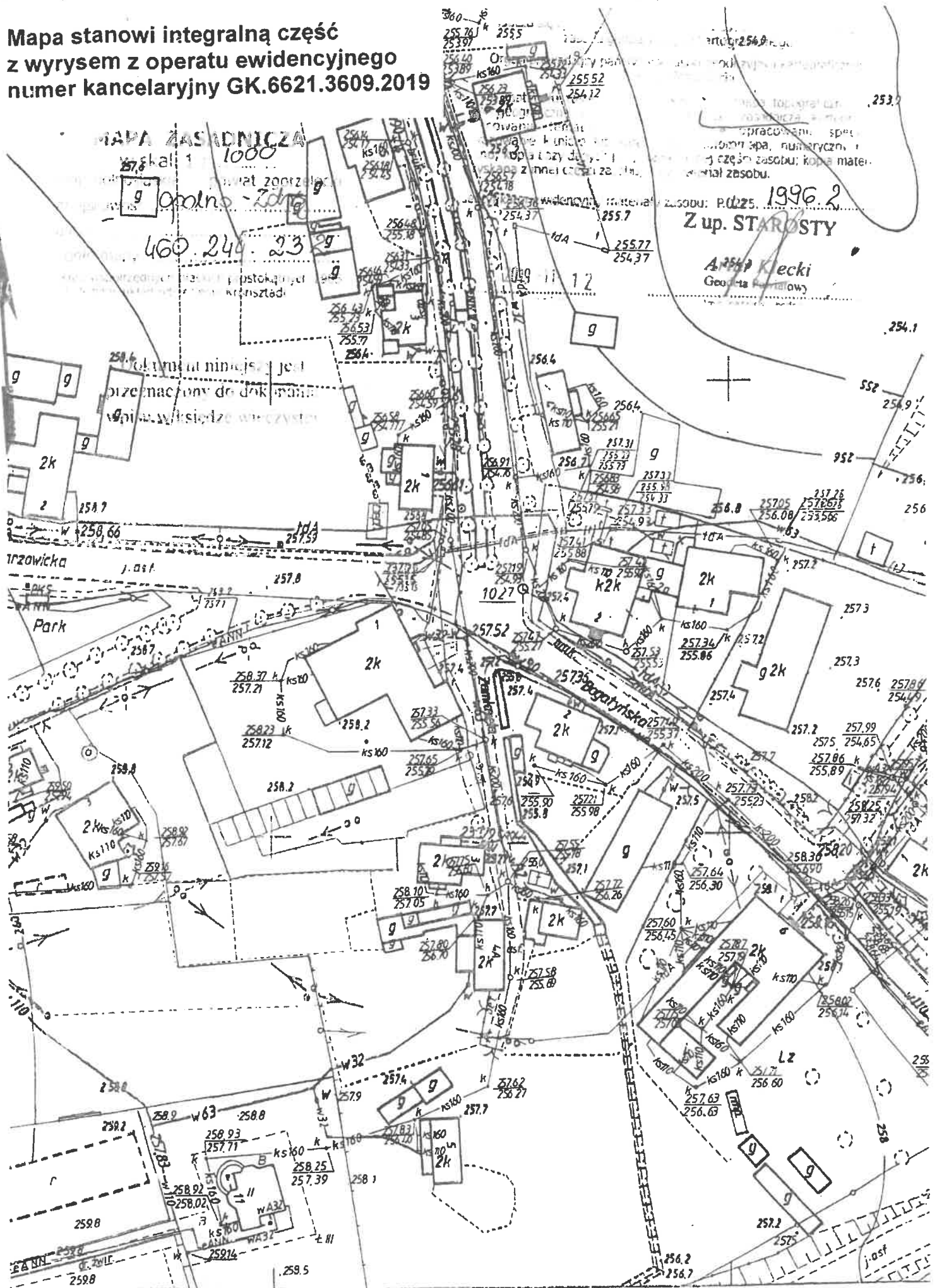
Dokument niniejszy jest przeznaczony do dokonania wpisu w księdze wieczystej

Z up. STAROSTY

Artur Klecki
Starosta Powiatowy

podpis osoby uprawnionej
Zgorzelec, dnia 12-11-2019 r.

**Mapa stanowi integralną część
z wrysem z operatu ewidencyjnego
numer kancelaryjny GK.6621.3609.2019**

SA 0053 1-1-2020

STAROSTA ZGORZELECKI
GK.6621.3609.2019

Zgorzelec, dnia 2019-11-13

ul.

59-920 Bogatynia

Dotyczy: wniosku z dnia 06.11.2019 r.

Starosta Zgorzelecki jako organ prowadzący operat ewidencji gruntów i budynków w odpowiedzi na w/w wniosek informuje, że dla działki nr , położonej w obrębie Opolno-Zdrój nie została założona ewidencja budynków i lokali, a tym samym wydanie wypisu z kartoteki budynków nie jest możliwe.

Z up. STAROSTY

Artur Klecki
Geodeta Powiatowy

Otrzymują:

1. Adresat
2. A/a

Sprawę prowadzi:

Wydział Geodezji i Kartografii
tel. 75 77 615 41

Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu
ul. Bohaterów II Armii WP 8a 59-900 Zgorzelec
tel. (0-75) 77 615 55 fax (0-75) 77 17 930
www.powiat.zgorzelec.pl e-mail: starosta@powiat.zgorzelec.pl

*"Opinia w przedmiocie identyfikacji nieruchomości
(identyfikacja graficzna i opisowa) będących we
władaniu osoby fizycznej w kontekście jej przestrzennej
lokalizacji w stosunku do zmiany miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy
Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla
brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój zgodnie
z uchwałą nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z
dnia 28 maja 2019 roku oraz w stosunku do
planowanego obszaru górniczego i terenu górniczego
"Turoszów-Bogatynia"*

Kraków, listopad 2019

Autor:

mgr inż.

/

Zakłada się, że roczne wydobycie węgla w latach 2020 ÷ 2038 będzie się kształtowało na poziomie między 9,0 mln Mg a 11,5 mln Mg. W latach następnych aż do roku 2044 będzie mniejsze i wyniesie od 3,5 mln Mg do 7,0 mln Mg. Wydobyciu węgla będzie towarzyszyć zdejmowanie nadkładu w ilości od 45 do 55 mln m³/rok w latach 2020 ÷ 2025, w latach 2026 ÷ 2030 w ilości ok. 40 mln m³/rok, w latach 2031 ÷ 2040 w ilości ok. 30 mln m³/rok, a w latach 2041 ÷ 2044 w ilości ok. 6,5 mln m³/rok.

Wydobycie węgla będzie prowadzone selektywnie, jednocześnie w II i I pokładzie węgla oraz pozostałych niewielkich już partiach pokładu III, układem technologicznym pochylni V z wykorzystaniem nowo budowanego węgla technologicznego tzw. pochylni VII oraz magistrali węglowej. Fronty wydobywcze prowadzone będą z generalnym postępem wachlarzowym w kierunku południowo - wschodnim. Stopniowo, w miarę postępu robót, formowane będzie docelowe zachodnie zbocze wyrobiska odkrywkowego. Zwałowanie prowadzone na zwałowisku wewnętrznym będzie sukcesywnie rozwijane i rozbudowywane o kolejne poziomy zwałowe i w dalszych latach rozbudowywane w ślad za postępującymi frontami eksploatacyjnymi odkrywki w kierunku południowym i wschodnim. Podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu pokazano na rysunku poniżej (Rysunek 5).

Wyrobisko odkrywkowe wraz ze zwałowiskiem wewnętrznym zajmuje aktualnie powierzchnię około 26 km². Docelowo powierzchnia przekształcona robotami odkrywkowymi wyniesie około 30 km². Rzędne wysokościowe wokół wyrobiska odkrywkowego kształtują się w granicach od ok. 225 m n.p.m. do ok. 300 m n.p.m. Głębokość wyrobiska sięga obecnie rzędnych ok. 10 m n.p.m., docelowo ma osiągnąć ok. 20-30 m p.p.m., czyli w najgłębszym miejscu będzie wynosiła ok. 320-330 m. Rzędne wysokościowe wierzchowiny zwałowiska wewnętrznego dochodzą obecnie do ok. 250 m n.p.m., a docelowo mają sięgać do ok. 295 m n.p.m., czyli w najwyższym punkcie będzie się wznosiła około 70 m ponad powierzchnię terenu.

Wydobycie i przygotowanie do rekultywacji końcowej będą prowadzone z wykorzystaniem posiadanego obecnie parku maszynowego, który będzie stopniowo modernizowany celem realizacji planów wydobywczych wynikających z zapotrzebowania na węgiel Elektrowni Turów i odbiorców zewnętrznych oraz wymaganej do wydobycia ilości nadkładu.

3. WARIANTY PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA

Proponowany przez wnioskodawcę wariant kontynuacji eksploatacji złoża Turów, to wariant 2.

Warianty 1 i 3 stanowią racjonalne alternatywne sposoby realizacji przedsięwzięcia.

3.1. Warianty 1 i 2

Warianty 1 i 2 zakładają wydobywanie węgla w zaktualizowanym docelowym konturze eksploatacji określonym w obecnie obowiązującym Dodatku nr 3 do Projektu zagospodarowania złoża Turów, w aktualnym obszarze górniczym. Warianty te różnią się przygotowaniem wyrobiska do rekultywacji końcowej.

Wariant 1 przewiduje wypłylenie dna wyrobiska do rzędnych około 80-85 m n.p.m. i podparcie zboczy wyrobiska nasypami w nachyleniu 1:10 do wysokości rzędnych lustra przyszłego zbiornika wodnego, tj. do 225 m n.p.m. Pozostałe zbocza przyszłego zbiornika wodnego będą stanowiły zbocza końcowe zwału wewnętrznego uformowane w nachyleniu 1:8 - 1:9. Wykonanie wypłylenia dna i podparcia zboczy wyrobiska wymagać będzie wtórnego urobienia i przemieszczenia około 393 mln m³ mas gruntów zwału wewnętrznego, w tym 151 mln m³ na wypłylenie dna wyrobiska i około 242 mln m³ na podparcie zboczy. Zadanie to może zostać wykonane specjalnym układem KTZ (jednoczesne urabianie w czterech piętrach z odstawą urobku na dwie zwałowarki). Szacuje się, że wykonanie robót ziemnych potrwałoby około 12 lat i wiązałoby się z koniecznością ingerencji w około 90 % wcześniej uformowanej i w przeważającej części zreultywowanej powierzchni wierzchowiny zwału wewnętrznego. W efekcie wykonanych prac ziemnych ponownej rekultywacji podlegałoby około 500 ha nowo powstałej wierzchowiny.

Maksymalna głębokość przyszłego zbiornika wodnego wyniesie około 140 m, pojemność około 1 512 mln m³, a powierzchnia lustra wody około 2 284 ha.

Wariant 2 zakłada wykonanie podparcia zboczy nasypami w nachyleniu około 1:8, bez wypłylenia dna wyrobiska. Zwałowanie nadkładu będzie prowadzone wyłącznie w obrębie wyrobiska odkrywkowego, na obszarach, na których zostały już wyeksploatowane przemysłowe zasoby węgla. Rejon południowo-zachodni wyrobiska będzie wypełniony zwałami całkowicie z wierzchowiną na rzędnej 275 m n.p.m. wyniesioną około 50 m ponad otaczający teren. W rejonie północno-zachodnim wyrobiska wierzchowina zwałowiska wewnętrznego osiągnie rzędną około 295 m n.p.m., tj. około 70 m powyżej górnej zachodniej krawędzi odkrywki. Rejon na wschód od obecnej lokalizacji IV pochylni będzie zazwałowany do rzędnych około 225 m n.p.m. - do górnej krawędzi zbocza masywu w miejscu byłego odzysku odpadów paleniskowych z Elektrowni Turów. Górna część środkowego odcinka zbocza wschodniego - pomiędzy wysadem granitowo-bazaltowym a górną częścią V pochylni - pozostanie nie zazwałowana. Dolna część odcinka tego zbocza przykryta jest starym zwałowiskiem wewnętrznym uformowanym w latach 80-tych ubiegłego wieku. Zbocze południowe na odcinku zachodnim i środkowym będzie podparte masami zwału wewnętrznego do rzędnych 176 m n.p.m., a na większości odcinka wschodniego do rzędnych 148-134 m n.p.m. Nie zazwałowana część odcinka wschodniego zbocza będzie miała wysokość około 160 m, a nachylenie 1:3,3 - 1:4,3. W rejonie południowo-wschodnim zwał wewnętrzny będzie wypełniał jedynie podstawę zbocza do rzędnych 77 m n.p.m. Wysokość nie zazwałowanej części zbocza wyrobiska wyniesie około 170 m, a generalne nachylenie około 1:3. Rejon zbocza wschodniego pomiędzy zwałem a rejonem górnej części V pochylni pozostanie w momencie zakończenia eksploatacji nie zazwałowany. Rejon południowo-wschodni

eksploatacji jest najbardziej przyległy do zabudowanych terenów miejscowości Opolno Zdrój, wysokość zbocza w tym rejonie ma osiągnąć około 200 m, przy generalnym nachyleniu około 1:3,1 - 1:3,5.

Warianty 1 i 2 przewidują wydobywanie całości zasobów przemysłowych znajdujących się w zaktualizowanym docelowym konturze eksploatacji określonym w Dodatku nr 3 do Projektu zagospodarowania złoża Turów.

Wariant 2 w odróżnieniu od rozwiązań wariantu 1 nie przewiduje wypłylenia dna wyrobiska oraz zakłada podparcie zboczy południowego i południowo-wschodniego wyrobiska nasypem w nachyleniu 1:8 (podobnym jak zboczy końcowych zwału wewnętrznego) z podstawą posadowioną na niższych piętrach wcześniej uformowanego zwału. Kubatura nasypu podparcia zboczy wyniesie około 154 mln m³. Przemieszczenie mas ziemnych ze zwału wewnętrznego będzie wykonane podobnym układem KTZ, jak w przypadku wariantu 1. Szacunkowy czas sypania nasypów wyniosłby około 4,5 roku. W odróżnieniu od wariantu 1 wtórne urabianie gruntów prowadzone będzie wyłącznie w części południowo-zachodniej zwału i częściowo również środkowej, podczas gdy część północna zwału pozostałaby nienaruszona. Realizacja robót ziemnych objęłaby około 44 % powierzchni wierzchołki zwału uformowanej w toku eksploatacji złoża. Ponownej rekultywacji podlegałoby około 260 ha nowo powstałej wierzchołki. Teren ten w dużej części będzie wykorzystany do budowy systemu hydrotechnicznego doprowadzania wód z Nysy Łużyckiej do zbiornika poeksploatacyjnego, w tym przede wszystkim zbiornika pośredniego.

Formowanie podstawy nasypu podparcia zboczy od rzędnych dna wyrobiska około 25 m n.p.m. pozwoli na wykorzystanie pojemności niższej części wyrobiska (około 10 mln m³) do wypełniania wodami zaraz po zakończeniu eksploatacji złoża. Funkcjonujący dotychczas układ odwodnienia ze zrzutami wód kopalnianych gromadzących się w wyrobisku podlegać będzie całkowitej likwidacji.

Przyszły zbiornik będzie miał dno o rzędnych od około 5 m p.p.m. w centrum do około 65 m n.p.m. w części wschodniej i otoczony będzie zboczami uformowanymi w gruntach zwałowych w nachyleniu 1:8 - 1:9. Głębokość zbiornika wyniesie około 230 m, pojemność około 1 556,5 mln m³, a powierzchnia lustra wody około 1 960 ha.

3.2. Wariant 3

Wariant 3 zakłada wydobywanie możliwie największej części bilansowych zasobów węgla, jakie pozostały w złożu, co ma wiązać się z powiększeniem zasięgu eksploatacji w rejonie miejscowości Opolno Zdrój poza granice aktualnego obszaru górniczego. W zakresie ukształtowania czaszy przyszłego zbiornika wodnego przewiduje – podobnie jak w wariantach 1 i 2 – wykonanie wyłącznie podparcia zboczy wyrobiska nasypami w nachyleniu 1:8, bez wypłylenia dna.

Docelowy kształt wyrobiska zaprojektowano w sposób umożliwiający maksymalne wykorzystanie zasobów bilansowych złoża węgla z uwzględnieniem bezpieczeństwa geotechnicznego oraz zdolności wydobywczej układu technologicznego KTZ.

W wariantach 1 i 2 południowo-wschodni zasięg docelowej eksploatacji jest przesunięty w porównaniu do granicy określonej dla wariantów 1 i 2 o około 300-400 m na wschód w rejonie miejscowości Opolno-Zdrój. Takie przesunięcie granicy i powiększenie obszaru eksploatacji odkrywkowej o około 59 ha związane jest z pozyskaniem zasobów II pokładu węgla, dotychczas kwalifikowanych jako nieprzemysłowe. Zwiększenie

16. ODDZIAŁYWANIE PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA NA LUDZI

16.1. Źródła wpływu kontynuacji eksploatacji złoża Turów na ludzi

Na ludzi mogą mieć wpływ wszystkie opisane wcześniej oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, czy to w sposób bezpośredni, czy też pośredni. Najważniejsze czynniki, jakie są związane z kontynuacją eksploatacji złoża Turów, w kontekście potencjalnego wpływu na ludzi, można podzielić to:

- zajęcie nowych terenów (rolniczych, mieszkalnych);
- likwidacja obiektów użyteczności publicznej w Opolnie-Zdroju (szkoła, przedszkole, ośrodek zdrowia, dom pomocy społecznej, biblioteka);
- emisje z Kopalni, czyli zanieczyszczenia powietrza, hałas, emisje do wód, światło;
- uszkodzenia budynków wskutek przemieszczeń gruntów (osiadania, wzniosy, szkody górnicze);
- odwadnianie wgłębne;
- zmiany w siedliskach gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- zmiany krajobrazu i widoków;

Zasięg oddziaływania wymienionych czynników różni się w zależności od charakteru ich wpływu oraz wariantów planowanego przedsięwzięcia. Zasięg oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska został przeanalizowany w rozdziałach im poświęconych. Informacje te stanowiły podstawę do analiz przedstawionych w niniejszym rozdziale.

16.2. Analiza oddziaływań, które mogą mieć wpływ na ludzi

Z wyjątkiem bezpośrednich skutków zajęcia gruntów, oddziaływania te to oddziaływania wtórne – odbierane przez człowieka wskutek wpływu na poszczególne elementy środowiska i powiązań między tymi elementami.

Wszystkie emisje, czyli zanieczyszczenia powietrza, hałas oraz emisje do wód z terenów Kopalni pozostają w zakresie obowiązujących norm, nie mniej jednak mieszkańcy analizowanych terenów podlegają tym wpływom już w ich postaci skumulowanej, w większości przypadków trudno jest wyodrębnić tylko oddziaływanie Kopalni jako jedyne źródło wpływu.

Skutkiem tych oddziaływań jest przede wszystkim narażenie mieszkańców na stres, który następnie może być przyczyną różnorodnych schorzeń. Skutki dla każdego człowieka są zatem inne – są pochodną odporności na dany czynnik oddziaływania, ogólnego stanu zdrowia oraz sytuacji życiowej w konkretnym momencie.

KWB Turów z racji specyfiki wydobycia jest emitorem mineralnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Poziomy dopuszczalne dla tych zanieczyszczeń definiowane są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Rozporządzenie to stanowi implementację Dyrektywy 2008/50/WE (CAFE), która obowiązuje wszystkie państwa członkowskie UE, a standardy jakości powietrza w niej zawarte są obowiązujące zarówno po stronie polskiej, czeskiej jak i niemieckiej. Na standardach tych oparte są poziomy informowania i alarmowe, służące ostrzeganiu spo-

łeczeństwa w sytuacji jakości powietrza mogącej zagrażać zdrowiu człowieka. Wielkości poziomów dopuszczalnych zostały ustalone w oparciu o wskazówki Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Przesłanką do ich określenia były kohortowe³⁵ badania, które wykazały związek podwyższonych stężeń pyłowych ze wzrostem zachorowalności na choroby układu krążenia i układu oddechowego oraz w mniejszym stopniu zgonów. Analizy wykonane w ramach tych badań wykazały korelację dla wskaźników ekspozycji długoterminowej (stężenia średnie roczne) oraz w przypadku analizy serii czasowych dla średnich dobowych. Na ich podstawie określono poziomy, poniżej których znacząco spada ryzyko zachorowania (tzw. Interim target). Wymienione rozporządzenie przesądza, iż dla ochrony zdrowia ludzi istotna jest taka jakość powietrza, przy której nie są przekraczane określone poziomy dobowe i roczne. I o ile oddziaływanie samej Kopalni (po uwzględnieniu rozwiązań minimalizujących) nie będzie w latach prognozy (2020-2044) występowało poza terenem do którego inwestor będzie miał tytuł prawny, to w przypadku oddziaływania skumulowanego (szczególnie z niskiej emisji) poziomy te będą przekraczane. Konieczne są więc działania mające na celu eliminację słabej jakości paliwa stosowanego do ogrzewania domów jak np. wymiana pieców na gazowe połączona z montażem odnawialnych źródeł energii (małych wiatraków, paneli solarnych, fotowoltaiki), podłączanie do ogrzewania sieciowego z preferencyjnymi stawkami opłat w połączeniu z głęboką termomodernizacją budynków indywidualnych i wielorodzinnych lub inne rozwiązania podejmowane przez Gminę i mieszkańców.

Wpływ hałasu na zdrowie ludzi można analizować jedynie w kontekście ogólnych zależności statystycznych. Przyjmuje się, że oddziaływanie hałasu na człowieka ma charakter niespecyficzny, a więc nie w każdym przypadku dany bodziec powoduje wystąpienie określonego, poznanego wcześniej efektu. W zależności od poziomu dźwięku, skutki zagrożenia hałasem w środowisku sklasyfikować w sposób uproszczony można następująco: utrata słuchu, zakłócenie snu, osłabienie procesów poznawczych, osłabienie zdrowia psychicznego, psychofizyczne reakcje stresowe, zwiększone ryzyko chorób krążenia, uciążliwość i dokuczliwość hałasu. Wskaźnikami służącymi takiej ocenie są zazwyczaj wskaźniki długookresowe LDWN oraz LN. Odnosząc je do hałasu przemysłowego, są one co do wartości inne od wskaźników krótkookresowych LAeq(D) oraz LAeq(N) które wyznaczone zostały w przeprowadzonej analizie akustycznej ze względu na uwzględnienie w swej wielkości rzeczywistego czasu pracy w ciągu całego roku (wszystkich 365 dni i nocy). Dla zobrazowania wskaźnika LN, jego wartość przyjmie poziom 45 dB jeżeli przez wszystkie 365 nocy roku emisja równoważnego poziomu hałasu w porze nocnej będzie wynosiła każdorazowo 45 dB czyli obowiązująca wartość dopuszczalna dla nocy. Jeżeli Kopalnia będzie nie będzie pracowała w okresie nocnym przed pewien okres czasu lub czas pracy urządzeń będzie mniejszy od czasu odniesienia w okresie nocnym lub poziom równoważny hałasu będzie mniejszy od poziomu 45 dB, wartość wskaźnika LN będzie niższa.

Na podstawie zebranych informacji oraz wyników badań, zestawiono w wytycznych WHO (Night Noise Guidelines for Europe) wartości poziomów mających charakter wartości progowych z punktu widzenia zdrowia, zarówno dla pory dziennej jak i pory nocnej.

³⁵ Badanie obserwacyjne, w którym ocenia się wystąpienie określonego punktu końcowego w grupach (kohortach) osób narażonych i nienarażonych na dany czynnik lub interwencję, u których ten punkt końcowy na początku obserwacji nie występował. Słownik EBM - PIEBM - Polski Instytut Evidence Based Medicine, http://ebm.org.pl/show.php?aid=15739&_tc=669350A89FDE96FB6EAA74553D716F43

Dla pory dziennej graniczna wartość poziomu dźwięku mogąca powodować ryzyko chorób sercowo-naczyniowych wynosi $LD = 65$ dB. Dla pory nocnej wartość ta wynosi natomiast $LN = 55$ dB. Analizując otrzymane wyniki prognoz akustycznych należy podkreślić, że na żadnym obszarze podlegających ochronie akustycznej, tak na terenie Polski jak i poza jej granicami praca Kopalni w poszczególnych horyzontach czasowych i określonym w raporcie postępie eksploatacji takie wartości przywołanych wskaźników nie występują.

Ponieważ hałas w porze nocnej ma decydujące znaczenie w kształtowaniu komfortu wypoczynku i regeneracji organizmu, przede wszystkim ocena narażenia na hałas nocny jest podstawą do oceny wpływu hałasu na zdrowie.

Jeżeli poziom hałasu długoterminowego w porze nocnej zawiera się w przedziale $40 \text{ dB} \leq LN \leq 55 \text{ dB}$, zidentyfikować można już niekorzystne efekty zdrowotne. Identyfikacja ta jest tym bardziej prawdopodobna, im wyższy poziom hałasu emitowany jest w obszary mieszkaniowe. Jednak zaznaczyć należy, że większość populacji dostosowuje swój sposób życia do aktualnych warunków akustycznych. Tylko stosunkowo niewielkie grupy odczuwają znaczącą irytację z uwagi na warunki akustyczne we wskazanym przedziale. Należy zaznaczyć, że człowiek nie jest narażony w sposób ciągły na ekspozycje hałasu w tym przedziale. Zmienia miejsce pobytu, znaczną część czasu przebywa wewnątrz pomieszczeń, gdzie hałas o takim poziomie praktycznie nie wywołuje negatywnych skutków w zakresie warunków akustycznych panujących w pomieszczeniach (znaczne izolacyjności przegród zewnętrznych, stanowiące skuteczną barierę na drodze przenikania hałasu z zewnątrz do wnętrza budynku).

Wypełnienie na skutek zastosowanych rozwiązań ograniczających emisję hałasu z kopalni na tereny akustycznie chronione obowiązujących warunków w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla poziomów krótkoterminowych pozwala na postawienie wniosku, że emisja hałasu z Kopalni w zakresie poziomu LN znajduje się na poziomie wskazywanych 40 dB lub poniżej tej wartości, a co najwyżej w obszarach położonych najbliżej, może tę wartość bardzo nieznacznie przekraczać. Zatem na terenach podlegających ochronie akustycznej, stanowiących bezpośrednie i dalsze otoczenie Kopalni praktycznie nie występują warunki, na których mogą powstawać według zaprezentowanej powyżej klasyfikacji niekorzystne efekty zdrowotne.

Na podstawie wyników badań, danych Agencji Ochrony Środowiska Niemiec (UBA), skonstruowano podstawową tabelę kryterialną do określenia celów działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem z uwzględnieniem wpływu hałasu na zdrowie. Dane te mogą być dobrym przykładem określenia celów operacyjnych przyjmowanych w programach działań służących ochronie środowiska przed hałasem a także w raportach oddziaływania na środowisko.

Tabela 142. Cele działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem

L.p.	Działanie	Perspektywa	Graniczna wartość poziomu hałasu		Ocena z uwagi na:
			LDWN [dB]	LN [dB]	
1	Prewencja	Krótkookresowa	65	55	Ryzyko utraty zdrowia
2	Zmniejszenie hałasu (redukcja)	Średniookresowa	60	50	Poważna uciążliwość
3	Zapobieganie	Długookresowa	55	45	Poważna uciążliwość

Źródło: GIOŚ. Aspekty zdrowotne oddziaływania hałasu

Analiza zawartości powyższej tabeli pozwala postawić następujące wnioski:

- a) W przypadku przekroczenia poziomów $L_{DWN} = 65$ dB i $LN = 55$ dB występuje ryzyko utraty zdrowia i w perspektywie krótkookresowej konieczne jest podjęcie natychmiastowych działań prewencyjnych.
- b) W przypadku przekroczenia poziomów $L_{DWN} = 60$ dB i $LN = 50$ dB występuje poważna uciążliwość i w perspektywie średniookresowej konieczne jest podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia emisji hałasu.
- c) W przypadku przekroczenia poziomów $L_{DWN} = 55$ dB i $LN = 45$ dB występuje również poważna uciążliwość, wymagająca w perspektywie długookresowej podjęcia działań zmierzających do zmniejszenia emisji hałasu do wielkości, które nie przekraczają wartości $L_{DWN} = 55$ dB i $LN = 45$ dB.

Przeprowadzona analiza akustycznego oddziaływania Kopalni dla poszczególnych horyzontów czasowych pracy i przewidywanego postępu prac górniczych wykazała, że przy realizacji wskazanych w niej działań ograniczających emisję hałasu, dotrzymane zostaną wymagania w zakresie obowiązujących wartości dopuszczalnych poziomu hałasu na terenie Polski i poza jej granicami, a tym samym spełnione zostaną zaprezentowane powyżej kryteria w zakresie wpływu hałasu na zdrowie ludzi.

Mieszkańcy analizowanych terenów od lat żyją w sąsiedztwie Kopalni, która istnieje tutaj od końca XIX w., planowane przedsięwzięcie polegające na kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego nie spowoduje więc nowych zmian, które mogłyby stać się przyczyną silnego i nagłego stresu. Niekorzystne oddziaływania planowanego przedsięwzięcia mogą zatem wiązać się tylko z kumulacją tych wpływów w czasie. Ciągi przyczynowo-skutkowe poszczególnych oddziaływań przedstawiono w tabeli poniżej.

Z drugiej strony, Kopalnia i Elektrownia (kompleks energetyczny) stanowi źródło utrzymania znakomitej większości mieszkańców analizowanego terenu i wizja zaprzestania eksploatacji jest źródłem innego rodzaju stresów - obaw o przyszłość i możliwości zarobkowania w czasach, kiedy eksploatacja zostałaby zakończona.

Tabela 143. Matryca identyfikacji źródeł oddziaływań na ludzi

zajęcie terenu	→ usunięcie domów mieszkalnych i innych budynków → zajęcie gruntów rolnych i innych → zmiany w siedliskach → usunięcie lub przeniesienie zabudowy → zniszczenie elementów krajobrazu kulturowego → likwidacja obiektów użytkowości publicznej → likwidacja drobnych usług (sklepy, usługi fryzjerskie, kosmetyczne i inne)	→ konieczność zmiany miejsca zamieszkania → konieczność zmiany źródeł utrzymania / przyzwyyczajzeń → obniżenie wartości rolnej → konieczność pozegnania rodzinnych stron, znanych elementów krajobrazu → obniżenie walorów widokowych → konieczność dowożenia dzieci do przedszkola/szkoły do innych miejscowości → konieczność korzystania z oddalonego zaplecza kulturowego	→ narażenie na dodatkowy stres → obniżenie jakości życia	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: pewne możliwości minimalizacji: tak • oddziaływania bezpośrednie, długoterminowe • nieodwracalne (nawet po rekultywacji końcowej nie wróci dawne zagospodarowanie terenu) • transgraniczne - nie
emisja zanieczyszczeń do powietrza (pył zawieszony)	→ przedostawanie się cząstek pyłu do dróg oddechowych	→ choroby układu oddechowego oraz układu krążenia, zgony	→ narażenie na dodatkowy stres → hospitalizacje	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: średnie możliwości minimalizacji: tak • oddziaływania bezpośrednie, średnioterminowe • odwracalne (po zakończeniu eksploatacji i wstępnej rekultywacji) • oddziaływania skumulowane z: niską emisją z ogrzewania domów, emisjami komunikacyjnymi, emisjami z innych źródeł przemysłowych • transgraniczne – tak, w zakresie obowiązujących norm
hałas	→ zakłócenie ciszy	→ niemożność skupienia się, pracy, snu	→ narażenie na dodatkowy stres	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: średnie możliwości minimalizacji: tak • oddziaływania bezpośrednie, średnioterminowe • odwracalne (po zakończeniu eksploatacji) • oddziaływania skumulowane z: hałasem komunikacyjnym oraz z innych źródeł przemysłowych • transgraniczne – tak, w zakresie obowiązujących norm

SA 0053 1-1-2020

SA-0053. 1-1-2020

Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów – raport o oddziaływaniu na środowisko (wersja ujednolicona)

odwadnianie względne	→ rozwój leja depresji w ujmowanych ujęciami warstwach wodonośnych	→ niedobory wody pitnej, przerwy w zaopatrzeniu w wodę	→ narażenie na dodatkowy stres	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: niskie możliwości minimalizacji: tak (ekran przeciwfiltracyjny w międzywęglowym poziomie wodonośnym) • oddziaływania wtórne, średnioterminowe • odwracalne (po zakończeniu eksploatacji) • transgraniczne – tak (ujęcie Uhelna)
światło	→ zakłócenie ciemności	→ niemożność obserwacji rozgwieźdzonego nieba → zakłócenie snu	→ narażenie na dodatkowy stres	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: niskie możliwości minimalizacji: tak • oddziaływania bezpośrednie, średnioterminowe • odwracalne (po zakończeniu eksploatacji) • oddziaływania skumulowane z: oświetleniem ulicznym, oświetleniem szklarni uprawy pomidorów w powiązaniu z obiektami Elektrowni Turów, oświetleniem innych terenów przemysłowych na terenach przygranicznych wszystkich trzech państw, oświetleniem elektrowni wiatrowych • transgraniczne – tak
osiadanie, wzniosy gruntów, szkody górnicze	→ uszkodzenia budynków	→ konieczność remontów lub zmiany miejsca zamieszkania	→ narażenie na dodatkowy stres	prawdopodobieństwo wystąpienia skutków: pewne możliwości minimalizacji: tak • oddziaływania wtórne, średnioterminowe • odwracalne (po zakończeniu eksploatacji) • transgraniczne - nie

Źródło: opracowanie własne

Z punktu widzenia wpływu na ludzi, według wskazanych powyżej ciągów przyczynowo-skutkowych, analizowane warianty planowanego przedsięwzięcia charakteryzują się podobnym oddziaływaniem i metodami/środkami ich minimalizacji. Różnice pomiędzy nimi sprowadzają się do wielkości powierzchni Opolna-Zdroju, jaka zostanie zajęta pod kontynuowaną działalność górniczą. Już podczas realizacji przedsięwzięcia w wariantach 1 i 2, likwidacji ulegną obiekty użyteczności publicznej: szkoła podstawowa, przedszkole, dom pomocy społecznej oraz drobne usługi. Gdyby realizowany był wariant 3 przedsięwzięcia likwidacji uległaby także biblioteka oraz ośrodek zdrowia, większa liczba mieszkańców musiałaby opuścić Opolno-Zdrój, a historyczna tkanka tej miejscowości praktycznie przestałaby istnieć. Realizacja przedsięwzięcia w wariantach 1 i 2 pozwala na zachowanie fragmentu historycznych układów przestrzennych, pamieci i walorów kulturowych tych okolic. Z drugiej strony, w przypadku realizacji przedsięwzięcia w wariantcie 3 – i przesiedlenia większości mieszkańców Opolna-Zdroju – prawdopodobnie mniej osób pozostałoby w bezpośrednim sąsiedztwie Kopalni i tym samym mniej osób byłoby narażonych na uciążliwości powodowane działalnością Kopalni.

16.3. Analiza potencjalnych konfliktów społecznych

Potencjalne konflikty społeczne związane planowaną kontynuacją eksploatacji złoża Turów mogą być oparte o następujące okoliczności:

1. Zmiana miejsca zamieszkania przez osoby zamieszkujące obecnie na terenach przewidzianych pod powiększające się wyrobisko

W związku z powiększającym się zasięgiem wyrobiska na południowo-wschodnim przedpolu Kopalni cały czas nabywane są nieruchomości od obecnych właścicieli. Docelowo planuje się wykup ok. 30 nieruchomości, na których znajdują się budynki mieszkalne i gospodarcze. Dotychczasowa praktyka jest taka, że właściciele po sprzedaniu nieruchomości na rzecz Kopalni indywidualnie przenoszą się w inne miejsca zamieszkania. Konieczność zmiany miejsca zamieszkania jest źródłem dodatkowego stresu, jednak długofalowe skutki mogą być zarówno pozytywne, jak i negatywne – w zależności od indywidualnych uwarunkowań każdego człowieka.

Doświadczenia Kopalni w nabywaniu nieruchomości wskazują, że drogą negocjacji z właścicielami rozwiązywanych jest większość potencjalnie problematycznych sytuacji.

2. Likwidacja obiektów użyteczności publicznej, usług i obiektów zabytkowych

Część budynków przeznaczonych do usunięcia, to obiekty użyteczności publicznej, jak szkoła podstawowa, przedszkole, ośrodek zdrowia, biblioteka czy dom pomocy społecznej. Usunięte zostaną również obiekty zabytkowe, czy to uznane formalnie, czy też posiadające wartość sentymentalną. Stopniowej likwidacji ulegają także punkty z drobnymi usługami jak sklepy. Zmieniony zostanie układ przestrzenny miejscowości, w tym parku. Likwidacja tych obiektów wiąże z eliminacją usług i funkcji, jakie pełniły dotychczas w lokalnej społeczności i może budzić jej sprzeciw. Przykładem była podjęta już przez władze gminy w 2017 roku próba przeniesienia miejscowej szkoły podstawowej do Bogatyni.

Likwidacja miejscowych obiektów użyteczności publicznej wymaga współdziałania między liderami lokalnej społeczności, władzami samorządowymi i bezpośrednio zainteresowanymi miesz-

kańcami w zakresie wypracowania koncepcji zastąpienia usług, jakie pełnią obecnie obiekty przeznaczone do usunięcia. Koszty pozostają w większości po stronie Kopalni, może ona być również inicjatorem spotkań, wypracowane rozwiązania powinny być jednak wspólne i zaakceptowane przez zainteresowanych.

3. Dalsze zamieszkiwanie na terenie Opolna-Zdroju przez osoby, których domy znajdują się poza zasięgiem planowanej eksploatacji złoża

Wariant inwestorski, czyli wariant z nie przewiduje wykupu wszystkich nieruchomości w historycznym centrum Opolna-Zdroju. Miejscowość pozostanie w okrojonym kształcie, a jej mieszkańcy nie będą mogli liczyć na wykup ich nieruchomości przez Kopalnię. Społeczność będzie musiała stopniowo odbudowywać się w nowych warunkach. Jakość jej funkcjonowania w dużej mierze będzie zależała od omówionych wyżej koncepcji zastąpienia traconych obiektów użyteczności publicznej czy też obiektów o wartości sentymentalnej. Lokalna społeczność pozostająca w najbliższym sąsiedztwie Kopalni może być również zainteresowana dodatkowymi zabezpieczeniami przed skutkami zbliżających się frontów wydobywczych.

Jakość życia mieszkańców Opolna-Zdroju pozostających w dotychczasowych miejscach zamieszkania będzie w dużej mierze zależała od rozwiązań wypracowanych przy współudziale liderów lokalnej społeczności, władz samorządowych i bezpośrednio zainteresowanych mieszkańców. Zadanie to można połączyć z omówionym powyżej współdziałaniem w zakresie zastąpienia utraconych obiektów użyteczności publicznej.

4. Coraz większa świadomość społeczna związana z jakością środowiska

W ostatnich latach znacznie wzrosła świadomość społeczna związana z jakością środowiska i jej wpływem na jakość życia człowieka. Media obiegają informacje o szkodliwości składowania odpadów w przypadkowych miejscach, zanieczyszczeniu wody i powietrza oraz następstwach, jakie mogą wynikać dla ludzkiego zdrowia wskutek obecności szkodliwych substancji w środowisku. Wydaje się, że w debacie społecznej nie ma jeszcze miejsca na rzetelne i szczegółowe wyjaśnianie kompleksowych przyczyn i skutków konkretnych zjawisk, jednak potrzeba zamieszkiwania w czystej okolicy staje się coraz częściej wyrażana publicznie.

Na terenach sąsiadujących z KWB Turów do tej pory nie prowadzono szczegółowych badań medycznych mających na celu określenie skutków życia w sąsiedztwie Kopalni, której oddziaływanie na środowisko w przeszłości było jeszcze bardziej odczuwalne niż obecnie. W gminie dopiero na przełomie lat 2017/2018 podjęto inicjatywę powołania zespołu ds. opracowania wspólnego stanowiska, odnośnie zanieczyszczenia środowiska w Gminie Bogatynia i wynikających z tego zagrożeń zdrowotnych dla mieszkańców, nie wiadomo jednak, jakie miałyby być szczegółowe zadania tego zespołu.

Dolnośląski Alarm Smogowy podjął z kolei inicjatywę na rzecz informowania mieszkańców Dolnego Śląska o stanie jakości powietrza i wpływie zanieczyszczeń na zdrowie człowieka. Rozpowszechniane są informacje, że "w gminie Bogatynia z powodu zanieczyszczeń powietrza co roku umiera przedwcześnie ok. 30 osób, a fatalna jakość powietrza przyczynia się ponadto do ok. 140 dodatkowych przypadków zapalenia oskrzeli wśród dzieci, a także 12 000 dni absencji w pracy".

Ekspertyza, na którą powołują się aktywiści Dolnośląskiego Alarmu Smogowego, to najprawdopodobniej opracowanie pt. „Oddziaływanie środowiska atmosferycznego na zdrowie człowieka”, które wykonane zostało na zlecenie Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach realizowanego przez uczelnię projektu „System prognoz stężeń zanieczyszczeń powietrza i warunków biometeorologicznych jako element oceny jakości życia – LIFE-APIS/PL”. W opracowaniu skupiono się na określeniu wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie mieszkańców województwa dolnośląskiego. Analizie poddano następujące dane zdrowotne: liczbę zgonów, liczbę przypadków zachorowań na zapalenia oskrzeli wśród dzieci, liczbę zachorowań na przewlekłe zapalenie oskrzeli wśród dorosłych i liczbę dni absencji chorobowej. Podstawą dla określenia wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie mieszkańców regionu były dane o poziomach stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, uzyskane w ramach pomiarów prowadzonych przez WIOŚ oraz dane populacyjne i wskaźniki stanu zdrowia populacji, które pochodziły w przypadku zgonów z GUS, a absencji chorobowej z ZUS. Analiza danych dotyczących liczby zachorowań na zapalenia oskrzeli wśród dzieci i zachorowań na przewlekłe zapalenie wśród dorosłych została wykonana zgodnie z metodyką WHO HRAPIE (World Health Organization, projekt Health Risks of Air Pollution In Europe). Analiza obejmuje okres od roku 2008 do 2015, przeprowadzono ją dla 14 gmin województwa, w tym dla gminy Bogatynia.

Opracowanie ma więc charakter statystyczny i nie odzwierciedla stanu faktycznego.

Aktywiści mówią, że „dla poprawy jakości powietrza, czyli dobra wspólnego, potrzebna jest zgodna współpraca władz, mieszkańców gminy oraz Kopalni i Elektrowni Turów. Gmina, zgodnie z uchwałą antysmogową, powinna dokonać inwentaryzacji źródeł zanieczyszczeń oraz przygotować program termorenowacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania paliwami stałymi (kiepskiej jakości węglem i drewnem). Kopalnia i Elektrownia Turów powinny z kolei przygotować program ograniczenia i eliminacji źródeł pyłów zawieszonych, które niszczą zdrowie mieszkańców miasta i gminy”³⁶.

Zarówno w Kopalni, jak i w Elektrowni Turów wdrażane są rozwiązania na rzecz ograniczania pylenia. Konflikt na tym tle powinien być rozwiązywany na bieżąco przy współudziale wszystkich zainteresowanych.

5. Postulaty zaprzestania wydobywania paliw kopalnych

Ogólny wzrost świadomości na temat roli człowieka w zmianach klimatycznych na Ziemi prowadzi do konkluzji zmierzających do natychmiastowego zatrzymania wydobywania i spalania paliw kopalnych. Szereg organizacji pozarządowych zajmuje radykalne stanowiska w tej sprawie. Zrównoważone podejście do problemu wydobywania i spalania paliw kopalnych zakłada jednak konieczność rozwiązań perspektywicznych i wielowątkowych. Mówi się, że „węгля będziemy potrzebowali jeszcze przez dobre 20 lat” (Popkiewicz, 2015), należy więc ten czas spożytkować na przygotowanie się do funkcjonowania w nowych warunkach.

³⁶ http://eko.org.pl/index_news.php?dzial=2&kat=20&art=2085, dostęp 04.05.2018 r.

Dla Bogatyni i okolic, te najbliższe dwadzieścia kilka lat, to czas na wypracowanie strategii istnienia bez Kopalni i Elektrowni - podczas wieloletniej rekultywacji końcowej i później, kiedy już będzie zagospodarowane otoczenie zbiornika wodnego na obszarze dzisiejszego wyrobiska.

Każdy z wymienionych powyżej potencjalnych konfliktów społecznych może mieć różną dynamikę i czas trwania. Część ujawniła się podczas procedury oceny oddziaływania na środowisko dla kontynuacji eksploatacji złoża Turów. W ramach konsultacji społecznych zwrócono uwagę m.in. na wpływ planowanej działalności Kopalni na: jakość powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych, zabytki, klimat, zdrowie ludzi oraz zanieczyszczenie światłem. Postulowano również wykup wszystkich nieruchomości w miejscowości Opolno Zdrój – należy zaznaczyć, że działanie to nie jest przedmiotem procedury oceny oddziaływania na środowisko. Część postulatów została uwzględniona a rozwiązania zaproponowane w niniejszym Raporcie zmodyfikowano zgodnie z uwagami społeczeństwa (tak było w przypadku proponowanego pierwotnie zabezpieczenia akustycznego w postaci wału ziemnego od strony miejscowości Opolno Zdrój – wał został zamieniony na ekran akustyczny).

Każda z przyczyn konfliktów może znaleźć różnorodne rozwiązania, tylko w części możliwe do kontrolowania przez Kopalnię. Na podkreślenie zasługuje fakt, że pozytywne efekty uruchomienia sytuacji konfliktowych mogą zaistnieć tylko przy współpracy wszystkich zainteresowanych i tylko przy poszukiwaniu odpowiedzi na perspektywiczne pytania.

Przedmiotowa wersja ujednolicona raportu oś powstała po I turze konsultacji prowadzonych ze społeczeństwem oraz organami administracji i organizacjami pozarządowymi występującymi na prawach strony w prowadzonym postępowaniu administracyjnym uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia. Uwzględniono w niej wątpliwości, uwagi i wnioski polskich, czeskich i niemieckich organów administracji, złożone w wyniku udziału społeczeństwa w Polsce oraz w ramach procedury transgranicznej prowadzonej w Republice Czeskiej i Republice Federalnej Niemiec. Strona Czeska i Niemiecka poruszały m.in. kwestie dotyczące: wpływu na wody podziemne i powierzchniowe, jakości powietrza, oddziaływania na: powierzchnię ziemi, klimat akustyczny, ochronę przyrody, rośliny i zwierzęta związane ze środowiskiem wodnym, dobra materialne oraz szczegóły dotyczące rekultywacji końcowej. Te oraz inne zagadnienia związane z planowanym funkcjonowaniem Kopalni stanowią aktualnie przedmiot zainteresowania ww. krajów sąsiednich. Planowane są także spotkania transgraniczne ze stronami narażonymi oraz rozprawa administracyjna otwarta dla społeczeństwa. W związku z aktualizacją danych dotyczących zrealizowanych przez Kopalnię środków minimalizujących oddziaływania na jakość powietrza atmosferycznego i klimat akustyczny konieczne jest ponowne poddanie zgromadzonej dokumentacji, w tym ujednoliconego raportu oś, ponownej procedurze udziału społeczeństwa.

17. CHARAKTERYSTYKA ODDZIAŁYWAŃ PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA

Niniejszy rozdział stanowi zebranie informacji ogólnych odnoszących się do analiz wpływu planowanego przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska i ich opis pod względem charakteru oddziaływania.

Oddziaływaniem na środowisko określamy każdą zmianę w środowisku powodowaną przez planowane przedsięwzięcie zarówno powodowaną jego samym istnieniem, funkcjonowaniem, jak i likwidacją.

Przy ocenie oddziaływania na środowisko kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów przyjęto specyficzne, właściwe dla tego przedsięwzięcia określenia poszczególnych grup oddziaływań. Należy pamiętać, że planowane przedsięwzięcie jest niewielką częścią działalności wydobywczej prowadzonej na analizowanych terenach od wielu dziesięcioleci.

17.1. Oddziaływania bezpośrednie

Oddziaływania bezpośrednie – to oddziaływania pierwotne – występują w tym samym miejscu i czasie, co planowane przedsięwzięcie.

W przypadku kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów oddziaływaniem bezpośrednim będzie:

1. Trwałe przekształcenie struktur geologicznych;
2. Lej depresji powstający wskutek odwadniania wgłębnego obniżający zasoby dyspozycyjne wód podziemnych – kwestia została szczegółowo przeanalizowana w Rozdziale 7, a następnie uwzględniona w ciągach przyczynowo-skutkowych oddziaływań wtórnych, które mogą pojawić się w środowisku wskutek obniżenia zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych;
3. Emisja – hałasu, zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, do wód, odpady, emisja światła – emisje przeanalizowano w odpowiadających im rozdziałach, a następnie uwzględniono w ciągach przyczynowo-skutkowych oddziaływań wtórnych, które mogą pojawić się w środowisku wskutek wpływu tych emisji na funkcjonowanie organizmów;
4. Zajęcie terenu i przekształcenia powierzchni ziemi oraz usunięcie roślinności i usunięcia budynków – kwestia została szczegółowo przeanalizowana w Rozdziale 8, a następnie uwzględniona w ciągach przyczynowo-skutkowych oddziaływań wtórnych, które mogą pojawić się w środowisku wskutek tych zmian.

17.2. Oddziaływania pośrednie

Oddziaływania pośrednie – to oddziaływania wynikające z innych działań mających miejsce w związku z planowanym przedsięwzięciem.

Wśród pośrednich oddziaływań KWB Turów należy mieć na uwadze:

1. Oddziaływania Elektrowni Turów – wszystkie oddziaływania Elektrowni Turów na środowisko zostały kompleksowo przeanalizowane podczas procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „Rewitalizacja mocy produkcyjnej PGE Elektrownia Turów S.A. polegająca na budowie bloku energetycznego o mocy około 460 MW w miejsce likwidowanych bloków energetycznych nr 8, 9 i 10” - decyzja (znak BZI.OPI.62020.18.2013) z dnia 18.10.2013 została wydana przez Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia z udziałem społeczeństwa oraz po przeprowadzeniu procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko, do której przystąpiły oba kraje narażone – Republika Czeska i Republika Federalna Niemiec.
2. Niska emisja wynikająca ze spalania węgla – w bezpośredniej okolicy Kopalni dominującym źródłem ogrzewania indywidualnego jest węgiel brunatny z uwagi na łatwą dostępność – paliwo to charakteryzuje się niskimi parametrami energetycznymi, a wysokim poziomem zanieczyszczeń – kwestia została uwzględniona w analizach związanych z zanieczyszczeniem powietrza.
3. Transport na drogach publicznych w rejonie Kopalni - do potoków ruchu na drogach publicznych dodaje się transport bezpośrednio związany z jej funkcjonowaniem, np. dowóz pracowników czy transport węgla i materiałów. Kwestia ta została uwzględniona w analizach związanych z zanieczyszczeniem powietrza, hałasem oraz w obliczeniach śladu węglowego.

17.3. Oddziaływania wtórne

Oddziaływania wtórne – to oddziaływania wynikające z oddziaływań bezpośrednich lub pośrednich, będące skutkiem późniejszych interakcji ze środowiskiem. Wtórne oddziaływania mogą być kilku rzędów poprzez powiązania między poszczególnymi elementami środowiska.

W przypadku planowanego przedsięwzięcia rozpatrywano następujące ciągi przyczynowo-skutkowe → szeregi oddziaływań wtórnych zaczynających się od określonego źródła oddziaływania:

1. Zasięg leja depresji → jednolite części wód podziemnych → zasoby dyspozycyjne wód → dostępność wód do spożycia dla ludzi, dla potrzeb rolnictwa i lokalnej gospodarki;
2. Zasięg leja depresji → jednolite części wód podziemnych → jednolite części wód powierzchniowych → powierzchnia ziemi w tym gleby → siedliska przyrodnicze → siedliska gatunków → warunki klimatu lokalnego → krajobraz → percepcja przez ludzi → atrakcyjność turystyczna regionu;
3. Rozwój leja depresji → jednolite części wód podziemnych → osiadanie gruntów → uszkodzenia budynków;
4. Zmiany chemizmu wód → warunki życia organizmów wodnych;
5. Zajęcie terenów i zmiany powierzchni ziemi → siedliska przyrodnicze → siedliska gatunków → uprawy leśne → uprawy rolne;
6. Zajęcie terenów i zmiany powierzchni ziemi → miejsca zamieszkania → wartości kulturowe → więzi społeczne.

17.4. Oddziaływania krótkoterminowe

Oddziaływania krótkoterminowe w przypadku planowanego przedsięwzięcia to oddziaływania związane z zajmowaniem i przygotowaniem nowych powierzchni pod kontynuację eksploatacji złoża Turów. Są to oddziaływania, które na okolicznych terenach są odczuwalne przez kilka miesięcy. Emisje zanieczyszczeń powietrza i hałasu są chwilowe, porównywalne do czasu budowy obiektów kubaturowych.

17.5. Oddziaływania średnioterminowe

Jako oddziaływania średnioterminowe planowanego przedsięwzięcia uznano wszystkie oddziaływania bezpośrednie i pośrednie związane z wydobywaniem węgla ze złoża Turów poza: oddziaływaniami etapu przygotowania terenu do eksploatacji oraz zasięgiem leja depresji.

Oddziaływania średnioterminowe będą trwały do chwili zakończenia wydobywania, które planowane jest na rok 2044.

17.6. Oddziaływania długoterminowe

Długoterminowymi oddziaływaniami eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów jest tworzenie leja depresji i wszystkie wtórne skutki, które są spowodowane obniżeniem zwierciadła wód podziemnych.

Po zakończeniu przedsięwzięcia (przygotowania do eksploatacji złoża, eksploatacji i etapu likwidacji) oraz po przeprowadzeniu rekultywacji końcowej (poza zakresem opracowania) poziom wód podziemnych będzie się sukcesywnie podnosił. Horyzont czasowy tego oddziaływania szacowany jest na kilkadziesiąt lat.

17.7. Oddziaływania stałe

Oddziaływania stałe – to oddziaływania, które występują w sposób ciągły. Są związane przede wszystkim z czasem eksploatacji inwestycji. Stały charakter będzie miało większość omówionych wcześniej oddziaływań planowanej kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów.

17.8. Oddziaływania chwilowe

Oddziaływania chwilowe – to takie, które występują raz na jakiś czas, mogą chwilowo przekraczać ustalone normy. W przypadku planowanego przedsięwzięcia chwilowy charakter będą miały oddziaływania powodowane przez zrzuty wód nadmiarowych z opadów nawałnych.

17.9. Oddziaływania nieodwracalne

Oddziaływania nieodwracalne – to takie, których skutki będą trwały w środowisku pomimo likwidacji przyczyny. Wieloletnia eksploatacja złoża węgla brunatnego Turów już spowodowała nieodwracalne oddziaływania w środowisku, jej kontynuacja przez planowane 24 lata w niewielkim stopniu powiększy te skutki. Nieodwracalnymi skutkami eksploatacji węgla brunatnego w Worku Turowskim są:

- przekształcenia struktur geologicznych,
- przekształcenia krajobrazu,
- zniszczenie miejscowości,
- zniszczenie historycznych układów przestrzennych rozłogu pól
- zniszczenie więzi społecznych i walorów kulturowych.

17.10. Oddziaływania odwracalne

Oddziaływania odwracalne – to takie, których skutki są technicznie lub naturalnie możliwe do usunięcia po likwidacji przyczyny oddziaływania. Po zakończeniu eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów i rekultywacji końcowej, a zatem likwidacji przyczyny emisji zanieczyszczeń, odpadów i hałasu cofać się będą również skutki tych oddziaływań bezpośrednich. Nieco dłużej potrwa odbudowa powierzchni biologicznie czynnych oraz powrót poziomu wód podziemnych, jednak należy uznać, że skutki zostaną naprawione czy to poprzez działalność człowieka (rekultywację końcową), czy też wskutek działania zjawisk naturalnych (powrót wód podziemnych, sukcesja roślinna).

17.11. Oddziaływania skumulowane

Oddziaływania skumulowane – są wynikiem stopniowych zmian spowodowanych przez planowane przedsięwzięcie w zasobach środowiska dodanych do innych skutków z przeszłości, obecnych i tych, które pojawiają się w przewidywalnej przyszłości.

Potencjalną kumulację oddziaływań analizowano pod kątem możliwości występowania w tym samym czasie trwania określonych zjawisk z jednoczesnym wpływem na te same komponenty środowiska.

Oddziaływania skumulowane są tymi, których skutki z jednej strony najtrudniej prognozować, z drugiej – w przypadku planowanego przedsięwzięcia – w większości są już możliwe do obserwowania w sytuacji obecnej.

W analizie oddziaływań skumulowanych brano pod uwagę następujące przedsięwzięcia i uwarunkowania:

1. Istniejące:

- 1) Elektrownia Turów (jako całość – z budowanym nowym blokiem) → emisje zanieczyszczeń do powietrza i do wód, emisje hałasu i światła, walory widokowe;
- 2) Uprawy szklarniowe firmy Citronex → emisja światła, walory widokowe;
- 3) Zwał zewnętrzny → zmiany w przepływach wód powierzchniowych, walory widokowe;
- 4) Ujęcie Uhelná → zasoby dostępnych wód podziemnych;
- 5) Żwirownia Grabštejn → obniżenie zwierciadła wód czwartorzędowych, zajęcie terenów biologicznie czynnych;
- 6) Elektrownie wiatrowe zlokalizowane na terenach Polski, Czech i Niemiec → emisja światła, walory widokowe;
- 7) Tereny przemysłowe w miejscowościach i okolicach miejscowości: Bogatynia, Zittau, Hirschfelde, Frýdlant → emisja światła, walory widokowe;
- 8) Sieć komunikacyjna → emisje hałasu i zanieczyszczeń powietrza;
- 9) Tereny mieszkaniowe → niska emisja z ogrzewania indywidualnego;

2. Planowane (lub realizowane):

- 1) Rozwijająca się zabudowa okolic Bogatyni i Opolna-Zdroju → zajęcie terenów czynnych biologicznie;
- 2) Zespół 52 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych na terenie zwału zewnętrznego (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana w dniu 06.09.2012 r. – do tej pory inwestycja nie jest realizowana) → emisja światła, walory widokowe;

- 3) Zespół 27 elektrowni wiatrowych zlokalizowanych na terenie miejscowości Bratków, Działoszyń, Krzewina, Lutogniewice, Posada (wniosek o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach został złożony w dniu 16.12.2009 r., postępowanie jest zawieszone do czasu otrzymania od inwestora raportu o oddziaływaniu na środowisko) → emisja światła, walory widokowe;
- 4) Magazyn Gipsu (inwestycja realizowana przez Elektrownię Turów na terenie KWB Turów) → jakość wód w Miedziance;
- 5) Rozbudowa sieci ciepłowniczej przez modernizację układu technologicznego oraz uciepłownienie bloków 5-6 w ELT (inwestycja przyczyni się do ograniczenia niskiej emisji w gminie i do poprawy jakości powietrza w Bogatyni),
- 6) Planowana likwidacja niemieckiej kopalni Jänschwalde oraz jej rekultywacja w stronę zbiornika wodnego zasilanego wodami z Nysy Łużyckiej w czasie zbieżnym z wypełnianiem zbiornika w Kopalni zgodnie ze scenariuszem zaniechania przedsięwzięcia → ilość wód w Nysie Łużyckiej.

Przeprowadzone analizy wskazują, że największe znaczenie spośród oddziaływań skumulowanych mogą dotyczyć następujących aspektów:

1. Wpływ na jakość powietrza atmosferycznego na osiedlach Trzciniec Dolny i Zatonie – zagadnienie zostało opisane w Rozdziale 11.3
2. Wpływ na klimat akustyczny na osiedlach Trzciniec Dolny i Zatonie – zagadnienie zostało opisane w Rozdziale 12.10.1.
3. Wpływ na dostępność wody w ujęciu Uhelna – zagadnienie zostało opisane w Rozdziale 7.4.
4. Wpływ na jakość wód odprowadzanych z odwodnienia Kopalni - zagadnienie zostało opisane w Rozdziale 9.
5. Wpływ na krajobraz i walory widokowe okolicznych terenów – zagadnienie zostało opisane w Rozdziale 15.3.

17.12. Powiązania między elementami środowiska i oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia

W środowisku występują powiązania między wszystkimi jego elementami tworząc strukturalną całość. Każda ingerencja powoduje zaburzenie funkcjonującego układu i konieczność wytworzenia mechanizmów przetrwania lub przekształcenia danego ekosystemu w inny stabilny układ.

Obraz każdego miejsca na Ziemi uwarunkowany jest poprzez powiązania między elementami środowiska. W skali globalnej będą to powiązania między cechami klimatu, skałą macierzystą, wynikającą z tego pokrywą glebową i roślinnością. W mniejszej skali obserwujemy struktury będące efektem nałożenia na procesy globalne lokalnej rzeźby terenu, stosunków wodnych oraz modyfikacji będących wynikiem działalności człowieka.

Tereny analizowane w niniejszym raporcie ooś, są od wieków przekształcane przez człowieka. Nie możemy mówić tutaj o środowisku naturalnym i ekosystemach o utrwalonej równowadze. Cała przestrzeń Worka Turowskiego i jego najbliższych okolic w większym lub mniejszym stopniu podlega oddziaływaniu odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego, nie tylko po stronie polskiej, ale również – obecnie już zakończonej – po stronie czeskiej i niemieckiej.

Planowana kontynuacja eksploatacji złoża Turów nie będzie zatem miała wpływu na powiązania naturalne, gdyż te wielokrotnie uległy już tutaj zmianom antropogenicznym. Najbardziej zauważalny wpływ przedsięwzięcia wystąpi na terenach, które obecnie są zamieszkałe przez ludzi oraz na terenach rolnych, leśnych i nieużytkach, na które rozciągnie się wyrobisko odkrywkowe. Na tych obszarach zostaną zerwane wszelkie powiązania między elementami środowiska wskutek likwidacji tak istotnych jego elementów jak gleby i roślinność. Skała macierzysta tych terenów zostanie istotnie przekształcona i prawdopodobnie nie wróci już do stanu wyjściowego. Powietrze będzie pod istotnym wpływem prowadzonej eksploatacji. Tak istotne zmiany nastąpią jednak na niewielkiej powierzchni – jeśli odnieść ją do powierzchni zajętej już przez KWB Turów.

Innego rodzaju zaburzenia między elementami środowiska mogą wystąpić wtórnie wskutek rozwoju leja depresji, jaki kształtuje się w wodach podziemnych. Jeśli obniżeniu uległby poziom wód mających bezpośredni związek z charakterem siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin, zwierząt i grzybów, przekształceniom mogłyby ulec również te siedliska. Przebudowa siedlisk powoduje dalej zmiany w składzie gatunkowym, zmiany w krajobrazie. Może wpłynąć na gospodarkę rolną lub leśną. Obniżenie poziomu wód gruntowych może również wpływać na powierzchnię ziemi powodując osiadanie gruntów, które może dalej mieć wpływ zarówno na struktury przyrodnicze, jak i dobra materialne będące wytworem człowieka. Może powodować konieczność remontów lub zmiany miejsca zamieszkania. Istnieją jednak sposoby przeciwdziałania tym niepożądanym zmianom i – w przypadku planowanej kontynuacji eksploatacji złoża Turów – takie sposoby zostały zaproponowane i omówione w Rozdziale 19 niniejszego raportu.

wą. Działania te powodują zmianę struktury i układu warstw skalnych, które to zmiany będą miały charakter nieodwracalny.

Kontynuacja eksploatacji złoża Turów spowoduje stosunkowo niewiele zmian, w odniesieniu do istniejących już przekształceń. Różnice pomiędzy wariantami 1 i 2, a wariantem 3 wynikają z nieco większej objętości zmian, jaka wiązałaby się z realizacją przedsięwzięcia w wariantcie 3.

Nie ma możliwości zastosowania środków minimalizujących lub zapobiegających przekształceniu górtworu. Planowany sposób kształtowania skarp wyrobiska oraz stosowanie odwodnienia uwzględniają właściwości deponowanych skał nadkładu (materiał ilasty), aby zapobiegać powstawaniu osuwisk.

7. ODDZIAŁYWANIE PLANOWANEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA NA WODY PODZIEMNE

Działalność Kopalni wymaga odprowadzania wód podziemnych napływających do wyrobiska. Jest to przyczyną rozwoju leja depresji w kolejnych poziomach wodonośnych, które omówiono w Rozdziale 4.3. Wielkość i zasięg przestrzenny tego oddziaływania określono na podstawie wyników modelowania matematycznego, który został sprawdzony z wynikami wieloletnich badań w międzynarodowych: polsko-czeskich i polsko-niemieckich zespołach specjalistów. Model ten zbudowano dla całego obszaru Niecki Żytawskiej, czyli obejmuje on przygraniczne tereny Polski, Czech i Niemiec. Lej depresji w różnych poziomach jest różny i ma różne skutki. Obniżenie zwierciadła wód w poziomach czwartorzędowych ma wpływ na wilgotność siedlisk roślinnych i na dostępność zasobów dyspozycyjnych w czeskim ujęciu głębinowym Uhelná – zaopatrującym w wodę okoliczne rejony. Obniżenie zwierciadła wód w poziomach trzeciorzędowych może mieć pośredni wpływ na poziom czwartorzędowy powodując przesiąkanie wód z czwartorzędu do poziomów trzeciorzędowych – w rejonach, gdzie kontakt między poziomami jest możliwy.

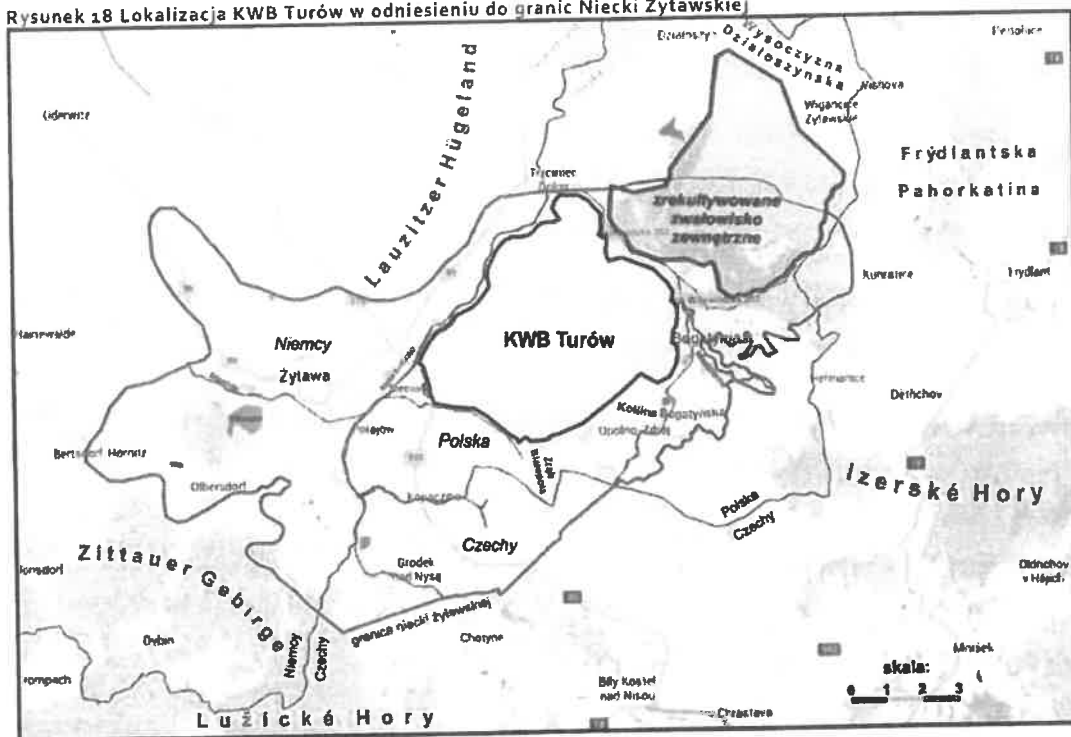
Wykonane prognozy do 2044 r. wykazują powiększenie lejów depresji w poziomach trzeciorzędowych nie tylko na obszarze Polski, ale również na terenie Czech i Niemiec, przy czym oddziaływania te ogranicza kontur Niecki Żytawskiej, w której występują te poziomy. Poza terenami Niecki leje depresji wskutek odwadniania Kopalni nie mogą wystąpić.

Przewiduje się, że w utworach czwartorzędowych będzie się rozwijał lej depresji w rejonie ujęcia Uhelná, z powodu przeciekania wód z poziomu czwartorzędowego do poziomów trzeciorzędowych (na obrzeżu Niecki Żytawskiej). Z tego względu istotne znaczenie ma lej depresji poziomie wodonośnym międzywęglowym na terenie Czech wytworzony na skutek działania studni odwadniających Kopalnię. Jego ograniczenie w poziomie międzywęglowym poprzez budowę ekranu przeciwfiltracyjnego (przesłony hydroizolacyjnej) na terenie odkrywki pozwoli więc także na znaczące zmniejszenie leja depresji w czwartorzędzie na terenie Czech w stosunku do stanu wyjściowego w roku 2015. Zasięg leja depresji po zastosowaniu

Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów – raport o oddziaływaniu na środowisko (wersja ujednolicona)

magmowo-metamorficznych i paleozoicznych skał osadowych, od południowego zachodu skały krystaliczne przedpola Gór Żytawskich zbudowanych z piaskowców kredowych, a od północnego-zachodu kompleks skał wulkaniczno-piroklastycznych i krystalicznych masywu łżyckiego.

Rysunek 18 Lokalizacja KWB Turów w odniesieniu do granic Niecki Żytawskiej

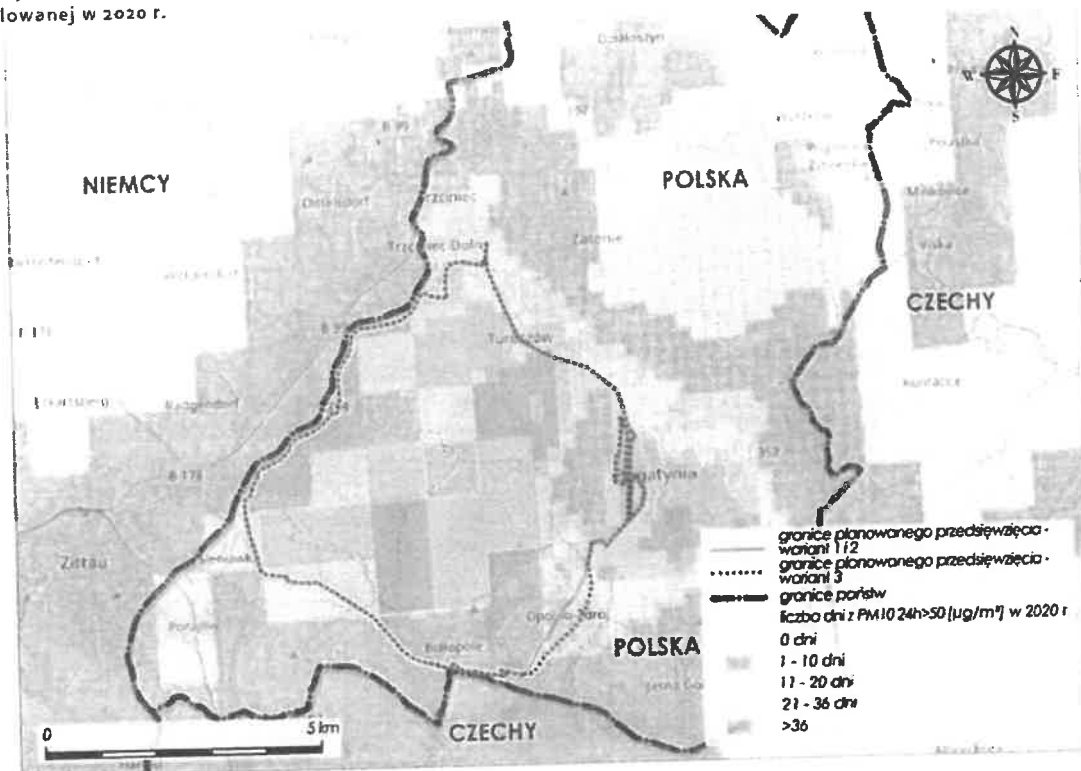
Źródło: opracowanie własne na podkładzie <https://www.google.com/maps>

Nieckę Żytawską wypełniają utwory trzeciorzędowej serii brunatno-węglowej wieku miocénskiego wykształcone w postaci ilów, piasków i żwirów z przewrstwieniami i pokładami węgla brunatnego, tworzących kilka cykli sedimentacyjnych o łącznej miąższości do 350 m. Utwory trzeciorzędowe pokryte są cienką warstwą osadów czwartorzędowych reprezentowanych przez fluwioglacjalne piaski, żwiry i gliny oraz holocénskie piaski i żwiry tarasów rzecznych. Łączna miąższość osadów czwartorzędowych nie przekracza na ogół kilkunastu metrów. Typowy przekrój geologiczny przez złożo i kopalnię Turów o kierunku N-S przedstawia Rysunek 19.

Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów – raport o oddziaływaniu na środowisko (wersja ujednolicona)

wokół Kopalni po stronie polskiej będzie się wahała od 1 do 36 dni. Jednak na terenach przygranicznych zarówno Niemiec jak i Czech nie będzie przekraczała 10 dni.

Rysunek 170 Liczba dni ze stężeniem pyłu zawieszonego PM₁₀ 24h powyżej 50 µg/m³ pochodzącego z emisji skumulowanej w 2020 r.

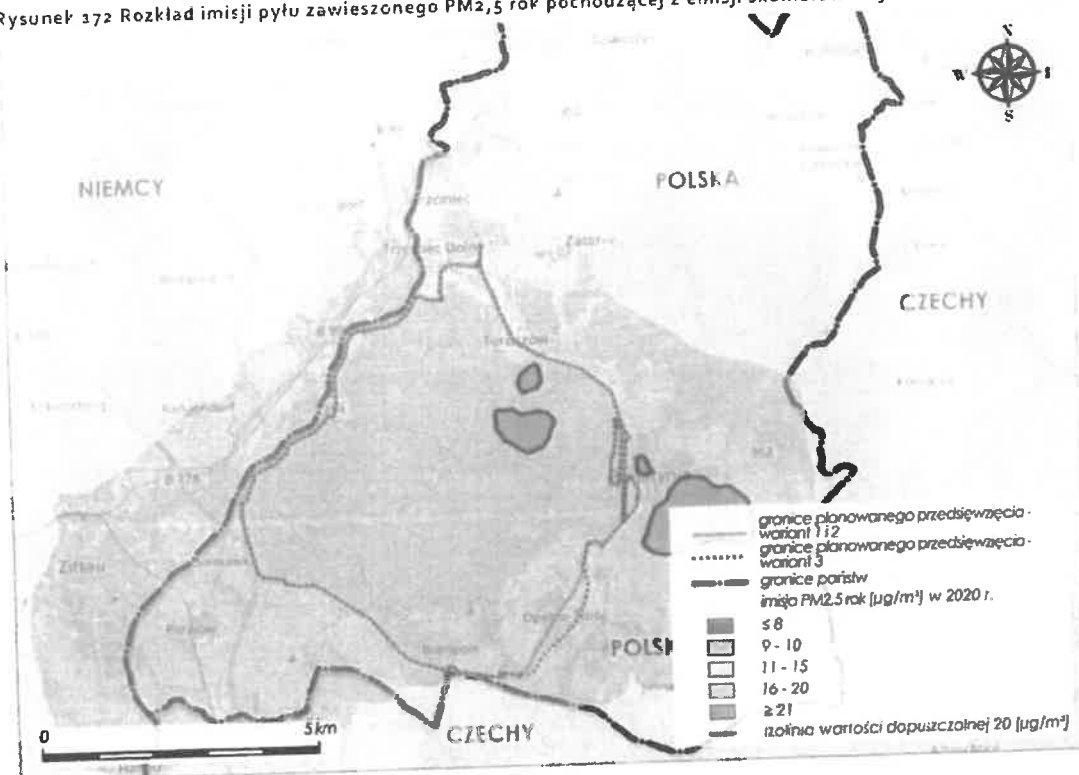
Zródło: opracowanie własne, podkład Open Street Map

Prognozuje się, że stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ z emisji skumulowanej w 2020 r. nie przekroczą w żadnym miejscu poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Maksymalne stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ w 2020 r. na terenach zamieszkałych po stronie polskiej mogą dochodzić do 70% poziomu dopuszczalnego. Poza granicami Polski stężenia średnie roczne pyłu PM₁₀ będą niższe, na terenie Niemiec nie powinny przekraczać 53% poziomu dopuszczalnego, a na terenie Czech 49%.

SA-0053-1-1-2020
Zatonia nr 12

Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów – raport o oddziaływaniu na środowisko (wersja ujednolicona)

Rysunek 172 Rozkład emisji pyłu zawieszonego PM_{2,5} rok pochodzącej z emisji skumulowanej w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne, podkład Open Street Map

11.3.3. Stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w 2030 r.

Wyniki modelowania matematycznego stężeń z emisji skumulowanej pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} wskazują, iż w 2030 na terenie poza Kopalnią nie wystąpią przekroczenia odnośnych poziomów dopuszczalnych.

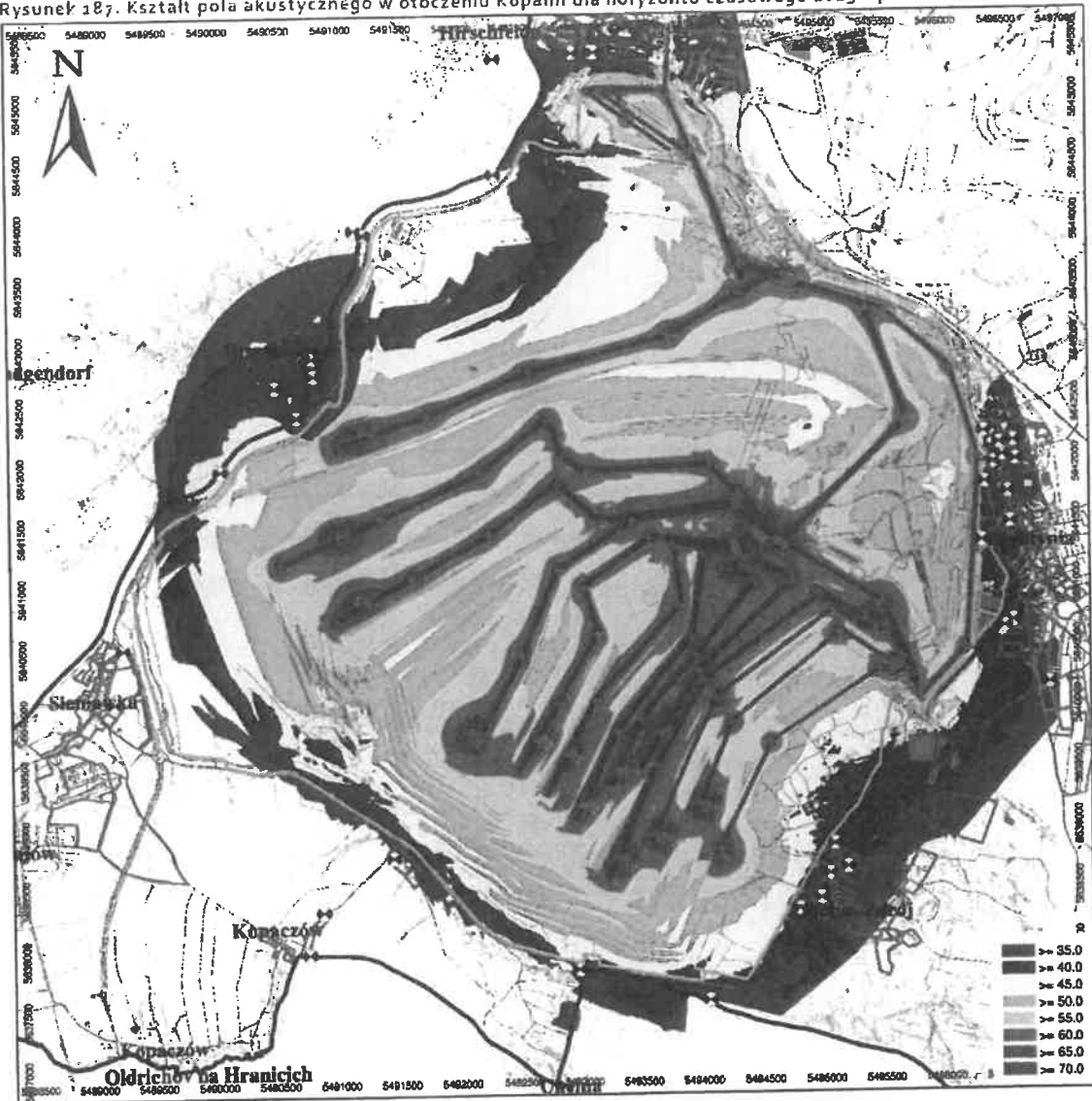
Tabela 108 Stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} pochodzące z emisji skumulowanej w 2030 r. dla obszarów zabudowanych, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych

Miejscowość	Zanieczyszczenie i uśrednienie	Stężenie zanieczyszczenia [µg/m³]*	Stężenie zanieczyszczenia w stosunku do poziomu dopuszczalnego [%]
Trzciniec Dolny (PL)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	33,82	67,63
	PM ₁₀ - rok	21,43	53,57
	PM _{2,5} - rok	15,21	76,05
Bogatynia (PL)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	34,08	68,17
	PM ₁₀ - rok	22,48	56,21
	PM _{2,5} - rok	15,42	77,10
Opolno Zdrój (PL)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	49,28	98,56
	PM ₁₀ - rok	29,49	73,72
	PM _{2,5} - rok	17,11	85,56
Sieniawka (PL)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	37,63	75,25
	PM ₁₀ - rok	23,02	57,54
	PM _{2,5} - rok	16,12	80,61
Zatonia (PL)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	34,73	69,46
	PM ₁₀ - rok	23,69	59,22
	PM _{2,5} - rok	15,68	78,41
Visnava (CZ)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	26,38	52,77
	PM ₁₀ - rok	16,85	42,13
	PM _{2,5} - rok	12,76	63,82
Gródek n. Nysą (CZ)	PM ₁₀ - 24h 36. maksimum	29,20	58,41

SA-OC53.1-1-2020
Załącznik nr 13

Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów – raport o oddziaływaniu na środowisko (wersja ujednolicona)

Rysunek 187. Kształt pola akustycznego w otoczeniu Kopalni dla horyzontu czasowego 2025 – pora nocna.

Źródło: opracowanie własne

SA-0053-1-1-2020

Ziębich nr 14

Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni
Wydział Nieruchomości,
Zagospodarowania Przestrzennego i Spraw Mieszkaniowych
ul. 1 Maja 29; 59-920 Bogatynia
tel. 75 77 25 350, 75 77 25 351.757725352

Bogatynia, dnia 12 czerwca 2019 r.

IN.1431.3.2019.MW

Fundacja Frank Bold
ul. Bandurskiego 22/4
31-515 Kraków

W odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji publicznej dot. uwag społeczeństwa do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno – Zdrój oraz do prognozy oddziaływania na środowisko, w załączeniu przekazuję pisma:

1. Mieszkańców wsi Opolno - Zdrój z dnia 11 kwietnia 2019 r.
2. Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE z dnia 12 kwietnia 2019r.
3. Fundacji Frank Bold z dnia 12 kwietnia 2019r.

Ponadto informuję, że na chwilę obecną nie planuje się przystąpienia do ujednolicenia treści miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy Bogatynia.

Z poważaniem
Z up. Burmistrza

Wojciech Sawicki
Burmistrz

Otrzymują:

- Adresat
- IN/SO a/a

Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni
Wydział Nieruchomości,
Zagospodarowania Przestrzennego i Spraw Mieszkaniowych
ul. 1 Maja 29; 59-920 Bogatynia
e-mail: lucyna.pedrak@bogatynia.pl
Tel 75 77 25 350, 75 77 25 351.757725352

SA-0053-1-1-2020

Ziemiach nr 15

Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”
ul. Rycerska 24, Legnica 59-220, Polska
48 661 863 178
<http://rozwojtak-odkrywki.nie.pl>

Legnica, 12 kwietnia 2019 roku

Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”
Ul. Rycerska 24
59-220 Legnica
biuro@fundacja.rt-on.pl

Urząd Miasta i Gminy w Bogatyni
Kancelaria Urzędu
WPLYNEŁO Dnia

15-04-2019

L. dz. 8244.2.1018
Podepisz

Pan Wojciech Błasiak
Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia
ul. I. Daszyńskiego 1
59-920 Bogatynia
umig@bogatynia.pl

Uwagi Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Działając w imieniu Fundacji „Rozwój TAK – Odkrywki NIE” (dalej Fundacja), w związku z obwieszczeniem Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia z dn. 21.02.2019r. o wyłożeniu do publicznego wglądu *projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój*, niniejszym składam uwagi do ww. dokumentu.

1. Strona 6 Prognozy – Brak poprawnie sporządzonego spisu źródeł. Podana lista jest zbyt ogólnikowa aby stwierdzić, na jakich dokumentach i danych faktycznie oparto opracowanie. Np. „*publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wrocław*” – nie wiadomo, o jakich publikacjach mowa; „*Wtyczne do określania znaczącego wpływu przedsięwzięcia na przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000*” – nie podano wydawcy, autora, daty wydania. Nie wiadomo, czy jest to dokument obowiązujący, i czy jest to jego faktyczna nazwa. Brak możliwości odnalezienia go w celu zweryfikowania informacji.
2. Strona 7 Prognozy „2.1 INFORMACJA O ZAWARTOŚCI...” – Autorzy Prognozy stwierdzają: „*Konieczność sporządzenia planu wynika również z przepisów odrębnych*

zbiorowiskom segetalnym oraz przekształceniom zbiorowisk roślinnych na obszarach rolnych na skutek stosowania pestycydów, nie odnosząc się w żaden sposób do faktu, że obszar, na którym te zbiorowiska występują, w konsekwencji zmiany mpzp ma zostać bezpowrotnie zniszczony.

8. Str. 23 Prognozy – wspomniano o występowaniu lasów i zadrzewień w południowej części obszaru objętego zmianą mpzp – w tym lasów mieszanych obejmujących **dęby w wieku 88 i 97 lat, oraz miejscowo dęby, buki i modrzewie w wieku 130 lat**. Nie scharakteryzowano ilościowo tych drzew ani drzewostanów, nie podano konkretnych typów siedlisk leśnych, stanu ich zachowania, nie podano w czym są zarządzane ani czy są to lasy gospodarcze, lub czy zadrzewienia lub pojedyncze drzewa są objęte jakąkolwiek formą ochrony.

a. Na str. 26 Prognozy podano informację, iż są to „*lasy zaliczone do kat I - lasów ochronnych, ze względu na zagrożenia immisją zanieczyszczeń*”. Lasy te stanowią barierę przed rozprzestrzenianiem się pyłu na południe i przed ucieczką wilgoci na północ, a także barierę przeciwwiatrową i przeciwerozyjną. Autorzy stwierdzają m.in.: „*Grunty leśne na terenie LPG stanowią skrajny fragment kompleksu leśnego, a ich zajęcie nie spowoduje fragmentaryzacji terenów leśnych [...] Ww. czynniki powodują, że nie nastąpi istotne naruszenie systemu środowiska przyrodniczego*”. **Jest to niezgodne z faktyczną sytuacją.** Na ilustracji przedstawiamy orientacyjny zakres planowanej zmiany terenu leśnego na wyrobisko górnicze. Zlikwidowana ma zostać główna, niepofragmentowana, czyli zarazem najcenniejsza część kompleksu leśnego. Pozostałe fragmenty w obrębie projektu zmiany mpzp są poprzecinane drogami oraz na tyle niewielkie, że nie zapewnią wyżej opisanych funkcji ochronnych, a funkcje ochronne całego kompleksu lasu ulegną znacznemu osłabieniu. Po drugie, warunki siedliskowe – m.in. mikroklimat – w zmniejszonym o ponad 50%, pofragmentowanym i otwartym na oddziaływania zewnętrzne od strony północnej lesie, ulegną znacznemu pogorszeniu.

Orientacyjny obszar lasu przewidziany do zamiany w wyrobisko górnicze zgodnie z projektem mpzp (źródło mapy: google.com)

b. **Wiek 130 lat drzew liściastych świadczy o potencjalnie bardzo wysokiej wartości przyrodniczej samych drzew lub siedlisk leśnych**, szczególnie na obszarze tak zdegradowanym przyrodniczo jak bezpośrednie otoczenie kopalni odkrywkowej węgla brunatnego. Lasy i zadrzewienia zawierające stare drzewa stanowią siedlisko ksylobiontów, mszaków i porostów, potencjalne miejsce lęgowe

chronionych gatunków ptaków, szlak migracji kręgowców i bezkręgowców. Wraz ze ściółką i glebą leśną stanowią bazę bioróżnorodności, dzięki której proces rekultywacji może przebiec znacznie szybciej dzięki sukcesji organizmów leśnych na rekultywowane obszary. **Ich likwidacja w celu znikomego powiększenia powierzchni eksploatacji węgla jest nie tylko potencjalnie niezgodna z prawem polskimi i UE, ale także wysoce nieracjonalna i niekorzystna dla mieszkańców gminy i terenów sąsiednich.**

9. Str. 23 Prognozy – „*Szate roślinną uzupełniają zadrzewienia lęgowe potoku Jasienica, gdzie podstawowym gatunkiem jest wierzba*” – **ten zapis jest błędny**, a ponadto wskazuje na słabe rozpoznanie przyrodnicze obszaru objętego zmianą planu, mimo istniejącej dokumentacji dostępnej m.in. w Raporcie oddziaływania na środowisko. **Wierzba nie stanowi gatunku lecz rodzaj (*Salix*), do którego należy wiele gatunków. Konkretnie gatunki rodzaju *Salix* mogą stanowić element różnych typów siedlisk i różnych zbiorowisk roślinnych, spośród których wiele jest chronionych na mocy przepisów krajowych i UE – m.in. liczne siedliska lęgowe (o których sami wspominają autorzy Prognozy). Również niektóre gatunki wierzby objęte są ochroną prawną, ale z uwagi na brak poprawnej informacji nie wiadomo, czy gatunki te występują na obszarze objętym zmianą mppz.**

10. Str. 23 Prognozy „*FAUNA*” – autorzy Prognozy stwierdzają lakonicznie, że na terenie objętym zmianą Mppz „*występują zarówno zwierzęta związane z lasami, jak i pospolite gryzonie i ptaki typowe dla terenów otwartych użytków rolnych*”. **Jest to niedopuszczalne, aby omówienie fauny obszaru w Prognozie oddziaływania na środowisko było do tego stopnia lekceważące. Nie może ono stanowić podstawy Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.**

11. Str. 23 Prognozy „*DOBRA KULTURY*” – Autorzy prognozy stwierdzają, że na obszarze objętym zmianą mppz „*nie występują obiekty zabytkowe i obszary zabytkowe [...]*”. Pomijają fakt, że obiekty i obszary zabytkowe znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru objętego zmianą. **Należy przeanalizować, jak zamiana użytkowania terenu objętego planem w wyrobisko górnicze wpłynie na znajdujące się w sąsiedztwie zabytki. Z dużym prawdopodobieństwem może dojść do szkód górniczych związanych z osunięciami i odkształceniami oraz destabilizacją gruntu, np. pęknięcia ścian, zapadania fundamentów – tj. poważnych uszkodzeń, które mogą prowadzić do zniszczenia zabytkowych obiektów.**

12. Str. 24 Prognozy „*KRAJOBRAZ*” – autorzy prognozy podają argumenty przemawiające za pozostawieniem obszaru objętego zmianą mppz bez zmian. Teren ten, ze względu na swoją lokalizację przyległą do zabytkowej miejscowości Opolno Zdrój i do wyrobiska kopalni (przyszłego zbiornika wodnego), oraz ze względu na harmonijny krajobraz i korzystne osie widokowe, ma wysokie walory dla rozwoju turystyki w kolejnych dziesięcioleciach. Cytaty z Prognozy:

„*O wartościach krajobrazowych decyduje pobliski układ ruralistyczny wsi Opolno-Zdrój - dawnej miejscowości uzdrowiskowej, do której przylega obszar opracowania. W obszarze zmiany planu nie występują dyszharmonijne elementy. Ww. czynniki pozwalają, pomimo bliskiego sąsiedztwa kopalni, ocenić obszar planu jako harmonijny, o wysokich wartościach krajobrazowych.*”

„*Występuje tu szereg powiązań widokowych z obszarami otaczającymi. W kierunku północnym rozciągają się widoki na las porastający dawne zwalowisko kopalni Turów, w kierunku południowym na Góry Łużyckie, w kierunku północno-zachodnim na panoramę miejscowości Opolno-Zdrój.*”

13. Str. 24 Prognozy – Autorzy stwierdzają: „*Obecnie w obszarze planu prowadzona jest*

JA 0053.1-1-2020

miejsowości Opolno-Zdrój, wystąpią negatywne oddziaływania na mieszkańców tej miejscowości. Około połowa, a nawet blisko $\frac{1}{4}$ miejscowości (zależnie od wariantu) ma zostać zlikwidowana w celu zajęcia gruntów przez kopalnię. Pozostała część ma pozostać na skraju kopalni, pozbawiona podstawowej infrastruktury takiej jak szkoła, przedszkole, przychodnia, kościół. Jakkolwiek zabudowa w miejscowości Opolno-Zdrój nie mieści się w granicach dyskutowanej zmiany mpzp, to są podstawy aby przypuszczać, że działania spółki na terenie objętym planem będą toczyć się bez uwzględnienia ich wpływu na mieszkańców pozostałej, szczątkowej części Opolna-Zdrój.

Wnoszę o uwzględnienie powyższych uwag zarówno w Prognozie oddziaływania na środowisko, co powinno pozytywnie wpłynąć na jej jakość i wartość merytoryczną, jak i w samej decyzji Rady Gminy co do wdrożenia ww. zmiany mpzp w zaproponowanym kształcie.

Z poważaniem

PREZES
FUNDACJI „KTON”
Tomasz Wasniewski
Tomasz Wasniewski

FUNDACJA
„Rozwoj TAK-Odkrywki NIE”
59-220 Legnica, ul. Rycerska 24
NIP 6912510194, REGON 361652546

2019 10

Kraków, dnia 12 kwietnia 2019 roku

Fundacja Frank Bold

ul. Bandurskiego 22/4

31 515 Kraków

Do Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia

Urząd Miasta i Gminy Bogatynia

ul. Daszyńskiego 1,

59-920 Bogatynia

Uwagi Fundacji Frank Bold do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój oraz do prognozy oddziaływania na środowisko.

Działając w imieniu Fundacji Frank Bold z siedzibą w Krakowie (dalej: **Fundacja**), na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹ (dalej: u.p.z.p.), wnoszę następujące uwagi do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój (dalej: **Projekt Zmiany Mpzp** lub **Projekt**) oraz Prognozy Oddziaływania na Środowisko z Elementami Opracowania Ekofizjograficznego opracowanej na potrzeby Projektu (dalej: **Prognoza**).

I. Uwaga nr 1 - Naruszenie art. 14 ust. 3 u.p.z.p.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że Organ naruszenie przez Projekt Zmiany Mpzp art. 14 ust. 3 u.p.z.p., który stanowi: *Plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium. W niniejszym Projekcie Zmiany Mpzp następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, na co wskazuje uzasadnienie Projektu Zmiany MPZP (s. 7), załącznik graficzny do Projektu Zmiany Mpzp, Prognoza (s. 6), a także uzasadnienie do uchwały nr XXIX/209/16 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno – Zdrój (s. 1)*

¹ Dz.U. 2003 nr 80 poz. 7 z późn.

Jak słusznie wskazuje się w doktrynie: [...] zwrot „sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium” oznacza, że jeśli na danym obszarze, na którym gmina planuje uchwalenie planu miejscowego znajdują się częściowo lub w całości grunty rolne i/lub leśne, stanowiące zwarty kompleks nieruchomości gruntowych, określony w gminnym studium jako „wymagające zmiany przeznaczenia”, to w takiej sytuacji projekt tego planu uwzględniający uwarunkowania studium powinien być sporządzony dla całego takiego zwartego kompleksu nieruchomości gruntowych².

Grunty rolne i leśne znajdujące się na obszarze objętym Projektem Zmiany Mppz stanowią zwarty kompleks nieruchomości gruntowych, znacznie wykraczających poza obszar objęty Projektem Zmiany Mppz, szczególnie w kierunku południowym i południowo-wschodnim w stosunku do obszaru objętego Projektem, co wynika wyraźnie z załącznika graficznego do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia przyjętego uchwałą nr LV/459/17 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 marca 2017 roku (dalej: Studium). Nieruchomości te, zostały określone w Studium jako wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne³. W opisanej sytuacji, Projekt Zmiany Mppz winien obejmować cały obszar wskazanego kompleksu nieruchomości rolnych i leśnych, a nie tylko nieruchomości oznaczone w Projekcie symbolami 1 ZL, 1 Z, 2 ZL i 1R. Jak bowiem słusznie stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny⁴: „Przepis art. 14 ust. 3 u.p.z.p. określa, iż plan miejscowy, w wyniku którego następuje zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium. Zwrot „sporządza się dla całego obszaru wyznaczonego w studium” oznacza, że jeśli na danym obszarze znajdują się grunty rolne i/lub leśne, stanowiące zwarty kompleks nieruchomości gruntowych, określone w gminnym studium jako wymagające zmiany przeznaczenia” (art. 10 ust. 2 pkt 9 u.p.z.p.), to w takim przypadku projekt planu uwzględniający uwarunkowania studium powinien być sporządzony dla całego obszaru (zwartego kompleksu nieruchomości gruntowych) objętego postanowieniami studium (podkreślenia w tekście moje - B.K.). Przez „obszar”, o którym mowa w art. 14 ust. 3 u.p.z.p., należy niewątpliwie rozumieć pewien konwencjonalnie wyznaczony, zwarty obszar, mieszczący się w granicach danego symbolu⁵. Celem powołanego przepisu jest zapewnienie właściwej ochrony gruntów rolnych i leśnych. Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego⁶: z treści art. 14 ust. 3 wskazanej ustawy wynika jednoznacznie, że regulacja ta ma wykluczyć etapowe obejmowanie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych lub leśnych, które mają być przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne. Postanowienia art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zapewniają spójność ustawy z rozwiązaniami zawartymi w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

² Płucińska-Filipowicz Alicja i Kosicki Artur: Art. 14. W: Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Komentarz aktualizowany. System Informacji Prawnej LEX, 2019.

³ Por. § 134-135 pkt 2.1.7. Studium.

⁴ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 lipca 2011 r., sygn. akt II GSK 777/11, LEX nr 1083692.

⁵ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 15 października 2017 r., sygn. akt IV SA/Po 1094/17, LEX nr 2463198.

⁶ LEX nr 135113706 - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego LEX nr 262005, który w tym zakresie w całości podtrzymuje stanowisko Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia

zgodnie z którą przeznaczenie przez gminę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nierolne i nieleśne większych arealów gruntów określonych klas obwarowane jest szczególnymi wymaganiami formalnymi (uzyskanie zgody innych organów władzy publicznej, w zakresie wskazanym w art. 7 ust. 2). Możliwość etapowego wyłączania poszczególnych części jednego kompleksu gruntów rolnych lub leśnych w ramach przyjmowanych odrębnie planów, zdaniem Sądu I instancji, niweczyłaby zawarty w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych mechanizm reglamentowania działań gmin w tym zakresie.

W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że Projekt Zmiany Mppz jest niezgodny z art. 14 ust. 3 u.p.z.p. ze względu na nieobjęcie jego zakresem całego, zwartego obszaru nieruchomości rolnych i leśnych wskazanych w Studium jako wymagające zmiany przeznaczenia.

II. Uwaga nr 2 - Niezgodność z celami innych dokumentów strategiczno-planistycznych.

Wbrew twierdzeniom autorów Prognozy⁷, Projekt Zmiany Mppz nie jest zgodny z celami innych dokumentów strategiczno-planistycznych. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na niezgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030⁸ (dalej: **Strategia Rozwoju**), przyjętą w dniu 20 września 2018 roku przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego. Jednym z wymienionych w niej celów strategicznych jest Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego⁹, a w ramach tego celu Poprawa stanu środowiska, w tym Działania w zakresie zwalczania źródeł niskiej emisji, szczególnie w uzdrowiskach, Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych i leśnych, Wspieranie działań na rzecz racjonalnej gospodarki zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, w tym zapewnienia odpowiedniej jakości wód. Przyjęte w Projekcie Zmiany Mppz założenia kontynuacji wydobywania węgla na złożu Turów, skutkujące zmianą stosunków wodnych¹⁰, nieorganizowaną emisją do powietrza¹¹ oraz przekształceniem terenów leśnych i rolnych na tereny powierzchniowej eksploatacji kopalni stoi w wyraźnej sprzeczności z przyjętymi celami strategicznymi województwa dolnośląskiego. Należy zauważyć, że organem wdrażającym założenia Strategii Rozwoju jest również gmina¹².

Co więcej, w Prognozie w zupełności nie rozważono kwestii zgodności Projektu Zmiany Mppz z istotnym dokumentem o charakterze aktu prawa miejscowego jakim jest Program ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego¹³ (dalej: **POP**), co stanowi naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 1

⁷ Por. s. 8, pkt 2.15 Prognozy.

⁸ <http://www.umkdolnoslaskie.pl/rozwoj/strategia-rozwoju-województwa-dolnośląskiego-2030/aktualnosci/> [data dostępu: 12.04.2019 r.]

⁹ Por. s. 40 Strategii Rozwoju.

¹⁰ Por. s. 70 Prognozy.

¹¹ Por. s. 12 Projektu Zmiany Mppz.

¹² S. 11-14 Strategii Rozwoju.

¹³ Uchwała nr XLV/1544/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 985 ze zm.), której częścią stanowi Uchwała nr XL/330 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej, uwaga na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu.

lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁴ (dalej: o.o.s.), POP nakłada konkretne obowiązki na poszczególne organy administracji publicznej w tym samorządu terytorialnego, w celu realizacji ujętych w nim zadań POP nakłada wprost na właściwe organy gminy Bogatynia obowiązki w zakresie *Ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z tzw. niskiej emisji*¹⁵. Organy gminy zostały zobowiązane do podejmowania szeregu różnorodnych czynności – w tym na etapie tworzenia i aktualizowania planów zagospodarowania przestrzennego¹⁶ – w celu obniżenia wartości średnich rocznych pyłu zawieszonego PM_{2.5} co najmniej do poziomu dopuszczalnego¹⁷. Należy wskazać, że nawet wysoce skuteczna realizacja przez gminę Bogatynia zadań określonych w POP nie umożliwi realizacji zakładanego celu. Jeśli w swoich zamierzeniach planistycznych gmina nadal będzie przewidywać poszerzenie kopalni węgla brunatnego Turów – jak bowiem jednoznacznie wskazuje Prognoza¹⁸ *zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru zmiany planu pochodzą głównie z Kopalni [...]*. Z treści samego Projektu Zmiany MPZP¹⁹ wynika również, że *Głównym powodem uciążliwości kopalni dla środowiska atmosferycznego jest nieorganizowana emisja pyłu z terenu odkrywki i zwalowiska wewnętrznego*. Prowadzi to do niespójności Projektu Zmiany MPZP z podstawowymi założeniami POP i obowiązkami tam nałożonymi na właściwe organy. Wśród działań kierunkowych w zagospodarowaniu przestrzennym, POP wymienia *ograniczenie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych*²⁰, *stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza*²¹, które to działanie jest adresowane zarówno do władz samorządowych jak i zakładów przemysłowych. W szczególności zaś, nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek uwzględniania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów²².

W związku z powyższym, wnosi się o uzupełnienie Prognozy o analizę zgodności Projektu Zmiany MPZP z POP.

III. Uwaga nr 3 - Nieaktualność i nierzetelność Prognozy.

Należy również wskazać, iż Prognoza jest niezgodna z zasadą aktualności wyrażoną w art. 52 ust. 1 o.o.s. Zgodnie z powołanym przepisem, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy, tymczasem niniejsza

¹⁴ Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1277 (z późn.)

¹⁵ art. 104 POP

¹⁶ art. 103 POP

¹⁷ art. 102 POP

¹⁸ str. 5, 22 Prognozy

¹⁹ Projektu Zmiany MPZP

²⁰ art. 103 POP

²¹ art. 103 POP

²² art. 103 POP

Prognoza odwołuje się do rzekomej zgodności z nieaktualnym już studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia zatwierdzonego uchwałą Nr XXII/245/200, w wersji przyjętej uchwałą Nr XCIV/1174/14 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 30 października 2014 roku²³ (dalej: *Stare Studium*), podczas gdy obecnie obowiązujące Studium przyjęte zostało uchwałą nr LV/459/17 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 marca 2017 roku. Powyższej rozbieżności nie sposób traktować jako oczywistej omyłki pisarskiej. Na marginesie zauważyć należy, że Projekt Zmiany Mpzp – wbrew twierdzeniom autorów Prognozy²⁴ – nie był w rzeczywistości zgodny ze Starym Studium. Już pobieżna analiza załącznika graficznego Starego Studium i Projektu Zmiany Mpzp pozwala zauważyć, że tereny oznaczone w Projekcie jako 1 PG i 2 PG są terenami rolnymi i/lub leśnymi w Starym Studium.

Naruszenie powołanej zasady aktualności stanowi również oparcie Prognozy na nieaktualnym dokumencie strategiczno-planistycznym jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Autorzy Prognozy powołują się na Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, podczas gdy obecnie obowiązuje przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 roku Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku²⁵. Kwestia braku zgodności Projektu Zmiany Mpzp z ww. dokumentem, stanowi odrębną kwestię poruszoną w uwadze nr 3.

Kwestia aktualności Prognozy nie została zbadana i właściwie oceniona również w samym Projekcie Zmiany Mpzp, w którym zostało wskazane, że: *Gmina dysponuje aktualnym opracowaniem ekofizjograficznym z 2015 r*²⁶.

Nadto wskazuję, że wyjątkowo lakoniczna ocena zgodności ustaleń Projektu Zmiany MPZP z dokumentami strategicznymi, w tym Strategią rozwoju miasta i gminy Bogatynia, ograniczająca się jedynie do stwierdzenia takiej zgodności narusza wywodzoną z art. 52 ust. 1 o.o.s. zasadę szczegółowości prognozy.

Na marginesie należy wskazać na brak rzetelnego przedstawienia wykorzystanych w Prognozie materiałów wyjściowych²⁷. W szczególności nie przedstawiono źródeł powoływanych dokumentów, ich pełnych nazw, publikatorów (np. *Strategia rozwoju gminy Bogatynia* – nie wiadomo, do którego dokumentu odwołuje się autor Prognozy), część wskazanych publikacji jest niedookreślona (np. *publikacje Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wrocław*), brak konkretnego wskazania dokumentów (np. *Opinia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu z dnia 7.12.2016 r.* bez wskazania przedmiotu opinii i jej sygnatury). Powyższe braki uniemożliwiają weryfikację zaprezentowanych źródeł i właściwe odniesienie się do ich treści w związku z treścią Prognozy. W

²³ Prot. z 30.10.2014 Prognozy

²⁴ Prot. s. 2, pkt 2.2. Prognozy

²⁵ <http://www.um.wroclaw.pl/strona/strategia-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2020-aktualnosc/> [zob. 09.09.2020 r.]

²⁶ Prot. s. 12 Projektu Zmiany Mpzp

²⁷ 1.1.1.1.1.1.1.1

związku z powyższym, wnosi się o doprecyzowanie i rzetelne przygotowanie wykazu dokumentów, na których oparli się autorzy Prognozy.

W związku z licznymi nieścisłościami i brakiem aktualizacji Prognozy wnosi się o jej ponowną analizę, korektę i aktualizację.

IV Uwaga nr 4 - Interes indywidualny a interes publiczny.

W wielu miejscach samego Projektu Zmiany Mppz, a także w treści Prognozy kładzie się nacisk na interes inwestora KWB Turów w kontynuacji eksploatacji jako podstawę zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego²⁸. Prymat interesu indywidualnego nad interesem społeczności został wyraźnie sformułowany w Prognozie, która stwierdza, że charakter Zmiany Mppz wyraża się w uwzględnieniu konkretnego wniosku instytucji²⁹. Powyższe stoi w rażącej sprzeczności z podstawowymi zasadami realizacji władztwa planistycznego, w szczególności z zasadą zrównoważonego rozwoju³⁰ i interesu publicznego³¹. Nadto, zgodnie z art. 1 ust. 3 u.p.z.p. ustalając przeznaczenie terenu lub określając potencjalny sposób zagospodarowania i korzystania z terenu, organ waży interes publiczny i interesy prywatne, w tym zgłaszane w postaci wniosków i uwag, zmierzające do ochrony istniejącego stanu zagospodarowania terenu, jak i zmian w zakresie jego zagospodarowania, a także analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. Jednakże, zarówno Projekt Zmiany Mppz, jak i Prognoza sprowadzają rzeczony interes publiczny do interesu inwestora, nie rozważając w sposób należyty interesów mieszkańców, interesu publicznego w poprawie jakości powietrza, dostępie do czystej, nieskażonej wody w rozsądnych cenach, w zachowaniu dostępu do niezbędnej infrastruktury mieszkańców Opolna-Zdroju. Organ uchwalodawczy zdaje się nie dostrzegać, że poprzez zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego winne być realizowane władztwo planistyczne gminy przy poszanowaniu interesu publicznego. Powyższe narusza w sposób rażący art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³², który obliuguje organy administracji do uwzględniania interesu społecznego i kwalifikowanego „słusznego” interesu strony.

Brak przedstawienia w Prognozie alternatywnych rozwiązań do rozwiązań zawartych w Projekcie Zmiany Mppz, ze względu na - jak przedstawiają to autorzy Prognozy - *charakter dokumentu, tj. uwzględnienie konkretnego wniosku instytucji* stanowi oczywiste naruszenie art. 51 ust. 2 pkt 3 lit. b o.o.s.

V. Uwaga nr - Konflikty społeczne.

Realizacja inwestycji objętej Projektem Zmiany Mppz budzi liczne kontrowersje wśród lokalnej społeczności. Jak zaznaczają autorzy Prognozy: *Głównym problemem ochrony środowiska w regionie*

²⁸ Por. s. 1 Projektu Zmiany Mppz s. 38 Prognozy.

²⁹ s. 38 Prognozy

³⁰ Art. 1 ust. 3 u.p.z.p.

³¹ Art. 1 ust. 2 pkt 9 u.p.z.p.

³² Dz. U. 1960 nr 30 poz. 165 (ze zm.)

terenu objętego opracowaniem jest bliskie sąsiedztwo terenów zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie terenu ZPG. Jednocześnie, ani inwestor wnioskujący o zmianę mpzp, ani właściwe organy gminy nie rozpoznały właściwie problemów i oczekiwań lokalnej społeczności, nieprzeanalizowane zostały rzetelnie konflikty społeczne związane z poszerzeniem KWB Turów. Prognoza lakonicznie wskazuje, że *Kopalnia z wyprzedzeniem realizuje działania zapobiegające konfliktom, w tym wykup budynków znajdujących się w strefie uciążliwości oddziaływania kopalni*²³. W rzeczywistości jednak, kwestia wykupu nieruchomości eskaluje jedynie sytuacje konfliktowe wśród mieszkańców Opolna Zdroju. Nie można również uznać, aby działania te były realizowane przez inwestora w celu zapobieżenia powstawaniu konfliktów. Są one bowiem koniecznym etapem, podejmowanym w celu umożliwienia realizacji inwestycji i przedsiębrane są jedynie w interesie inwestora. Brak natomiast jakichkolwiek działań rozpoznawczo-lagodzących ze strony gminy, co stanowi naruszenie przez gminę art. 1 ust. 2 pkt 5 i 9 u.p.z.p.

VI. Uwaga nr 6 - Oddziaływanie zmiany na stosunki wodne.

Zawarta w Prognozie ocena oddziaływania kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów na warunki hydrogeologiczne w Republice Czeskiej jest niespójna. Z jednej bowiem strony autorzy Prognozy podkreślają, że *planowana zmiana mpzp nie spowoduje oddziaływania transgranicznego na środowisko*²⁴, z drugiej zaś, że *pobór wody przez ujęcie Uhelná może powodować na terenie Czech zauważalne obniżenia wynikające z przesiąkania wód z tego poziomu do poziomów wodonośnych trzeciorzędowych, objętych głębokim lejem depresji spowodowanym odwadnianiem Kopalni Turów*²⁵. Drugi z cytowanych fragmentów wyraźnie wskazuje na negatywne oddziaływanie kopalni w kontekście transgranicznym. Należy wskazać, że znajdująca się w rejonie wsi Białopole struktura czwartorzędowa zbudowana z wodonośnych piasków i żwirów, nacięta jest w północnej części przez wyrobisko KWB Turów, a w południowej, czeskiej części zlokalizowane jest ujęcie wód Uhelná. Wyniki monitoringu hydrogeologicznego czeskiej części tej struktury wskazują na obniżanie się zwierciadła wód podziemnych od wielu lat, a odwadnianie tej struktury stanowi niewątpliwie zagrożenie dla zasobów wodnych tego ujęcia. Powyższemu nie będzie mógł efektywnie zapobiec zalecany przez autorów Prognozy ekran przeciwfiltracyjny.

VII. Uwaga nr 7 - Brak przeprowadzenia postępowania transgranicznego z Republiką Federalną Niemiec

Brak poinformowania Republiki Federalnej Niemiec o możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji Projektu Zmiany Mppz pomimo oczywistego transgranicznego oddziaływania poszerzenia KWB Turów oraz zapewnienia aktywnego uczestnictwa w tym postępowaniu Republice Czeskiej, stanowi naruszenie art. 104 ust. 1 pkt 2 o.o.s.

Podobnie, Prognoza zupełnie nie rozważa kwestii transgranicznego oddziaływania na teren Republiki Federalnej Niemiec, pomimo obszernego rozważenia tego zagadnienia w odniesieniu do Republiki Czeskiej, co narusza art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. d o.o.s. Nawet bowiem, jeśli autorzy Prognozy

²³ Załącznik nr 1 do Projektu Zmiany Mppz, s. 10 i 11 do Prognozy.

²⁴ Ibid Prognoza, s. 10.

²⁵ Ibid Prognoza, s. 10.

SA-COS3 - 1. 1. 2020

doszli do wniosku, że oddziaływanie takowe nie występuje (co jest mocno wątpliwe zważywszy na skalę przedsięwzięcia), to w Prognozie winna się znaleźć informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko, szczególnie ze względu na bliskie sąsiedztwo inwestycji z Republiką Federalną Niemiec.

Za Fundację

Członek Zarządu
Fundacji Frank Bold

Bartosz Kwiatkowski

Opinia nt. wpływu Kopalni Węgla Brunatnego Turów na osiągnięcie celów ujętych w Planie Gospodarowania Wodami w odniesieniu do wód podziemnych i powierzchniowych.

dr inż.

Ludów Polski, maj 2019 r.

Wstęp

Kopalnia Węgla Brunatnego „Turów” położona jest w gminie Bogatynia w powiecie zgorzeleckim województwa dolnośląskiego przy granicy z Czechami i Niemcami. Średnie roczne wydobycie węgla ze złoża Turów eksploatowanego przez KWB Turów w latach 2007-2017 wynosiło około 10 mln ton, ale w ostatnich latach wydobycie spada. Zasoby geologiczne bilansowe tego złoża wynosiły na koniec 2017 roku około 344 mln ton, a zasoby przemysłowe około 303 mln ton i pozwalają one na kontynuację wydobycia do 2044 roku. W tym celu planowane jest uruchomienie eksploatacji południowo-wschodniej części złoża w rejonie Opolna Zdroju (PIG-PIB 2018).

Warunki hydrogeologiczne i Jednolite Części Wód

Na omawianym obszarze wyróżniono następujące piętra wodonośne (Dziedziak, Woźniak 2002a i b):

1. Proterozoiczno-paleozoiczne. Wody występują w nim w obrębie spękań i uskoków skał krystalicznych. Ma ono niewielkie znaczenie użytkowe ze względu na słabą wodonośność i niejednorodność utworów tego piętra. Stwierdzono w jego obrębie występowanie wód mineralnych. W uzdrowisku Opolno-Zdrój były ujmowane wody żelaziste typu siarczanowo-wapniowo-magnezowego o podwyższonej zawartości dwutlenku węgla (10-130 mg/dm³) i żelaza (do 25 mg/dm³). W obrębie wyrobiska KWB Turów znajduje się wypływ mineralnych wód podziemnych ze szczeliny uskokowej. Są to wody typu wodorowęglanowo-sodowego o mineralizacji 4,2 g/dm³ i temperaturze 24-27 °C (Dowgiallo, Fistek 2007).
2. Paleogeńsko-neogeńskie. Wody podziemne występują tutaj w obrębie piasków i żwirów występujących jako przewarstwienia wśród ilów i mułków. Wyróżnia się tutaj poziomy wodonośne: podwęglowy, międzywęglowy i nadwęglowy. Miąższość utworów wodonośnych tego piętra wynosi od kilku do stu kilkudziesięciu metrów. Zwierciadło tych

wód jest naporowe. Są to wody zwykłe, słabo kwaśne, o mineralizacji do 500 mg/dm³.

3. Czwartorzędowe. Utworami wodonośnymi są tutaj piaski i żwiry, a zwierciadło ma charakter swobodny lub słabo napięty. Ich miąższość waha się od kilku do 20 m. Współczynnik filtracji wynosi zwykle 5-25 m/d, a czasami przekracza czasami 100 m/d (Staśko, Michniewicz 2007). Są to wody zwykłe, od średnio twardych do twardych, słabo kwaśne. Czasami ich mineralizacja może przekraczać 1000 mg/dm³.

Według Planu Gospodarowania Wodami Odry (Dz. U. 2016, poz. 1967) cały omawiany obszar znajduje się w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr PLGW6000105 o powierzchni 332,8 km² i obejmującej polską część zlewni górnej Nysy Łużyckiej. Jej stan ilościowy określono jako słaby ze względu na odwadnianie przez KWB Turów. Według Ramowej Dyrektywy Wodnej cel jest mniej rygorystyczny dla tej JCWPd - ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem, którego osiągnięcie określono jako zagrożone. Natomiast jej stan chemiczny określono jako dobry i osiągnięcie celu (dobry stan chemiczny) jest niezagrożony.

Według podziału hydrograficznego obszar kopalni w całości położony jest na terenie zlewni Nysy Łużyckiej, oraz jej prawych dopływów: Miedzianki i Nowej Biedrzychówki. Ponadto, Wyrobisko KWB Turów ma swoją własną zlewnię o genezie antropogenicznej. Jednolite Części Wód Powierzchniowych zostały scharakteryzowane w Tabeli 1.

Tabela 1. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (Dz. U. 2016. poz. 1967, Wody Polskie 2019).

Nazwa JCWP	Numer JCWP	Długość [km]	Aktualny stan ekologiczny	Cel stanu lub potencjału ekologicznego	Aktualny stan chemiczny	Cel stanu chemicznego	Ryzyko nieosiągnięcia celów RDW
Nysa Łużycka od Mandau do Miedzianki	RW60008 174159 – silnie zmieniona część wód (SZCW)	8,45	Słaby	Dobry potencjał ekologiczny, możliwość migracji organizmów na odcinku cieków istotnego	Poniżej dobrego	Dobry	Zagrożone Odstępstwo – przedłużenie terminu osiągnięcia celu do 2027 roku ze względu na brak możliwości technicznych
Miedzianka od granicy państwa do Nysy Łużyckiej	RW60004 174169 – silnie zmieniona część wód (SZCW)	18,36	Słaby	Dobry potencjał ekologiczny,	Dobry	Dobry	Zagrożone Odstępstwo – przedłużenie terminu osiągnięcia celu do 2021 roku ze względu na brak możliwości technicznych
Dopływ z wyrobiska Turoszów	RW60000 174156 – sztuczna część wód (SCW)	2,52	Poniżej dobrego	Dobry potencjał ekologiczny,	Poniżej dobrego	Dobry	Zagrożone Odstępstwo – przedłużenie terminu osiągnięcia celu do 2021 roku ze względu na brak możliwości technicznych
Nysa Łużycka od Miedzianki do Pliessnitz	RW60001 017431 – naturalna (NAT)	21,08	Umiarkowany	Dobry potencjał ekologiczny, możliwość migracji organizmów na odcinku cieków istotnego	Dobry	Dobry	Zagrożone Odstępstwo – przedłużenie terminu osiągnięcia celu do 2027 roku ze względu na brak możliwości technicznych

Cele Planu Gospodarowania Wodami, a wpływ KWB Turów na wody podziemne i powierzchniowe

Eksploatacja odkrywkowa węgla brunatnego w kopalni Turów powoduje odwodnienie warstw wodonośnych na obszarach otaczających kopalnię. Głębokość odwadniania sięga 200 metrów a dopływ wód do wyrobiska wynosi 18-47 m³/min. Jest to stosunkowo niewiele jak na ten typ kopalni i głębokość odwodnienia. Lej depresji w czwartorzędowym piętrze wodonośnym jest również stosunkowo niewielki i wynosi 25 km². Od strony Nysy Łużyckiej dopływ wód do wyrobiska jest ograniczony za pomocą ekranu izolacyjnego. Dotychczasowa eksploatacja węgla brunatnego przez KWB Turów spowodowała niemal całkowite odwodnienie paleogeńsko-neogeńskiego piętra wodonośnego, w którym pierwotnie występowało kilka poziomów

wodonośnych. Ponadto, spowodowała ona zanik wód swoistych uzdrowiska Opolno-Zdrój, które utraciło swoje walory. Dalsze przesuwanie eksploatacji na południe będzie skutkowało zwiększeniem dopływu wody do wyrobiska, ponieważ w tamtej części złoża miąższości utworów wodonośnych piętra paleogeńsko-neogeńskiego są większe (Staśko, Michniewicz 2007, Szczepański 2007).

Oprócz odwodnieniowego leja depresji, na obszarze którego obserwuje się obniżenie zwierciadła wód podziemnych w pierwszym poziomie wodonośnym, wokół kopalni w Turowie utworzył się odprężeniowy lej depresji, na obszarze którego dochodzi do obniżenia ciśnienia hydrostatycznego w głębszych poziomach wodonośnych. Są jednak one odizolowane od powierzchni terenu i dlatego zwykle nie dochodzi do odwodnień. Wpływ odprężeniowego leja depresji obserwowany jest poprzez zmniejszenie zasobów wodnych warstwy wodonośnej znajdującej się pod jego wpływem. Na obszarze odprężeniowego leja depresji może czasem dochodzić do wystąpienia lokalnych odwodnieniowych lejów depresji na tych obszarach, gdzie odwadniane wgłębne poziomy wodonośne pozostają w kontakcie hydraulicznym z przypowierzchniowym poziomem wodonośnym. Na takim obszarze drenaż wód podziemnych z głębszego poziomu wodonośnego przechwytyje wody leżące poniżej poziomu podwęglowego oraz położonego wyżej poziomu nadwęglowego, a ten z kolei wody położonego jeszcze wyżej poziomu czwartorzędowego. Gdy zostaną w ten sposób przechwycone wody przypowierzchniowego poziomu wodonośnego dochodzi do obniżenia się swobodnego zwierciadła wód podziemnych, czyli odwodnienia. Wody powierzchniowe powiązane z tym poziomem zaczynają również go zasilać w wodę co prowadzi do zmniejszenia przepływów i stanów wody w ciekach i zbiornikach wodnych.

Można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że dalsza eksploatacja złoża Turów w kierunku południowo-wschodnim będzie skutkowałą pogłębianiem się leja depresji oraz zwiększaniem jego zasięgu w kierunku południowym. Przewiduje to także inwestor i aby zminimalizować skutki odwodnienia złoża przewiduje wybudowanie ekranu przeciwfiltracyjnego o długości 990 m i głębokości do 100 m. Lokalizuje go na południe od uskoku południowego i bariery studni odwadniających wzdłuż południowo-zachodniej granicy odkrywki.

Lej depresji wywiera negatywny wpływ zarówno na podziemne jak i na powierzchniowe Jednolite Części Wód. Cel dla JCWPd nr PLGW6000105 to ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem, którego osiągnięcie określono jako zagrożone Zdaniem autora opinii, jeśli eksploatacja węgla brunatnego będzie kontynuowana do 2044 roku, to udostępnienie południowo-

wschodniej części złoza powiększy zasięg i pogłębi istniejący lej depresji w tamtej części JCWPd, mimo wybudowania ekranu przeciwfiltacyjnego, a zatem nie da się ochronić aktualnego stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem. Gdyby natomiast nie podejmować dalszej eksploatacji i zakończyć odwadnianie, to rozpocząłby się proces zaniku istniejącego leja depresji i odbudowa zasobów wodnych tej JCWPd. Ponadto, odwodnieniowy lej depresji obejmujący swoim zasięgiem odcinki koryt potoków przechwytuje część ich wód i proces ten będzie postępował w razie podjęcia decyzji o kontynuacji eksploatacji złoza do 2044 roku.

Po wyeksploatowaniu złoza pozostanie wyrobisko końcowe, które inwestor planuje rekultywować w kierunku wodnym o czym pisze w raporcie m. in. na stronach 19-21. Zbiornik poeksploatacyjny (końcowy) ma być wypełniony wodą do rzędnej 225 m. n. p. m. Do napełniania zbiornika planuje się wykorzystanie oprócz napływających wód podziemnych również wód Nysy Łużyckiej. W zależności od przyjętego wariantu eksploatacji i rekultywacji objętość tego zbiornika będzie miała 1512-1680 mln m³, a jego powierzchnia 1960-2284 ha. Wody z Nysy Łużyckiej oraz jej dopływu Miedzianki miałyby być pobierane w ilości odpowiednio 40 i 1 mln m³, co oznacza pobór wody w ilości 1,3 m³/s. Inwestor przewiduje, że czas napełniania wodą wyrobiska końcowego wyniosłby wówczas 35-37 lat (Fischer, Sadowska 2018). Analogiczną metodę rekultywacji zastosowano w przypadku odkrywki Berzdorf, którą wypełniano wodami Nysy Łużyckiej oraz Pließnitz. Do jej napełniania można było wykorzystać jedynie część zasobów Nysy Łużyckiej w ilości nie większej niż 10 m³/s przy jednoczesnym zapewnieniu przepływu granicznego wynoszącego 13,3 m³/s (średni przepływ Nysy Łużyckiej w pobliskim Zgorzelcu wynosił 16,1 m³/s w latach 1956-2010). Oznacza to, że pobór wód z rzeki był okresowy. Napełnianie wodą tego zbiornika trwało 11 lat zamiast planowanych 4 lat (2002-2013) ze względu na niższe od spodziewanych natężenie przepływu wody w latach 2004-2008 (Dubicki et al 2010). Jeśli w przypadku zbiornika końcowego odkrywki Turów dojdzie do podobnej rozbieżności, to jego napełnianie może trwać 100 lat.

Zdaniem autora niniejszej opinii czas napełniania zbiornika poeksploatacyjnego może ulec dodatkowemu wydłużeniu ze względu na zmiany klimatu obserwowane na terenie Polski. Pod koniec XX wieku średnia roczna temperatura powietrza rosła tempie w tempie 0,3-0,35°C/10 lat (3-3,5°C/100 lat). W ostatnich kilku latach tempo to uległo dalszemu zwiększeniu i dla okresu 2009-2018 wynosi 0,5°C/10 lat. W związku z obserwowanymi tendencjami należy się spodziewać nie tylko dalszego wzrostu temperatury średniej powietrza, ale również wzrostu tempa ocieplania się klimatu w nadchodzących dziesięcioleciach. Zmiany sumy opadów rocznych nie wykazują jednoznacznego trendu wzrostowego lub malejącego, ale zdarzają się pojedyncze suche lata jak na

przykład rok 2015 czy 2018. Parametr ten, wahając się w pewnych granicach pozostaje stały, ale zmienia się charakter opadów i wzrasta częstotliwość pojawiania się opadów nawałnych (ulewy, nawałnice), a mniejsza część sumy opadów rocznych to opady rozlewne. Wzrost średniej rocznej temperatury powietrza przy opisanych powyżej zmianach charakteru opadów wpływa niekorzystnie na bilans wodny. Większa część wody będzie parowała na skutek ewapotranspiracji kosztem odpływu całkowitego. W efekcie będzie to prowadziło do zmniejszenia się przepływów i stanów wody w rzekach. To z kolei będzie oznaczało, że zasoby wodne Nisy Łużyckiej możliwe do wykorzystania w napełnianiu zbiornika poeksploatacyjnego będą mniejsze od obecnych. W ten sposób wpływ zmian klimatu na bilans wodny w zlewni tej rzeki spowoduje dodatkowe wydłużenie czasu napełniania zbiornika. Inwestor nie bierze pod uwagę wpływu zmian klimatu na zmiany bilans wodny w zlewni Nisy Łużyckiej powyżej miejsca z którego będzie pobierana woda do zatapiania odkrywki.

Przechwytywanie części wód Nisy Łużyckiej oraz Miedzianki na potrzeby zatapiania odkrywki po wyeksploatowaniu złoża będzie negatywnie wpływać na zasoby wodne tych rzek, a zatem i na ich stan ilościowy. Jednak w związku z pogłębiającymi się niekorzystnymi zmianami klimatu i ich wpływem na bilans wodny w zlewniach tych rzek, pobór ich wód do zatapiania odkrywki będzie tym bardziej dotkliwy im później się rozpocznie z racji spodziewanego zmniejszania się zasobów wodnych tych rzek. Zatem w obecnej sytuacji najkorzystniejszym scenariuszem jest jak najszybsze zakończenie odwadniania złoża i rozpoczęcie zatapiania odkrywki.

Kopalnia Węgla Brunatnego Turów jest miejscem szczególnie predysponowanym do wystąpienia kwaśnego drenażu górniczego (Acid Mine Drainage - AMD). Odslonięcie eksploatowanych pokładów węgla brunatnego rozpocznie proces ich utleniania, w trakcie którego będzie dochodzić do utleniania się siarki obecnej w minerałach siarczkowych i materii organicznej (siarka całkowita średnio 1%, a siarka palna średnio 0,73%). Podobne zjawiska będą zachodziły w sztucznie stworzonej strefie aeracji w obrębie leja depresji. Produktem utleniania siarki jest m. in. kwas siarkowy według reakcji:

Powstający kwas siarkowy obniża pH (nawet do 2,0-2,5) wód dołowych i powoduje wzrost ich agresywności względem minerałów występujących w otaczających skalach. Jego następstwem jest wzrost twardości ogólnej wody, utlenianie się związków żelaza i manganu oraz

ługowanie szeregu pierwiastków (metale, metaloidy i radionuklidy) ze złożeń i ze skał. Procesy te dalece zmieniają skład chemiczny wody oraz ich podstawowe parametry fizykochemiczne, takie jak: pH, potencjał redoks, przewodność elektrolityczna i sucha pozostałość. Dotychczasowe dane o oddziaływaniu zrztu wód dołowych na wody powierzchniowe Miedzianki sugerują, że kwaśny drenaż górniczy zachodzi już obecnie. W wodach Miedzianki poniżej zrztu wód dołowych obserwuje się 11-krotnie wyższe stężenie siarczanów niż powyżej miejsca zrztu (389,6 i 33,7 mg/dm³ odpowiednio). Również ilość zawiesiny w wodzie wzrasta 6-krotnie (z 5 do 30 mg/dm³) (Błachuta, Mazurek 2018). W węglu brunatnym ze złoża Turów występuje szereg metali ciężkich (ołów, kadm, rtęć, chrom, miedź i inne), metaloidów (arsen) oraz pierwiastków promieniotwórczych, m. in. uranu i toru (Tabela 2). Inwestor w swoim raporcie nadmienia o możliwości napływu wód zawierających siarczany oraz jony żelaza na przykład na stronach: 314, 322, 324, ale nie wspomina o zjawisku kwaśnego drenazu górniczego. Zdaniem autora opinii w raporcie należy szczegółowo przeanalizować tempo i zasięg niekorzystnych zmian hydrogeochemicznych wód podziemnych piętra neogeńskiego, ich wpływ na skład chemiczny wód zbiornika poeksploatacyjnego oraz wód podziemnych płytszych poziomów wodonośnych w otoczeniu zbiornika po jego napełnieniu. Będzie to wymagało opracowania modelu hydrogeochemicznego uwzględniającego między innymi tempo i specyfikę zmian klimatu w rejonie odkrywki, a także zmiany bilansu wodnego wynikające ze zmian klimatu.

Tabela 2. Zawartości metali ciężkich, metaloidów i radionuklidów w węglu brunatnym ze złoża Turów (*Bielowicz 2013, **Bojakowska et al 2008, ***Lorenz, Grudziński 2007, Symanowicz et al 2013) w porównaniu do średniej zawartości w skorupie kontynentalnej (Rudnick, Gao 2003). Wytłuszczonym drukiem zaznaczono zawartości metali ciężkich w węglu brunatnym wyższe niż w skorupie kontynentalnej.

Pierwiastek	Średnia zawartość pierwiastków w mg/kg w złożu Turów	Średnia zawartość w skorupie kontynentalnej w mg/kg	Roczny ładunek danego pierwiastka emitowany do środowiska przy wydobyciu 9 mln ton węgla rocznie [kg/rok]
bor	16,489	17	148,4
cynk*	15,580	67	140,22
miedź*	20,560	28	185,04
molibden	0,241	1,1	2,17
nikiel	2,527	47	22,74
kobalt	0,997	17,3	8,97
lit	1,653	21	14,88
tytan	95,139		856,25
bar	11,990	624	107,91
stront	40,585		365,27
wanad	16,439	97	147,95
arsen*	4,810	4,8	43,29
ołów*	15,210	17	136,89
kadmi*	0,730	0,09	6,57
chrom	8,914	92	80,23
antymon*	0,110	0,4	0,99
rtęć***	0,225	0,050	2,03
uran**	4,400	2,700	39,6
tor**	8,600	10,500	77,4

Mający miejsce obecnie zrzut wód dołowych zawierających siarczany do Miedzianki wpływa negatywnie na stan chemiczny tej JCWP. Obserwowana zawartość siarczanów wynosząca 389,6 mg/dm³ jest zdecydowanie zbyt wysoka zarówno względem naturalnego tła hydrochemicznego jak i dla norm przewidzianych przez prawo. Analogiczna sytuacja przedstawia się z zawiesinami w wodach dołowych. Im dłużej będzie trwała eksploatacja złoża, tym dłużej będzie trwało oddziaływanie kopalni na pogarszanie stanu chemicznego tej JCWP. Oprócz siarczanów i zawiesin z wodami kwaśnego drenażu górniczego do środowiska wodnego odprowadzane są również metale ciężkie, metaloidy i radionuklidy. Poniżej charakterystyka najważniejszych spośród tych pierwiastków.

Arsen. Pierwiastek ten w wodach powierzchniowych występuje w postaci jonów kompleksowych zarówno na +3 jak i na +5 stopniu utlenienia. Tworzy wtedy zdysocjowane jony słabych kwasów arsenowych (III i V). Jony te podlegają procesom sorpcyjnym przez naturalne sorbenty takie jak minerały ilaste, tlenki i wodorotlenki żelaza oraz materia organiczna. W rezultacie stężenie arsenu w wodach powierzchniowych powinno spadać, ale jednocześnie jego koncentracja w osadach dennych powinna wzrastać. W tych postaciach arsen jest transportowany z wodami powierzchniowymi i z osadami do Bałtyku, gdzie osady denne zostaną zdeponowane na dnie. Arsen jest silnie toksycznym pierwiastkiem zarówno w postaci rodzimej jak i w związkach chemicznych. Negatywnie oddziałuje na organizmy wodne. Może mieć również oddziaływanie kancerogenne na człowieka. Naturalne tło hydrochemiczne dla arsenu w wodach rzecznych klimatu umiarkowanego jest do kilku tysięcy razy niższe ($0,13-2,1 \mu\text{g}/\text{dm}^3$) od jego średniej zawartości w węglu brunatnym ze złoża Turów ($4810 \mu\text{g}/\text{kg}$). Należy przy tym zaznaczyć, że zawartość arsenu w węglu brunatnym waha się w zakresie $449-5760 \mu\text{g}/\text{kg}$ (Plant et al 2003, Symanowicz et al 2013).

Chrom, miedź, nikiel, ołów i kadm. Wymienione metale ciężkie można opisać razem ze względu na podobieństwo w migracji w środowisku. Są to metale ciężkie, które w środowisku wodnym ulegają intensywnie sorpcji przez minerały ilaste, tlenki i wodorotlenki żelaza oraz materię organiczną. W rezultacie w wodach płynących przemieszczają się one głównie wraz z osadami dennymi, a w niewielkim stopniu również jako jony kompleksowe w wodzie. W środowisku wodnym i w węglu brunatnym ich koncentracje prezentowane są w tabeli 3.

Tabela 3. Porównanie stężeń i zawartości wybranych metali ciężkich w wodach powierzchniowych i osadach dennych (Callender 2003, Bielowicz 2013, Symanowicz 2013).

Metal	Zawartość w węglu brunatnym złoża Turów wyrażone w $\mu\text{g}/\text{kg}$ suchej masy	Stężenie w niezanieczyszczonych wodach płynących w $\mu\text{g}/\text{dm}^3$	Stężenie w osadach dennych niezanieczyszczonych rzek $\mu\text{g}/\text{kg}$ suchej masy
Chrom	8914	0,7	85000
Miedź	20560	1,5	32000
Nikiel	2527	0,8	32000
Ołów	15210	0,08	23000
Kadm	730	0,08	600

Strefą podwyższonego stężenia tych metali będzie bezpośrednie sąsiedztwo lokalizacji zrzutu ścieków z kopalni zanim nie wymieszają się one z wodami powierzchniowymi. Czynnikiem znacząco obniżającym stężenie tych metali w wodach płynących będą procesy sorpcyjne, które

zwiążą większość ich ładunku w osadach dennych. W tej postaci metale ciężkie będą migrowały korytem aż do Bałtyku, gdzie zostaną zdeponowane na dnie. Nie spowoduje to jednak unieszkodliwienia tych osadów.

Powyższe metale ciężkie są wysoce toksyczne, a niektóre spośród nich (ołów i kadm) to toksyny kumulatywne, praktycznie niewydalane z organizmów żywych. Wysokie koncentracje metali ciężkich w osadach dennych przenikają do organizmów żywiących się tymi osadami, a następnie za pośrednictwem łańcucha troficznego ulegają one bioakumulacji w tkankach drapieżników wyższych rzędów, m. in. poławianych ryb morskich, gdzie ich koncentracje mogą być nawet milion razy wyższe niż w wodach płynących.

Rtęć. Jest to także metal ciężki, którego przemiany w środowisku są podobne do opisywanych wcześniej, poza kilkoma istotnymi różnicami. Zawartość rtęci w węglu brunatnym podlega znacznym wahaniom i zmienia się w przedziale od 80 do 1030 $\mu\text{g/kg}$, a średnio 322 $\mu\text{g/kg}$, a dla złoża Turów jest to średnio 225 $\mu\text{g/kg}$ suchej masy (Lorenz, Grudziński 2007). Podobnie jak w przypadku innych metali ciężkich wysokie koncentracje rtęci będą szczególnie szkodliwe w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zrzutu ścieków do wód powierzchniowych.

Głównym czynnikiem usuwającym rtęć z wody są procesy sorpcyjne, dzięki którym podobnie jak opisywane poprzednio metale ciężkie trafia do osadów dennych i w tej postaci jest transportowana do Bałtyku gdzie zostaje zdeponowana. Koncentracja rtęci w osadach przybrzeżnych mórz waha się w granicach 2-2100 $\mu\text{g/kg}$ suchej masy osadu, a dla południowego Bałtyku wartości te wynoszą 2-340 $\mu\text{g/kg}$.

Rtęć oprócz występowania w postaci jonów kompleksowych na +2 stopniu utlenienia ulega również metylowaniu tworząc monometylortęć oraz dimetylortęć. Związki te łatwiej wnikają do organizmów żywych, są bardziej toksyczne i podobnie jak inne związki rtęci, ulegają bioakumulacji szczególnie u drapieżników wyższego rzędu (drapieżne ryby morskie).

Oprócz pierwiastków wymienionych powyżej w wodach dołowych mogą znaleźć się jeszcze inne substancje pochodzące ze złoża węgla brunatnego. Są to pozostałe metale ciężkie takie jak: molibden, cynk, wanad, cyna, antymon, tytan, gal, rubid, stront, itr, cyrkon i bar. Występuje tam również glin oraz pierwiastki promieniotwórcze, takie jak uran i tor. W odróżnieniu od metali ciężkich, glin zachowuje się odmiennie. Jego obecność w wodzie zależy od pH. W środowisku kwaśnym lub zasadowym występuje w postaci prostych zdysocjowanych jonów i wtedy jest toksyczny dla organizmów wodnych, a w środowisku obojętnym, dla pH około 7 tworzy jony kompleksowe i wytrąca się przechodząc do osadów.

Uran, tor i rad to pierwiastki promieniotwórcze, które jednocześnie są metalami ciężkimi.

W związku z tym ich szkodliwe oddziaływanie na organizmy żywe nie ogranicza się jedynie do emisji promieniowania jonizującego, uszkadzającego DNA i oddziałującego mutagennie. Podobnie jak w przypadku innych metali ciężkich, ich związki chemiczne są także silnie toksycznie. W warunkach utleniających jakie panują w wodach płynących uran tworzy rozpuszczalne jony, które ulegają sorpcji przez minerały ilaste, związki żelaza i materię organiczną i w tej postaci, podobnie jak metale ciężkie, trafia do Bałtyku. Z kolei tor podlega intensywnej sorpcji przez minerały ilaste i materię organiczną. Ponieważ oba te metale występują w węglu brunatnym, należy szacowane parametry wód dołowych poszerzyć o te pierwiastki.

Osobną kwestią jest oddziaływanie wód zbiornika, który utworzy się po zakończeniu eksploatacji w wyrobisku końcowym. Przynajmniej w początkowej fazie zbiornik w tym wyrobisku będzie zawierać wody, w których będą występować te pierwiastki, a kontaktując się z utworami czwartorzędowymi i mioceńskimi, będzie nimi zanieczyszczał wody tego piętra oraz wody powierzchniowe. Analogicznie, szereg pierwiastków oraz materia organiczna w odwodnionych warstwach wodonośnych w zasięgu leja depresji w kontakcie z powietrzem atmosferycznym również będą ulegały utlenianiu. Prowadziło to będzie do uruchomienia niektórych metali ciężkich, metaloidów i radionuklidów i wymywania ich do zbiornika końcowego oraz do pozostałych wód powierzchniowych po wypełnieniu się leja depresji.

Wśród przykładów drenażu kwaśnych wód na obszarze opuszczonej kopalni węgla brunatnego w Polsce można wymienić badania chemizmu wód zbiorników poeksploatacyjnych na obszarze Łuku Mużakowa (Labus, Lutyńska 2011). Przeprowadzone badania składu chemicznego wód najgłębszego zbiornika wykazały, że są to wody mineralne i kwaśne o dominacji anionu siarczanowego i żelaza. Stwierdzono także zmienność składu chemicznego wód zbiornika wraz z głębokością, m. in. wzrost pH, spadek potencjału redoks, zanik tlenu rozpuszczonego i wzrost mineralizacji ogólnej – przede wszystkim ze względu na wzrost stężenia jonu siarczanowego i żelaza.

W bardzo podobnych warunkach jak w Polsce węgiel brunatny występuje w Niemczech, a zwłaszcza w ich wschodniej części. Tutaj występuje także formacja burowęglowa w obrębie luźnych utworów miocenu (piaski, mułki, ily). W Niemczech również zbadano dokładnie zagadnienie powstawania drenażu kwaśnych wód spowodowanego eksploatacją węgla brunatnego metodą odkrywkową. Na Łużycach w wyniku odwadniania eksploatowanych złóż utworzył się rozległy lej depresji i powierzchni ponad 3300 km² oraz głębokości do 80 m. Kwaśne wody siarczanowe, niekiedy o pH mniejszym niż 2,5 i o dużej zawartości metali ciężkich, napływają do

wyrobiska z drenowanych warstw wodonośnych. W utworach nadkładu zawartość mineralów siarczowych żelaza wynosi 1-8%, a mineralów węglanowych 0-15%. Niedobór tych ostatnich jest przyczyną występowania drenażu kwaśnych wód (Grischek et al 2001).

Interesującym przypadkiem jest zbiornik poeksploatacyjny Cospuden, w którym w 1993 roku w trakcie napełniania wodą pH wahało się od 2,5 do 8,5, a po 1,5 roku pH w całym zbiorniku ustabilizowało się na 2,5. W wodach tego zbiornika stwierdzono m. in. stężenia Fe (775 mg/dm^3), Zn ($3,1 \text{ mg/dm}^3$) i Ni ($1,3 \text{ mg/dm}^3$) (Trettin, Glaser 1995). Wody pochodzące z kwaśnego drenażu utrzymują swoje niskie pH przez wiele lat. Przykładem mogą tutaj być wody zbiornika ML107 w rejonie Koyne/Plessa utworzonego w latach 30-tych XX wieku, a o pH wynoszącym 2,3 (Morgenstern et al 2001).

Przedłużający się czas napełniania wodami zbiornika poeksploatacyjnego po kopalni Turów w warunkach ocieplającego się klimatu będzie dodatkowo sprzyjać rozwinięciu się zjawisk kwaśnego drenażu górniczego. Jeśli dojdzie do rozwoju tego zjawiska, to jego wody odprowadzane po napełnieniu zbiornika do Miedzianki będą trwale zanieczyszczać wody tej rzeki oraz Nysy Łużyckiej wywierając tym samym trwały, negatywny wpływ na stan chemiczny tych JCWP.

Podsumowanie

Na podstawie opisanych powyżej zjawisk można stwierdzić, że oddziaływanie na Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych Kopalni Węgla Brunatnego Turów jest i będzie wieloaspektowe i zróżnicowane w zależności od etapu eksploatacji złoża lub rekultywacji obszaru kopalni. Oddziaływania te można podzielić na główne typy:

1. Lej depresji. W okresie eksploatacji złoża ma miejsce rozwój leja depresji głównie w poziomach wodonośnych czwartorzędu i miocenu. Lej depresji wpływa negatywnie na stan ilościowy JCWPd oraz JCWP i będzie się utrzymywać tak długo jak długo będzie odwadniane eksploatowane złożo. W razie kontynuacji eksploatacji złoża do 2044 roku lej depresji rozbuduje się i pogłębi jeszcze bardziej w kierunku południowo-wschodnim. W razie zaniechania eksploatacji, rozpocznie się proces zaniku leja depresji i odbudowa zasobów drenowanych poziomów wodonośnych.
2. Kwaśny drenaż górniczy. Zachodzący już obecnie zespół zjawisk prowadzący do niekorzystnych zmian w składzie chemicznym wód dołowych KWB Turów. Kwaśny drenaż górniczy będzie rozwijać się również po zakończeniu eksploatacji złoża i w trakcie napełniania wodą zbiornika poeksploatacyjnego i oddziałuje negatywnie na stan chemiczny

JCWPd i JCWP. Kontynuacja eksploatacji złoża do 2044 roku spowoduje powiększenie i pogłębienie części kompleksów skalnych objętych odwodnieniem, a więc i możliwością rozwoju kwaśnego drenażu górniczego oraz intensyfikacją niekorzystnych oddziaływań na stan chemiczny JCWPd i JCWP.

3. Napełnianie wyrobiska końcowego wodami Nysy Łużyckiej i Miedzianki. Przechwytywanie części zasobów wodnych tych rzek jest niekorzystnym oddziaływaniem na ich stan ilościowy. Mając na uwadze niekorzystne zmiany klimatu prowadzące do zmniejszenia odpływu rzecznoego należy się spodziewać zmniejszania się zasobów wodnych rzek, z których wody miałyby być wykorzystywane do zatapiania odkrywki. A zatem kontynuacja eksploatacji złoża do 2044 roku i jego rekultywacja po tym czasie będzie miała miejsce przy zmniejszonych zasobach wodnych tych rzek na skutek zmian klimatu. To wydłuży proces zatapiania odkrywki i wydłuży tym samym negatywne oddziaływanie na stan ilościowy JCWP.
4. Wypełnienie końcowego zbiornika poeksploatacyjnego wodami kwaśnego drenażu górniczego. Jest to zagrożenie potencjalne na skutek ewentualnego niekontrolowanego rozwoju kwaśnego drenażu górniczego w trakcie napełniania odkrywki wodą. W razie wystąpienia tego zjawiska, zbiornik poeksploatacyjny KBW Turów będzie ogniskiem zanieczyszczeń trwale pogarszającym stan chemiczny JCWP.

Bibliografia

1. Bielowicz B., 2013, Występowanie wybranych pierwiastków szkodliwych w polskim węglu brunatnym. [w:] Gospodarka surowcami mineralnymi t. 29, z. 3, ss 47-59.
2. Blachuta J., Mazurek M., 2018, Oddziaływanie na wody powierzchniowe przedsięwzięcia. Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turow. Raport o oddziaływaniu na środowisko. PGE GIEK S.A., Bogatynia.
3. Bojakowska I., Lech D., Wołkowicz S., 2008, Uran i tor w węglach kamiennych i brunatnych ze złóż polskich. [w:] Gospodarka surowcami mineralnymi t. 24, z. 2/2, ss 53-65.
4. Callender E., 2003, Heavy Metals in the environment – historical trends. In: Treatise on Geochemistry, Elsevier. Amsterdam, vol. 9, chapter 3.
5. Dowgiałło J., Fistek J., 2007, Prowincja sudecka. [w:] Hydrogeologia regionalna Polski t. II, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

6. Dubicki A., Adynkiewicz-Piragas M., Zdralewicz I., 2010, Monitoring stosunków wodnych w przekształconym krajobrazie strefy przygranicznej. *Problemy Ekologii Krajobrazu*, T. XXVI. 161-169.
7. Dziedziak J., Woźniak M., 2002a – Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, arkusz Bogatynia (792). CAG, Warszawa.
8. Dziedziak J., Woźniak M., 2002b – Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, arkusz Grabiszyc Górne (793). CAG, Warszawa.
9. Fiszer J., Sadowska M., 2018, Oddziaływanie na wody podziemne przedsięwzięcia. Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turow. Raport o oddziaływaniu na środowisko. PGE GIEK S.A., Bogatynia.
10. Grischek H., Rotschky G., Bilitewski B., 2001, Effects of Lignite Ashes on Buffering and Metal Emission of flooded MSW Landfills. Dresden, University of Technology.
11. Labus K., Lutyńska S., 2011, Zagadnienie drenażu kwaśnych wód na terenach po eksploatacji węgla brunatnego – Łuk Mużakowa. [w:] *Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego* t. 445. ss 643-650.
12. Lorenz U., Grudziński z., 2007, Zawartość rtęci jako potencjalny czynnik ograniczający wartość użytkową węgla kamiennego i brunatnego. [w:] *Górnictwo i Geoinżynieria*, t. 31, z. 3/I, ss 335-349.
13. PIG-PIB, 2018, Karta informacyjna złoża kopaliny stałej, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy – prawo geologiczne i górnicze. Turow. Stan na 2017-12-31. Warszawa.
14. Plant J., Kinniburgh D., Smedley P., Fordyce F., Klinck B., 2003, Arsenic and selenium. In *Treatise on Geochemistry*, Elsevier. Amsterdam, vol. 9, chapter 2.
15. Ramowa Dyrektywa Wodna (Dyrektywa 2000/60/WE Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2000r.
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Dz. U. z 2016 r., poz. 1967.
17. Rudnick R., Gao S., 2003, Composition of the continental crust. In: *Treatise on Geochemistry*, Elsevier. Amsterdam, vol. 9, chapter 3.
18. Staśko S., Michniewicz M., 2007, Subregion Sudetów [w:] *Hydrogeologia regionalna Polski* t. II, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.
19. Symanowicz B., Kalmebasz S., Jaremko D., Niedbała M., 2013, Polskie odpadowe węgle

- brunatne – potencjalne źródło składników pokarmowych roślin. Annales UMCS – Polonia vol. 68 (4), ss 21-27.
20. Szczepański A., 2007, Wody kopalniane w górnictwie węgla brunatnego [w:] Hydrogeologia regionalna Polski t. II, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.
 21. Trettin R., Glaser H. R., 1995, Hydrochemische Entwicklung bei der Flutung des Tagebaurestloches Cospuden. Glaser W (ed) Workshop Braunkohlebergbaurestseen, Leipzig, 103 – 114.
 22. Wody Polskie, 2019, Mapa Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych.
Adres URL: <https://polska.e-mapa.net/>

REGIONALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU

AL. JANA MATEJKI 6
50-333 WROCŁAW

WOOS.4235 1 2015 MS.45

Wrocław, dnia 29 października 2019 r

OBWIESZCZENIE

Zgodnie z art. 10 § 1 oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.), w związku z art. 74 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 ze zm.), zwanej dalej ustawą o oś., w toku postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na kontynuacji eksploatacji złoża węgla brunatnego „Turów”, którego inwestorem jest PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (dalej Inwestor) zawiadamiam, że

- W dniu 30 lipca 2019 r. Inwestor przedłożył uaktualniony Raport o oddziaływaniu na środowisko Kontynuacja eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów (wersja ujednoliconą) [zespół naukowy pod przewodnictwem A. Kuliś, J. Tomaszewicz, M. Kilińska, A. Januszewska, S. Kuliś, lipiec 2019 r.] (zwany dalej ujednoliconym Raportem).
- W piśmie z dnia 13 sierpnia 2019 r. Inwestor przedłożył wyjaśnienia będące odniesieniem się do uwag i wniosków złożonych podczas udziału społeczeństwa przeprowadzonego w dniach 22 stycznia 2019 r. do 13 lutego 2019 r.;
- Pismem z dnia 14 sierpnia 2019 r., znak: KWT/TGO.502-2/2018.808(III), Inwestor przedłożył odpowiedzi na uwagi i wnioski Strony czeskiej i niemieckiej, fragmenty ujednoliconego Raportu wraz ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym (w języku polskim i odpowiednio krajów narażonych);
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, za którego pośrednictwem, zgodnie z art. 110 ustawy o oś. tutejszy organ prowadzi postępowanie transgraniczne, w pismach z dnia 21 sierpnia 2019 r., znak: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.32 i z dnia 22 sierpnia 2019 r., znak: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT.33, przekazał wymienioną wyżej dokumentację stronom narażonym, tj. Republice Czeskiej i Republice Federalnej Niemiec,
- Z uwagi na wspomniane przedłożenie przez Inwestora ujednoliconego Raportu zawierającego nowe istotne dane, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przystąpił ponownie do procedury udziału społeczeństwa od dnia 11 września 2019 r. do dnia 1 października 2019 r. (włącznie), o czym poinformował obwieszczeniem z dnia 21 sierpnia 2019 r., znak: WOOS.4235 1.2015.MS.37. W ramach udziału społeczeństwa wniesiono uwagi i wnioski;
- Pismami z dnia 8 października 2019 r., znak: WOOS.4235 1 2015.MS.42 i z dnia 23 października 2019 r., znak: WOOS.4235 1 2015.MS.44, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przekazał Inwestorowi wniesione uwagi i wnioski w celu odniesienia się do nich;
- W dniu 4 września 2019 r. w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu odbyło się, w ramach konsultacji transgranicznych, międzyrządowe spotkanie ekspertów Strony polskiej i niemieckiej, na którym szczegółowo, na poziomie wysoce specjalistycznym, omówiono zagadnienia związane z oddziaływaniem przedsięwzięcia na Republikę Federalną Niemiec;
- W dniu 19 września 2019 r. w Bogatyńskim Ośrodku Kultury przy ul. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 1 w Bogatyni Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przeprowadził rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa w trybie art. 36 ustawy o oś. Z uwagi na obecność stron narażonych, tj. Republiki Czeskiej i Republiki Federalnej Niemiec, na rozprawie zapewniono tłumaczenie na język czeski i niemiecki, tym samym umożliwiając udział w rozprawie także społeczeństwu czeskiemu i niemieckiemu;
- W dniach 3-4 października 2019 r. we Wrocławiu, w ramach konsultacji transgranicznych, odbyło się spotkanie ekspertów Strony polskiej i czeskiej, na którym szczegółowo, na poziomie wysoce specjalistycznym, omówiono zagadnienia związane z oddziaływaniem przedsięwzięcia na Republikę Czeską.

- W pismach z dnia 14 października 2019 r (znak T/6722/KWT/TGO.502-2/20181008/(III) i D/7688KWT/TGO.502-2/20181012/(III)), Inwestor odpowiedział na uwagi organów Strony niemieckiej przedstawione w ramach transgranicznego postępowania Odpowiedzi te zostały przekazane Stronie niemieckiej przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 21 października 2019 r., znak: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT 39;
- Generalny Dyktor Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 17 października 2019 r., znak: DOOS-TSOOS.440.4.2015.MT 38, przekazał tutejszemu organowi uwagi i wnioski społeczeństwa Republiki Czeskiej. Tutejszy organ, w piśmie z dnia 23 października 2019 r., znak WOOS.4235.1 2015.MS.44, przekazał, celem odniesienia się, wspomniane uwagi i wnioski Strony czeskiej Inwestorowi;
- W toku postępowania administracyjnego strony wniosły uwagi i wnioski;
- Z uwagi na niezakończoną procedurę postępowania transgranicznego oraz konieczność kontynuowania stosownych czynności administracyjnych, niezbędnych do wydania decyzji w przedmiotowej sprawie (w tym przeanalizowania złożonych uwag i wniosków, wykonania czynności związanych z prowadzonym postępowaniem transgranicznym, zapewnienia stronom możliwości wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego itp.), na zasadzie określonej art 36 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* informuję, że tutejszy organ nie ma możliwości załatwienia sprawy w ustawowym terminie i wskazuje nowy przewidywany termin - do dnia 2 marca 2020 r.;
- Dane o wniosku o wydanie decyzji oraz o *Raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko*. *Raport ujednolicony* zostały zamieszczone w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie (www.ekoportal.gov.pl) kolejno pod numerami 558/2018 i 559/2018 i 444/2019

Strony mogą brać czynny udział w każdym etapie postępowania, zapoznawać się z aktami zgromadzonymi w przedmiotowej sprawie, w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, al Jana Matejki 6, 50-333 Wrocław od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ oraz składać uwagi i wnioski do postępowania pod ww. adresem

Uwagi i wnioski mogą być wnoszone w formie pisemnej pod ww adresem, ustnie do protokołu, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą tut organu. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r *Kodeks postępowania administracyjnego*, zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia.

Jednocześnie proszę Burmistrza Bogatyni o potwierdzenie terminu wywieszenia i publikacji niniejszego obwieszczenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska we Wrocławiu

Wojciech Rejman

Wywieszono od dnia do dnia (włącznie). Pieczęć urzędu:

Podpis

Otrzymują z prośbą o wywieszenie na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu oraz w miejscu zwyczajowo przyjętym niezwłocznie na okres 14 dni:

1 Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia, ul. 1 Maja 29, 59-920 Bogatynia - wysyłka poprzez ePUAP

Ponadto obwieszczenie wywiesza się na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ we Wrocławiu oraz publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w dniu 29 października 2019 r. (www.wroclaw.rdos.gov.pl)

**WNIOSEK DO BURMISTRZA
MIASTA I GMINY BOGATYNIA
O ZAJĘCIE STANOWISKA / PODJĘCIE DECYZJI***

IN.0751.1.2020.MW

Wydział Administracyjny
REJESTR WNIOSKÓW

SA-0053.1.1.2020

.....
/ rejestracja w wydziale /

L. dz. ilość zał.

Podpis / numer decyzji /

I. TEMAT

Dotyczy projektu uchwały Rady Miejskiej w Bogatyni w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu

II. WNIOSKUJĄCY

Wydział Nieruchomości, Zagospodarowania Przestrzennego i Spraw Mieszkaniowych.

**III. OPIS WNIOSKU Z UZASADNIENIEM WYDZIAŁU
MERYTORYCZNIE ODPOWIEDZIALNEGO**

W dniu 6 grudnia 2019 roku do tutejszego Urzędu wpłynęła skarga na uchwałę nr XIII/83/19 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój, skierowana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem Rady Miejskiej w Bogatyni. W załączeniu projekt uchwały.
Proszę o skierowanie ww. projektu pod obrady Rady Miejskiej w Bogatyni.

Naczelnik
Wydziału Nieruchomości,
Zagospodarowania Przestrzennego
i Spraw Mieszkaniowych

03.01.2020r.
/ data /

.....
/ podpis naczelnika wydziału /

IV. OPINIA RADCY PRAWNEGO (o ile dotyczy)

.....
.....

RADCA PRAWNY
Bernadetta Raszał

03.01.2020r.
/ data i podpis radcy prawnego /

V. OPINIA WYDZIAŁU POMOCNICZEGO / SKARBNIKA GMINY

.....

.....
 / data i podpis naczelnika wydziału /

.....
 / data i podpis skarbnika /

VI. OPINIA ZASTĘPCY BURMISTRZA ODPOWIEDZIALNEGO ZA REALIZACJĘ DECYZJI / STANOWISKA *

.....

.....
 / data i podpis zastępcy burmistrza /

VII. DECYZJA / STANOWISKO* BURMISTRZA MIASTA I GMINY BOGATYNIA

Akceptuję i kieruję pod obrady Rady Miejskiej.

BURMISTRZ
 Miasta i Gminy Bogatynia

07 STY. 2020

 data i podpis burmistrza /
 Wojciech Blasiak

- niepotrzebne skreślić

SA.0053.1.2020

Bogatynia, dn. 07 stycznia 2020 r.

IN / SA

Wyciąg
z Protokołu Nr 1.20 ze spraw rozpatrzonych przez Burmistrza
dnia 7 stycznia 2020 r.

RW.3.2020-IN.0751.1.2020.MW

1. Wniosek Naczelnika Wydziału Nieruchomości Zagospodarowania Przestrzennego i Spraw Mieszkaniowych dotyczący przedłożenia pod obrady Rady Miejskiej w Bogatyni projektu uchwały w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu.

SA.0053.1.1.2020

Burmistrz przedstawia projekt Uchwały Rady Miejskiej w Bogatyni w sprawie przekazania skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu.

Projekt Uchwały (wraz z oryginałem wniosku i załącznikami) przekazuje się do Przewodniczącego Rady Miejskiej w celu skierowania do właściwych komisji problemowych oraz pod obrady.

Podinspektor ds. administracyjnych

Katarzyna Gowin

